

Beregnet til

Kunnskapsdepartementet og KS

Dokument type

Rapport

Dato

Mars 2014

**VEILEDNINGSDORDNING FOR
NYTILSATTE NYUTDANNEDE LÆRERE OG
BARNEHAGELÆRERE
RESULTATER FRA KARTLEGGINGEN 2014**

**NYTILSATTE NYUTDANNEDE LÆRERE OG
BARNEHAGELÆRERE
RESULTATER FRA KARTLEGGINGEN 2014**

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag	7
1.1	Utvalgte sammenligninger av barnehage- og skolesektoren	7
1.2	Utvalgte funn fra barnehagesektoren	8
1.3	Utvalgte funn fra skolesektoren	9
2.	Innledning	12
2.1	Bakgrunn for oppdraget	12
2.2	Metodisk redegjørelse	12
2.3	Analyser og rapportering	15
3.	Veiledningsordningen i Barnehagesektoren	17
3.1	Utbredelse av veiledningsordningen i barnehagesektoren	17
3.2	Informasjon om ordningen	24
3.3	Hva har vært viktig for å få på plass ordningen?	25
3.4	Hvem er veilederne?	30
3.5	Organisering av veiledningen	36
3.6	Innholdet i veiledningen	41
3.7	Har det utviklet seg ulike «typer» veiledning i barnehagesektoren?	44
3.8	Oppfatninger om veiledningsordningen i barnehagesektoren	46
4.	Veiledningsordningen i skolesektoren	48
4.1	Hvor utbredt er ordningen?	48
4.2	Hva har vært viktig for å få på plass ordningen?	55
4.3	Hvem er veilederne?	59
4.4	Hvordan organiseres veiledningen?	66
4.5	Hva består veiledningen av?	69
4.6	Har det utviklet seg ulike «typer» veiledning i skolesektoren?	73
4.7	Oppfatninger om veiledningsordningen i skolesektoren	74
5.	Sammenligning av barnehage- og skolesektoren	76
5.1	Veiledningsordningen er mer utbredt i skolesektoren enn i barnehagesektoren	76
5.2	Engasjement og dedikert tid er sentralt for å få på plass en veiledningsordning	76
5.3	Hvem er veilederne?	77
5.4	Hvordan organiseres veiledningen?	77
5.5	Innholdet i veiledningen	77
5.6	Veiledningsordningen er godt mottatt i både skole- og barnehagesektoren	77

FIGUROVERSIKT

Figur 2-1: Illustrasjon av «klynger»	16
Figur 3-1: Barnehageeiere. Har barnehageeier et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"	18
Figur 3-2: Barnehageeiere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"	20
Figur 3-3: Styrere. Har barnehagen et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel «ja»	21
Figur 3-4: Styrere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i din barnehage? Andel «ja»	22
Figur 3-5: Barnehagelærere: Har barnehagen din et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"	24
Figur 3-6: Andel barnehageeiere som har mottatt informasjonsmateriell i 2012 og 2014	25
Figur 3-7: Andel styrere som har mottatt informasjonsmateriell i 2012 og 2014	25
Figur 3-8: Barnehageeiere som har en veiledningsordning: «Hva har vært viktigst for å få på plass en veiledningsordning? Flere svar mulig»	27
Figur 3-9: Styrere som har en veiledningsordning: Hva mener du har vært viktigst for å få en veiledningsordning på plass ved din barnehage? Flere svar mulig	28
Figur 3-10: Barnehagelærere: Mottok du skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet? Andel ja	29
Figur 3-11: Barnehagelærere uten veiledningsordning: Har du etterspurt en slik veiledningsordning?	30
Figur 3-12: Styrere: Er veilederen/veilederne ansatt i din barnehage?	31
Figur 3-13: Styrere: Hvor kommer den/de eksterne veilederne ved barnehagen fra? Flere svar mulig	32
Figur 3-14: Styrere: Har veilederen/veilederne andre ansvarsområder ved din barnehage? Flere svar mulig	33
Figur 3-15: Styrere: Har veilederen/veilederne ved din barnehage videreutdanning i veiledning?	34
Figur 3-16: Barnehageeiere: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen om denne opplæringen?	35
Figur 3-17: Styrere: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen om denne opplæringen?	35
Figur 3-18: Styrere: Hva slags annen opplæring har veilederen/veilederne ved din barnehage fått? Flere svar mulig	36
Figur 3-19: Barnehageeiere: Hvordan organiseres veiledningen? Flere valg mulig	37
Figur 3-20: Barnehagestyrere: Hvordan foregår veiledningen i barnehagen? Flere svar mulig	38
Figur 3-21: Styrere: Har dere satt av tid til veiledning i veileders og den/de nytilsattes arbeidsplaner?	40
Figur 3-22: Barnehagelærere: Er det satt av tid til veiledning i din arbeidsplan	41
Figur 3-23: Styrere: Merk av for elementer som er med i veiledningen i din barnehage. Flere svar mulig	42
Figur 3-24: Barnehagelærere elementer som er med i veiledningen. Flere svar mulig.	43
Figur 3-25: Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av veiledningsordningen ved din barnehage?	47

Figur 4-1: Skoleeiere: Finnes det opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere ved alle noen av skolene i kommunen/fylkeskommunen? Andel «ja»	49
Figur 4-2: Skoleeiere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere i kommunen/fylkeskommunen?	50
Figur 4-3: Skoleledere: Har skolen et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere? Andel «ja»	51
Figur 4-4: Skoleledere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere ved skolen? Andel «ja».	53
Figur 4-5: Lærere: Har skolen din et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere?	54
Figur 4-6: Skoleeiere: Slik du ser det, hva har vært/er viktigst for å få på plass en veiledningsordning i din kommune/fylkeskommune? Flere svar mulig	55
Figur 4-7: Skoleledere: Slik du ser det, hva har vært viktigst for å få en veiledningsordning på plass ved din skole? Flere svar mulig	56
Figur 4-8: Lærere: Mottok du skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet? Andel «ja».....	58
Figur 4-9: Lærere: Har du etterspurt en slik ordning på skolen? Flere valg....	59
Figur 4-10: Skoleledere: er veilederen/veilederne ansatt på din skole?	60
Figur 4-11: Skoleledere: Har veiledere andre ansvarsområder ved din skole? Flere svar mulig	61
Figur 4-12: Veiledernes ansvarsområder fordelt på type skole i 2014.	62
Figur 4-13: Skoleledere: Har veilederen/veilederne ved din skole formell (kompetansegivende) veilederopplæring?	63
Figur 4-14 Skoleeiere Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene om denne opplæringen?.....	64
Figur 4-15: Fordelingen av skoleledere som oppgir at veilederne har fått opplæring ved skolen, sortert på resultatene i 2014	65
Figur 4-16: Skoleeiere: Hvordan organiseres veiledningen? Flere svar mulig	66
Figur 4-17: Skoleledere: Hvordan foregår veiledningen ved skolen?	67
Figur 4-18: Lærere: hvordan foregår veiledningen ved skolen?.....	68
Figur 4-19: Skoleledere: Har dere satt av tid til veiledning i veileders og den/de nytilsattes arbeidsplaner?.....	69
Figur 4-20: Skoleledere og læreres beskrivelse av innholdselementene i veiledningen i 2014.....	70
Figur 4-21: Tatt i betraktning både de erfaringene dere har gjort så langt, og de planer som er lagt for veiledningsordningen videre: Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av veiledningsordningen ved skolen?	75

TABELLOVERSIKT

Tabell 2-1: Svarprosent i kartleggingene i barnehagesektoren.....	14
Tabell 2-2: Svarprosent i kartleggingene i skolesektoren	15
Tabell 3-1: Styrere: Innholdselementer i veiledningen, fordelt på eierforhold og geografi.....	44
Tabell 4-1: Skoleledere: Innholdselementer i veiledningen, fordelt på skoletype og geografi.	72

VEDLEGG

Vedlegg 1

Ekstra figurer

1. SAMMENDRAG

På oppdrag for Kunnskapsdepartementet (KD) og KS har Rambøll gjennomført en kartlegging av veiledningsordning for nytilsatte nyutdannede lærere og barnehagelærere i 2014. Tilsvarende kartlegginger er gjennomført i 2010 og 2012. Hensikten med kartleggingene er å undersøke hvor utbredt veiledningsordningen er, hva ordningen innebærer og hvordan ordningen er organisert i barnehage- og skolesektoren. Datagrunnlaget består av 6 spørreundersøkelser gjennomført våren 2014, 6 spørreundersøkelser gjennomført våren 2012 og 3 spørreundersøkelser gjennomført høsten 2010. Spørreundersøkelsene i 2014 er distribuert til lærere, skoleledere, skoleeiere, barnehagelærere, barnehagestyrere og barnehageeiere.

1.1 Utvalgte sammenligninger av barnehage- og skolesektoren

En sammenligning av resultatene i barnehage- og skolesektoren viser først og fremst at veiledningsordningen er godt mottatt i begge sektorer. Kartleggingen viser at både skoleeiere, skoleledere, og lærere, og barnehageeiere, barnehagestyrere og barnehagelærere veldig godt fornøyd med ordningen. Kartleggingen indikerer også en økning i andelen nyutdannede som har mottatt skriftlig informasjon om veilederordningen fra studiestedet.

Kartleggingen viser at det i barnehagesektoren er en økning i andelen barnehageeiere og -styrere som har et opplegg for veiledning, sammenlignet med i 2012. I skolesektoren er den tilsvarende økningen fra 2012 til 2014, noe mindre. Økningen i skolesektoren kan med andre ord se ut til å ha stilnet noe, sammenlignet med økningen i utbredelse fra 2010 til 2012. Analysen av skoleeierne viser videre ordningen er minst utbredt i små kommuner, dvs at det særlig er kommuner med et lavt folketall som *ikke* har innført en ordning. Økningen i barnehagesektoren fra 2012 til 2014 reflekterer til en viss grad økningen som fant sted for skolesektoren fra 2010 til 2012. Økningen i barnehagesektoren er dog noe mindre enn det økningen var i skolesektoren fra 2010 til 2012, noe som kan ha sammenheng med den komplekse eierstrukturen i barnehagesektoren, bestående av mange ikke-kommunale eiere i tillegg til de kommunale eierne.

Kartleggingen viser videre at skoleeiere og barnehageeiere mener «engasjement fra barnehagestyrere/skoleledere» er den viktigste faktoren for å innføre en veiledningsordning. Barnehagestyrerne og skolelederne mener imidlertid at «tid avsatt i veileders og (barnehage)lærers arbeidsplan» som det viktigste for å få på plass en veiledningsordning.

Det er generelt mange likheter mellom organiseringen av veilederordningen i barnehagesektoren og i skolesektoren. Veilederne i barnehage og skolesektoren er ofte fast ansatte ved barnehagen og skolen, og har ofte andre ansvarsområder i skolen/barnehagen. Videre foregår veiledningen først og fremst som «faste 1-1 møter mellom veileder og den nyutdannede», både ved skolene og i barnehagene. Kartleggingen indikerer også at det i liten grad har utviklet seg særskilte «typer» veiledning, men derimot varierer uavhengig av hverandre og hvordan veiledningen er organisert.

1.2 Utvalgte funn fra barnehagesektoren

Det fremgår av kartleggingen at både barnehageeierne, barnehagestyrere og barnehagelærere er svært positive til veiledningsordningen. 78 prosent av barnehageeierne, 79 prosent av barnehagestyrerne, 81 prosent av barnehagelærerne har et ganske eller meget godt inntrykk av veiledningsordningen. Det er relativt små forskjeller mellom barnehageeiere, -styrere og -lærere i kommunale og ikke-kommunale barnehager.

1.2.1 Flere barnehageeiere og barnehagestyrere oppgir at de har et opplegg for veiledning

Kartleggingen viser at 61 prosent av barnehageeierne og 60 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede i barnehagen. Dette utgjør en signifikant økning sammenlignet med resultatene i 2012. Andelen barnehageeiere og barnehagestyrere som oppgir at de har en veiledningsordning har økt i alle regioner, i både ikke-kommunale og kommunale barnehager og i store og små kommuner. Trøndelag/Nord-Norge skiller seg fortsatt ut ved at en mindre andel barnehageeiere og styrere har innført en veiledningsordning.

Samtidig som flere barnehager har et opplegg for veiledning, har andelen styrere og barnehageeiere som har planer om å innføre en veiledningsordning sunket, sammenlignet med 2012. Dette gjelder for alle grupper, med unntak av styrere som oppgir at de har nytilsatte nyutdannede barnehagelærere. Blant styrere som har nytilsatte nyutdannede i 2014 har andelen styrere med konkrete planer om å innføre en ordning, økt.

67 prosent av de nytilsatte nyutdannede barnehagelærerne oppgir at barnehagen har et opplegg for veiledning. Av disse, oppgir 90 prosent at de deltar i veiledningsordningen. Kartleggingen viser at det særlig er barnehagelærere i Oslo/Akershus, samt barnehagelærere i kommunale barnehager som har en ordning for veiledning. Forskjellen mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager er imidlertid mindre enn før. Kartleggingen viser at det blant barnehagelærerne *ikke* er en signifikant økning samlet sett. Derimot er det en signifikant økning på 14 prosentpoeng blant barnehagelærere i ikke-kommunale barnehager. 43 prosent av de nytilsatte nyutdannede barnehagelærerne har mottatt skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet, noe som tilsvarer en økning fra 2012.

1.2.2 Veilederne i barnehagene er stort sett pedagogiske ledere eller barnehagestyrere

Det fremgår av kartleggingen at veilederne i barnehagesektoren i stor grad er fast ansatte i barnehagen. Totalt oppgir 62 prosent av barnehagestyrerne at noen eller alle veilederne er ansatt i barnehagen. Andelen barnehagestyrere som har egne ansatte som veiledere er høyere blant de ikke-kommunale barnehagene enn blant de kommunale.

Veilederne som er ansatte i barnehagene er oftest pedagogiske ledere eller styrere i barnehagen. Veilederne som ikke er ansatt i barnehagen de veileder i kommer hovedsakelig fra en annen barnehage i kommunen eller er en «kompetanseperson fra barnehageeier». Videre fremgår det av kartleggingen at flertallet av barnehagestyrerne oppgir at noen eller alle veilederne har videreutdanning i veiledning.

1.2.3 Veiledningen i barnehagen foregår som faste møter eller samlinger

Kartleggingen viser at det er flere måter å organisere veiledningen på. Veiledningen i barnehagene foregår som «faste 1-1-møter mellom veileder og den nyutdannede», «gruppemøter mellom veileder og de nyutdannede» og «samlinger for de nyutdannede utenfor arbeidsplassen», og det er ikke slik at én form peker seg ut som den mest dominerende. 58 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har satt av tid til i både veileders og den/de nytilsattes arbeidsplan. Dette er en liten nedgang fra kartleggingen i 2012. Kartleggingen viser at andelen som har satt av tid for begge grupper er noe høyere i kommunale barnehager enn i ikke-kommunale barnehager.

De mest utbredte temaene i veiledningen er «pedagogisk ledelse», «foreldresamarbeid» og «samarbeid». De minst utbredte innholdselementene er «samarbeid mellom barnehage og skole» og «samarbeid med andre velferdstjenester knyttet til barnehagen». Klyngeanalysen av innholdselementene indikerer at det i liten grad eksisterer noen bestemte «typer» veiledning. Det er med andre ord ingen tydelige mønstre knyttet til hvilke innholdselementer som inngår i veiledningen. Dette gjelder også når en inkluderer hvordan veiledningen foregår, hvem som har tatt initiativ til veiledningen og hvorvidt det er satt av tid i arbeidsplanene til veileder og/eller den nytilsatte.

1.3 Utvalgte funn fra skolesektoren

Skolelederne, skoleeiere og lærere er totalt sett fornøyde med ordningen. Til sammen oppgir rundt 80 prosent i alle gruppene at de har et «ganske godt» eller et «meget godt» inntrykk av ordningen. Mens det for skolelederne og skoleeierne er en økning i andelen som oppgir at de har et «ganske godt» eller et «meget godt» inntrykk av ordningen i 2014 sammenlignet med i 2012 og 2010, er tallene for lærerne noe mer stabile. Dette kan ha sammenheng med de ulike gruppenes erfaringsgrunnlag. Mens skoleledere og skoleeiere har kjennskap til veiledningsordningen slik den har vært tidligere år, kjennes lærerne kun til veiledningsordningen som de selv deltar i.

1.3.1 Veiledningsordningen er mer utbredt enn i 2010, men tilsvarende som i 2012

79 prosent av skoleeierne oppgir at de har et opplegg for veiledning i 2014. Dette er to prosentpoeng høyere enn andelen i 2012 og 12 prosentpoeng høyere enn i 2010. Det er ingen store, systematiske endringer sammenlignet med 2012 når vi ser på fordelingen av skoleeiere på de ulike gruppene, det vil si de ulike regionene, kommunestørrelse og om kommunen har eller ikke har nyansatte nyutdannede lærere. Ordningen er fortsatt mest utbredt i Oslo/Akershus og i store kommuner, og minst utbredt i Trøndelag/Nord-Norge og i kommuner med et folketall under 3000.

Andelen skoleledere som oppgir at de har en veiledningsordning har økt med 4 prosentpoeng fra 2012 til 2014, til 72 prosent. Med unntak av for skoleledere ved kombinertskoler, oppgir en større andel skoleledere ved samtlige skoletyper og i alle regioner at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere. Andelen lærere som oppgir at de har en veiledningsordning har imidlertid ikke endret seg siden 2012. Samlet kan dette indikere at ordningen har nådd noe flere skoler, men i mindre grad har nådd nye skoleeiere.

Andelen skoleeiere og skoleledere som har planer om å innføre en ordning, er lavere i 2014 enn i 2012. Dette kan tyde på at økningen i utbredelsen av veiledningsordningen har flatet noe ut, sammenlignet med økningen fra 2010 til 2012, samt at skoleeierne og skolelederne som ennå ikke har innført en ordning, heller ikke har planer om å innføre en ordning. Enkelte grupper skiller seg imidlertid ut fra dette overordnede mønsteret: skoleledere ved ungdomsskoler og videregående skoler oppgir i større grad at de har konkrete planer om å innføre veilederordning i 2014 (henholdsvis 30 og 52 prosent) enn i 2012 (15 og 37 prosent).

- 1.3.2 Engasjement og dedikert tid er viktig for å få på plass et opplegg for veiledning i skolesektoren
- I likhet med undersøkelsen i barnehagesektoren mener skoleeierne at det er «engasjement fra skoleleder» som er den viktigste faktoren for å få på plass en veiledningsordning. Skolelederne peker først og fremst på «tid avsatt i veileder og nyansattes arbeidsplan» som den viktigste faktoren.

29 prosent av de nyutdannede lærerne oppgir at de har mottatt skriftlig informasjon om veilederordningen fra studiestedet i 2014. Dette er en økning sammenlignet med 2012. Flertallet av lærerne som *ikke* har et opplegg for veiledning oppgir imidlertid at de ikke har etterspurt en slik ordning.

- 1.3.3 Veilederne i skolen er ansatte ved skolene og er kontaktlærere eller skoleledere
- Totalt oppgir 77 prosent av skolelederne at veilederen(e) ved deres skole er fast ansatt på skolen. Fordelt på skoletype viser kartleggingen at det er vanligere at veileder er ansatt ved skolen i videregående skole enn i barneskolen. Østlandet (uten Oslo og Akershus) skiller seg fra de andre landsdelene og har i mindre grad veiledere som er ansatte ved skolen. Veilederne som er ansatte ved skolene har flere ansvarsområder, og er som oftest kontaktlærere eller skoleledere.

Når det gjelder veiledernes kompetanse er det ingen store endringer totalt sammenlignet med 2012 og 2010: 38 prosent av skolelederne oppgir at alle veilederne har formell veilederkompetanse, mens 28 prosent oppgir at noen veiledere har dette. Andelen skoleledere som oppgir at alle veilederne har formell veilederkompetanse er lavere i videregående og på kombinerte skoler, enn ved barne- og ungdomsskoler. Både skoleeiere og skolelederne er fornøyd med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen om opplæringen av veilederne. Til sammen oppgir 89 prosent av skoleeierne og 52 prosent av skolelederne at de er «meget fornøyd» eller «ganske fornøyd» med samarbeidet. Forskjellen mellom de to gruppene kan skyldes at mange av skolelederne ikke har hatt kontakt med lærerutdanningsinstitusjonene.

- 1.3.4 Veiledningen er organisert ved skolene, gjerne som faste 1-1 møter
- 73 prosent av skoleeierne oppgir at veiledningen skjer på den enkelte skole. «Samarbeid mellom flere skoler i kommunen/fylkeskommunen» og «interkommunalt samarbeid» er også relativt vanlig, 22 prosent av skoleeierne oppgir dette. Skoleledere og lærere oppgir at «faste 1-1 møter

mellom veileder og den nyutdannede» er den vanligste organiseringen av veiledningen. Lærere oppgir imidlertid at « faste gruppemøter mellom veiledere og de nyutdannede» er like vanlig som 1-1 møter. Andelen skoleledere som oppgir at det er satt av tid til veiledning i både veileders og nytilsattes arbeidsplaner har økt fra 2012 til 2014, til 47 prosent. Dette er positivt ettersom «av-satt tid» vurderes av skolelederne som svært viktig for å få på plass en veiledningsordning.

De mest utbredte temaene i veiledningen er «klasseledelse» og «elevvurdering». Det er relativt små endringer i innholdselementene fra 2012 til 2014. Den gjennomgående tendensen er at en noe større andel skoleledere og lærerne har krysset av for flere innholdselementer i 2014 enn i 2012. Sammenlignet med veiledningen i videregående skole inkluderer veiledningen på barneskolenivå i større grad elementer som omhandler «skole-hjem»-samarbeid, som for eksempel utviklingssamtaler, foreldremøter og lignende. Klyngeanalysen av innholdselementene viser i likhet med analysene i barnehagesektoren at det i liten grad eksisterer noen særskilte «typer» veiledning.

2. INNLEDNING

2.1 Bakgrunn for oppdraget

Veiledningsordningen for nyutdannede lærer ble innført høsten 2010. Veiledningsordningen for nyutdannede barnehagelærere ble innført høsten 2011. Veiledningsordningene er et samarbeidsprosjekt mellom KS og Kunnskapsdepartementet (KD) og er forankret i en samarbeidsavtale mellom de to partene. Avtalen fastslår at partene i fellesskap vil arbeide målrettet for at alle kommuner og fylkeskommuner skal tilby veiledning til alle nytilsatte nyutdannede pedagoger i grunnskolen og i videregående opplæring fra skoleåret 2010-2011, og alle nytilsatte nyutdannede pedagoger i barnehagen i løpet av skoleåret 2011-2012. Målsettingen med veiledningsordningen er å dekke et behov for systematisk veiledning og oppfølging i pedagogenes første år i arbeidslivet.

Denne kartleggingen er en oppfølging av to tidligere kartlegginger gjennomført høsten 2010 og vinteren 2012. Kartleggingene har til hensikt å undersøke hvor utbredt veiledningsordningen er, hvordan veiledningen organiseres og hva veiledningen består av. Kartleggingen i 2014 har i tillegg undersøkt hvorvidt det har utviklet seg noen «typer» veiledning, bestående av spesifikke innholdselementer eller organiseringsmåter.

Kartleggingen høsten 2010 ble distribuert til skoleeiere, skoleledere og nyutdannede nytilsatte lærere. Kartleggingen i 2012 og 2014 har i tillegg inkludert barnehageeiere, barnehagestyrere og nyutdannede nytilsatte barnehagelærere¹. Datagrunnlaget består således av 6 spørreundersøkelser gjennomført våren 2014, 6 spørreundersøkelser gjennomført våren 2012 og 3 spørreundersøkelser gjennomført høsten 2010.

2.2 Metodisk redegjørelse

Rapporten bygger på et datamateriale bestående av 3 kartlegginger gjennomført høsten 2010, våren 2012 og våren 2014. Kartleggingen som ble gjennomført i 2010 inkluderte skoleeiere, skoleledere og nyutdannede lærere. Kartleggingene i 2012 og i 2014 inkluderte i tillegg barnehageeiere, barnehagestyrere og nyutdannede barnehagelærere i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Kartleggingen i 2010 ble gjennomført med en kombinasjon av elektronisk spørreskjema og telefonintervjuer, mens kartleggingene i 2012 og i 2014 kun ble gjennomført som elektroniske spørreundersøkelser.

2.2.1 Distribusjon og oppfølging av spørreundersøkelsene i barnehagesektoren

Spørreskjemaene i 2014 ble distribuert via e-post. Alle kommunale barnehageeiere, dvs kommunene, mottok en e-posthenvendelse til kommunenes postmottak adressert til barnehageansvarlig i kommunen². Distribusjonen til de ikke-kommunale barnehageeierne har skjedd ved direkte e-

¹ I 2013 endret førskolelærerutdanningen navn til barnehagelærerutdanning og yrkestittelen ble endret fra førskolelærer til barnehagelærer. I rapporten benyttes derfor begrepet barnehagelærer om førskolelærere da dette er den korrekte tittelen. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at begrepet førskolelærer er benyttet i spørreskjemaene da barnehagelærerne først uteksamineres våren 2014.

² Oslo kommune har barnehageansvarlig i bydelene blitt invitert inn i undersøkelsen. Dette fordi ansvaret for veiledningsordningen er plassert på bydelsnivå. Dette medfører at det er 15 flere respondenter som er invitert inn i undersøkelsen i 2014 enn i 2012, noe som til dels har betydning for sammenligningen over tid.

posthenvendelser (til eiere hvor kontaktinformasjon har vært tilgjengelig) og indirekte gjennom e-posthenvendelser til private barnehagestyrere (til eiere hvor kontaktinformasjon har vært utilgjengelig).

Distribusjonen til barnehagestyrere har skjedd ved direkte e-posthenvendelser til styrernes e-postadresse eller til barnehagens postmottak. Distribusjon av undersøkelsen til de nyutdannede barnehagelærere har skjedd gjennom barnehagestyrere, som har videreformidlet invitasjonene til sine nyansatte barnehagelærere per e-post.

Distribusjonen har blitt gjennomført i to omganger, dvs at respondenter som ikke har besvart undersøkelsen eller kun har besvart noen spørsmål har fått tilsendt en påminnelse om undersøkelsen 1 uke før svarfristen. Når det gjelder de nyutdannede barnehagelærerne og barnehageeiere som har mottatt undersøkelsen gjennom videresending, har disse fått en påminnelse videre-sendt fra barnehagestyrer. Det har da vært tydelig merket at de som eventuelt har besvart undersøkelsen, kan se bort i fra henvendelsen.

2.2.2 Svarprosent, frafallsanalyse og vektning av undersøkelsene i barnehagesektoren

Ut i fra antallet nyutdannede barnehagelærere våren 2013 og tidligere kunnskap om andelen av disse som er ansatt 1 år etter studiene, er det beregnet at det vinteren 2014 vil være omtrent 1702 nytilsatte nyutdannede barnehagelærere som potensielt er invitert inn i undersøkelsen. Av disse har 638 nytilsatte nyutdannede barnehagelærere gjennomført spørreundersøkelsen, noe som utgjør en svarprosent på 37.

Når det gjelder barnehagestyrere ble totalt 6014 kommunale og ikke-kommunale barnehagestyrere invitert til å delta i spørreundersøkelsen. Av disse besvarte 38 prosent undersøkelsen, dvs 2314 barnehagestyrere.

Blant barnehageeiere har totalt 1150 av de 3824 inviterte barnehageeierne besvart undersøkelsen våren 2014, dette utgjør en svarprosent på 30. En fordeling på kommunale og ikke-kommunale barnehageeiere viser at svarprosenten er betydelig høyere blant de kommunale barnehageeierne (64 prosent) enn blant de ikke-kommunale barnehageeierne (26 prosent). Det er imidlertid noe usikkerhet knyttet til det totale antallet ikke-kommunale barnehager, da flere av disse barnehageeierne ble invitert gjennom styrer og videresending av invitasjonen.

Tabell 2-1 viser svarprosenten blant de ulike respondentgruppene.

Tabell 2-1: Svarprosent i kartleggingene i barnehagesektoren³

	Antall inviterte	Antall svar	Estimert svarprosent
Nytilsatte nyutdannede barnehagelærere	Ca 1702 ⁴	638	37 %
Barnehagestyrere	6014	2314	38 %
Barnehageeiere	3824	1150	30 %
Kommunale	429	273	64 %
Ikke-kommunale	3381	864	26 %

Utvalget av barnehagestyrere er kontrollert for utvalgsskjevheter med hensyn geografisk fordeling (landsdel) og type barnehage (ikke-kommunal og kommunal). Kontrollen viste at ikke-kommunale barnehagestyrere var noe underrepresentert i alle regioner og er derfor vektet med hensyn til geografisk fordeling og type barnehage. Undersøkelsen blant nytilsatte nyutdannede barnehagelærere og blant barnehageeiere er ikke vektet, da bakgrunnsdata om populasjonen ikke har vært tilgjengelig.

2.2.3 Distribusjon og oppfølging av spørreundersøkelsene i skolesektoren

Spørreskjemaene til skolesektoren ble i likhet med spørreskjemaene i barnehagesektoren distribuert på e-post. Spørreskjemaene til *skoleeiere* ble distribuert til postmottakene til samtlige kommuner og fylkeskommuner, adressert til skolefaglig ansvarlig kommunen/fylkeskommunen.

Invitasjonen til skoleledere ble distribuert direkte til skolene enten direkte til skoleleders e-post eller skolens postmottak adressert til skoleleder. Invitasjonen til nytilsatte nyutdannede lærere ble distribuert til skoleleder, som deretter ble bedt om å videresende henvendelsen til sine nytilsatte nyutdannede lærere.

I likhet med undersøkelsene i barnehagesektoren ble spørreskjemaene i skolesektoren distribuert i to omganger, dvs at respondenter som ikke har besvart undersøkelsen eller kun har besvart noen spørsmål har fått tilsendt en påminnelse om undersøkelsen 1 uke før svarfristen. Når det gjelder de nytilsatte nyutdannede lærerne har disse fått en påminnelse videresendt fra skoleledere.

2.2.4 Svarprosent, frafallsanalyse og vekting i skolesektoren

Antallet nytilsatte nyutdannede lærere våren 2014 er utregnet på bakgrunn av statistikk fra NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste) og statistikk om andelen nyutdannede lærere som er i jobb i skolesektoren etter et år. Det er beregnet at ca. 2623 nyutdannede lærere vil være tilsatt

³ Respondenter som ikke var i målgruppen, respondenter med ufullstendige e-postadresser, samt respondenter ved nedlagte barnehager/skoler er trukket ut av undersøkelsen og inngår ikke i beregningen av svarprosenten, da disse ikke regnes som inviterte.

⁴ Antallet nytilsatte nyutdannede som er invitert inn i undersøkelsen er beregnet ut i fra antallet barnehagelærere som ble uteksaminert i 2013 og tidligere kunnskap om andelen nyutdannede som senere er i jobb i barnehagesektoren. Tall fra 2009 indikerte at 82 prosent av de nyutdannede barnehagelærerne var ansatt i barnehagesektoren 1 år etter studiene. Våren 2013 fullførte 2076 studenter barnehagelærerutdanningen, basert på tidligere tall for ansettelser beregnes det at 1702 av de nyutdannede er i jobb vinteren 2014. Antallet uteksaminerte er hentet ut fra Database for statistikk om høyere utdanning 26.mars 2014.

i skolesektoren våren 2014. Av disse har 645 besvart spørreundersøkelsen, noe som utgjør en svarprosent på 25.

Totalt er 3017 skoleledere invitert inn i undersøkelsen, av disse besvarte 1112 spørreundersøkelsen. Dette utgjør 37 prosent av alle de inviterte skolelederne. Når det gjelder skoleeiere ble samtlige kommuner og fylkeskommuner invitert inn i undersøkelsen. Trekker vi fra respondenter som ikke hadde en gyldig e-postadresse utgjorde populasjonen 434 skoleeiere. Av disse besvarte 252 skoleeiere undersøkelsen, dvs 58 prosent av de inviterte.

Tabell 2-2 viser svarprosenten i spørreundersøkelsene i skolesektoren.

Tabell 2-2: Svarprosent i kartleggingene i skolesektoren

	Antall inviterte	Antall svar	Estimert svarprosent
Nyutdannede nytilsatte lærere	Ca 2623 ⁵	645	25 %
Skoleledere	3017	1112	37 %
Skoleeiere	434	252	58 %

Utvalget av skoleeiere er kontrollert for utvalgsskjevheter når det gjelder geografi (landsdel) og folketall i kommunen. Kontrollen viste en underrepresentasjon av skoleeiere i Trøndelag/Nord-Norge, samt en overrepresentasjon av skoleeiere i Oslo/Akershus. Utvalget er deretter vektet på grunnlag av de identifiserte skjevhetene og kan betraktes som representative.

Utvalget av skoleledere er kontrollert for utvalgsskjevheter når det gjelder geografi (landsdel) og skoletype (barneskole, ungdomsskole eller kombinert skole). Skoleledere i videregående er kontrollert separat fra de øvrige skolene og kontrollert på bakgrunn av geografi. Utvalgskontrollen viste en underrepresentasjon av skoleledere i Oslo/Akershus, for alle skoletypene. Utvalget er vektet på bakgrunn av populasjonsfordelingen og er å anse som representativt.

2.3 Analyser og rapportering

Datasettene fra de tre kartleggingene (2010, 2012 og 2014) er i analysen blitt koblet sammen til ett datasett. De deskriptive analysene for kartleggingen i 2014 ses således i sammenheng med resultatene fra 2012 og 2010. I de deskriptive analysene benyttes de mest relevante bakgrunnsvariablene, dvs. geografi, kommunestørrelse, skoletype og eierforhold, og følger således opp rapportene fra 2010 og 2012.

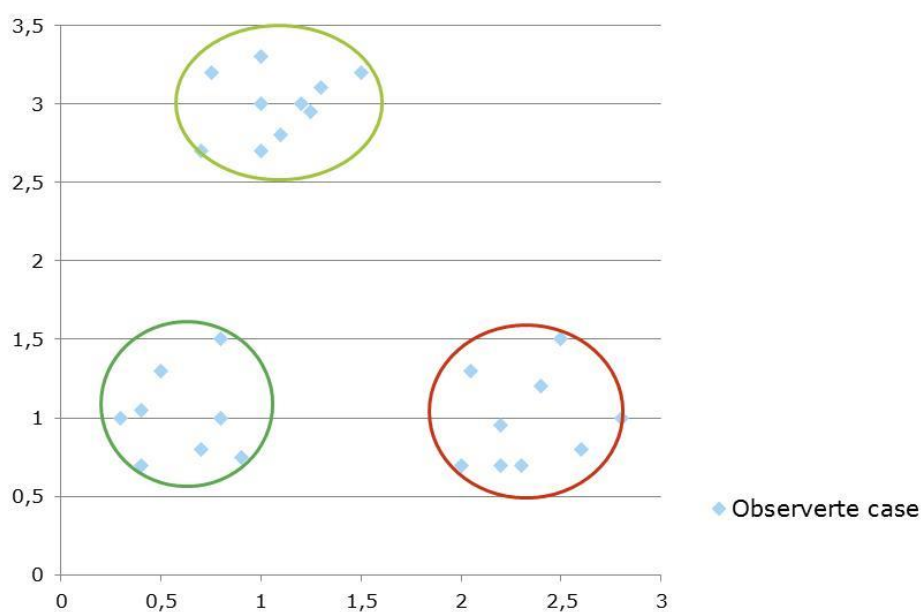
⁵ Antallet nyutdannede nytilsatte lærere er utregnet på bakgrunn av antallet nyutdannede lærere og tidligere kunnskap prosentandelen av de nyutdannede lærerne som er i jobb våren etter fullført utdanning. 67 prosent av de nyutdannede lærerne var i 2010 sysselsatt i skoleverket, tilsvarende tall i 2011 var 72 prosent, i snitt utgjør dette 69,6 prosent. Våren 2013 fullførte 3769 en lærerutdanning, det forventes at 69,6 prosent av disse er i jobb ved utsendelsen av undersøkelsen. Dette utgjør totalt 2623 personer.

2.3.1 Multivariat analyse - klyngeanalyse

I likhet med kartleggingen i 2012 er det gjennomført enkelte multivariate analyser. Fremfor en logistisk regresjonsanalyse (som ble gjennomført i 2012-kartleggingen) er det i 2014-kartleggingen blitt gjennomført en *klyngeanalyse* (two-step cluster analysis) av innholdselementene i veiledningen for å undersøke hvorvidt det eksisterer noen særskilte «typer veiledning». Klyngeanalysen er gjennomført blant skolelederne, lærerne, barnehagestyrerne og barnehagelærerne som *har* en veiledningsordning og som deltok i kartleggingen i 2014.

I praksis innebærer en klyngeanalyse å «organisere» respondentene i klynger hvor respondentene innenfor klyngene har ensartede svar eller vurderinger og hvor det er stor forskjell på tvers av klyngene. Med andre ord organiseres datasettet etter et ønske om å minimere variasjonen innad i klyngene og maksimere variasjonen mellom klyngene. Hvis det eksisterer grupper av besvarelser i datamaterialet, vil klyngeanalysen kunne identifisere disse gruppene. Figur 2-1 illustrerer tre «klynger» basert på to fiktive variabler.

Figur 2-1: Illustrasjon av «klynger»

Resultatet av en klyngeanalyse er en beskrivelse av klyngenes kvalitet rangert på en skala fra -1 til 1, hvor alt over 0,5 vurderes som en god klyngedannelse og alt under 0,2 vurderes som en dårlig klyngedannelse. Videre gir klyngeanalysen en indikasjon på hvilke elementer som har størst betydning for klyngedannelsen.

3. VEILEDNINGSORDNINGEN I BARNEHAGESEKTOREN

Fra og med høsten 2011 ble det innført en veiledningsordning i barnehagesektoren. Kartleggingen i 2012 ble derfor utvidet til å inkludere barnehagesektoren, på lik linje som skolesektoren. I 2012 og 2014 er det sendt ut spørreundersøkelser til barnehageeiere, barnehagestyrere og nytilsatte nyutdannede barnehagelærere.

I det følgende presenteres resultater vedrørende utbredelsen, organiseringen og innholdet i veiledningen fra kartleggingen av veiledningsordningen i barnehagesektoren. Det presenteres både resultater fra kartleggingen i 2012 og 2014, og det er slik sett mulig å se på utviklingen over tid. Resultatene presenteres først og fremst i form av figurer, samtidig som utvalgte resultater presenteres i tekstform.

3.1 Utbredelse av veiledningsordningen i barnehagesektoren

Kartleggingen i 2014 viser at veiledningsordningen i barnehagesektoren er mer utbredt enn i 2012. Totalt oppgir 61 prosent av barnehageeierne i 2014 at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere. Blant barnehagestyrerne oppgir 60 prosent at de har et opplegg for veiledning, mens 67 prosent av de nytilsatte nyutdannede barnehagelærerne oppgir det samme. Dette tilsvarer en prosentvis økning på hhv 10, 15 og 4 prosentpoeng. Økningen er statistisk signifikant både blant barnehageeiere og -styrere i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Blant barnehagelærerne er det *ikke* en signifikant utvikling totalt sett, men skiller en mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager viser analysen at det er en signifikant økning på 14 prosentpoeng blant de ikke-kommunale barnehagene.

Det at flere barnehagelærere enn barnehagestyrere og barnehageeiere oppgir at de har et veiledningsopplegg, må sees i sammenheng med måten undersøkelsen ble distribuert til barnehagelærere. Det er rimelig å anta at barnehagestyrere som har en veiledningsordning i større grad har videresendt undersøkelsen til sine ansatte, enn barnehagestyrere som ikke har en veiledningsordning.

Andelen barnehageeiere, -styrere og -lærere som oppgir at de har en veiledningsordning økt innen (nesten) alle grupperinger, dvs blant de som *har* nytilsatte nyutdannede, blant de som *har* mottatt informasjonsmateriell, i alle geografiske regioner og både i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Unntakene er blant barnehagelærere i Oslo/Akershus, i Trøndelag/Nord-Norge⁶ og i kommunale barnehager, hvor andelen med en ordning har sunket med hhv 1, 9 og 4 prosentpoeng.

Samtidig viser kartleggingen at andelen barnehageeiere og barnehagestyrere som har konkrete planer om å innføre en ordning har sunket siden 2012. Dette kan indikere at en del av de som i 2014 hadde planer om å innføre en ordning, nå har gjort nettopp dette.

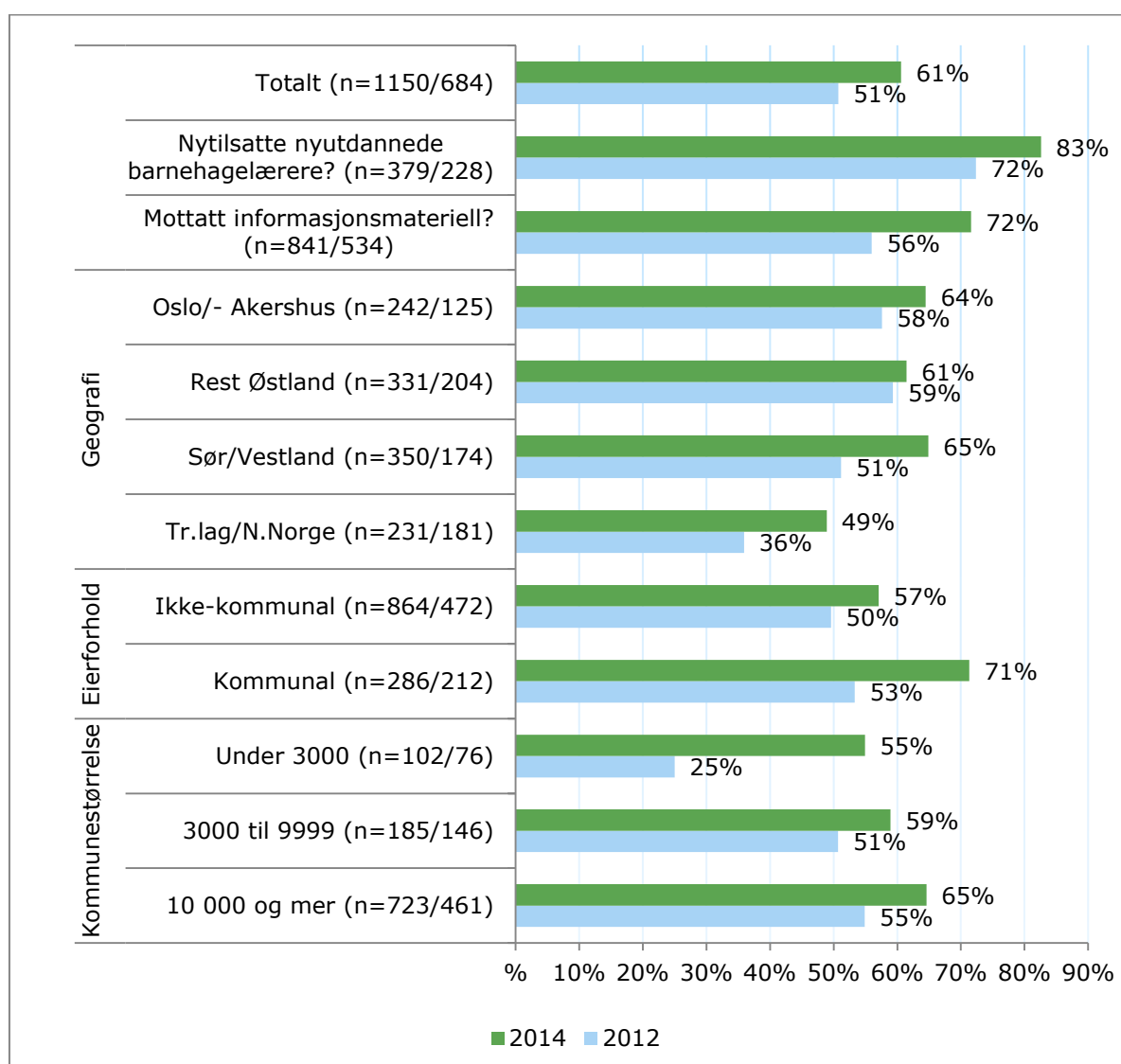
⁶ Endringen for Trøndelag/Nord-Norge kan imidlertid ha sammenheng med en endring i kategorisering av regionene.

3.1.1 Barnehageeiere

Kartleggingen viser at flere barnehageeiere oppgir at de har et opplegg for veiledning av nyutdannede i 2014 enn i 2012. Sett under ett har andelen barnehageeiere med et utviklet veiledningsopplegg økt med 10 prosentpoeng, fra 51 prosent i 2012 til 61 prosent i 2014. Økningen skjer i alle grupper, men er størst i små kommuner (under 3000 innbyggere) der andelen barnehageeiere med et utviklet opplegg har økt fra 25 til 55 prosent.

Figur 3-1 viser andelen barnehageeiere som oppgir at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i 2012 og 2014, samlet sett og i ulike grupperinger.

Figur 3-1: Barnehageeiere. Har barnehageeier et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"

Fordelingen på geografi viste i 2012 at Trøndelag og Nord-Norge skilte seg ut ved å ha betydelig færre barnehageeiere med innført veiledningsordning enn de andre landsdelene. Også i 2014 ligger Trøndelag bak de andre landsdelene (49 prosent), selv om forskjellen er noe mindre. Sør- og Vestlandet, som i 2012 hadde nest-færrest barnehageeiere med innført veiledningsordning,

har økt andelen med 14 prosentpoeng, fra 51 prosent til 65 prosent, og ligger nå på topp av alle landsdelene. Oslo og Akershus ligger imidlertid like bak med 64 prosent, og resten av Østlandet følger med 61 prosent. På tross av en økning på 13 prosentpoeng, fra 36 prosent til 49 prosent, skiller fortsatt Trøndelag og Nord-Norge seg fra de andre ved å ha en betydelig færre andel barnehager med et utviklet veiledningsopplegg.

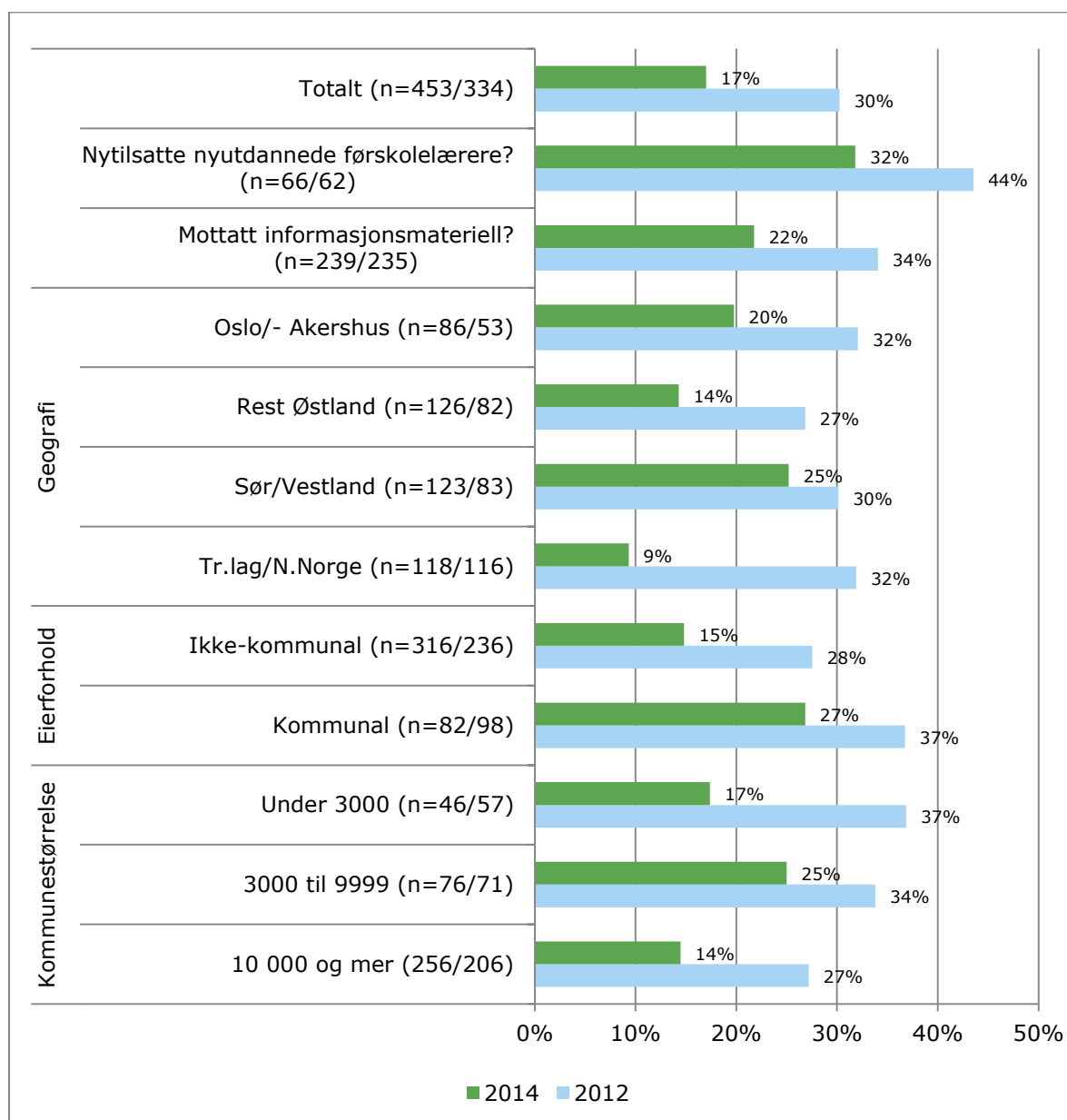
Økningen i andelen barnehageeiere som oppgir at de har et utviklet opplegg er vesentlig større i de kommunale barnehagene enn i de ikke-kommunale. Mens det i 2012 var 3 prosentpoengs forskjell mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager, hvor henholdsvis 53 prosent og 50 prosent hadde et utviklet opplegg, har forskjellen i 2014 økt betraktelig. Mens 71 prosent av kommunale barnehager i 2014 har et opplegg (økning på 18 prosentpoeng), er andelen i de ikke-kommunale barnehagene 57 prosent (økning på 7 prosentpoeng).

Barnehageeierne som oppga at de ikke hadde noen veiledningsordning for nytilsatte nyutdannede barnehagelærere, ble spurt om de hadde noen konkrete planer om å innføre en slik ordning. 17 prosent av barnehageeierne oppgir i 2014 at de har konkrete planer om å innføre en ordning for veiledning av nytilsatte nyutdannede. Dette utgjør en nedgang på 13 prosentpoeng, da tilsvarende andel i 2012 var 30 prosent. Nedgangen er tilnærmet stor i alle grupper. Av de 77 barnehageeierne som har konkrete planer for å innføre en ordning oppgir 29 prosent at de innfører en ordning våren 2014, 56 prosent oppgir at de innfører en ordning høsten 2014 og 16 prosent oppgir at de innfører en ordning våren 2015.

Andelen som oppgir at de har konkrete planer om innføring av en veiledningsordning er klart størst i gruppen som *har* nytilsatte nyutdannede. Videre er den en vesentlig større andel kommunale barnehageeiere som oppgir at de har konkrete planer (27 prosent), sammenlignet med ikke-kommunale barnehageeiere (15 prosent).

Figur 3-2 viser andelen barnehageeiere som har konkrete planer for innføring av veiledningen av nytilsatte nyutdannede.

Figur 3-2: Barnehageeiere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"

3.1.2 Barnehagestyrere

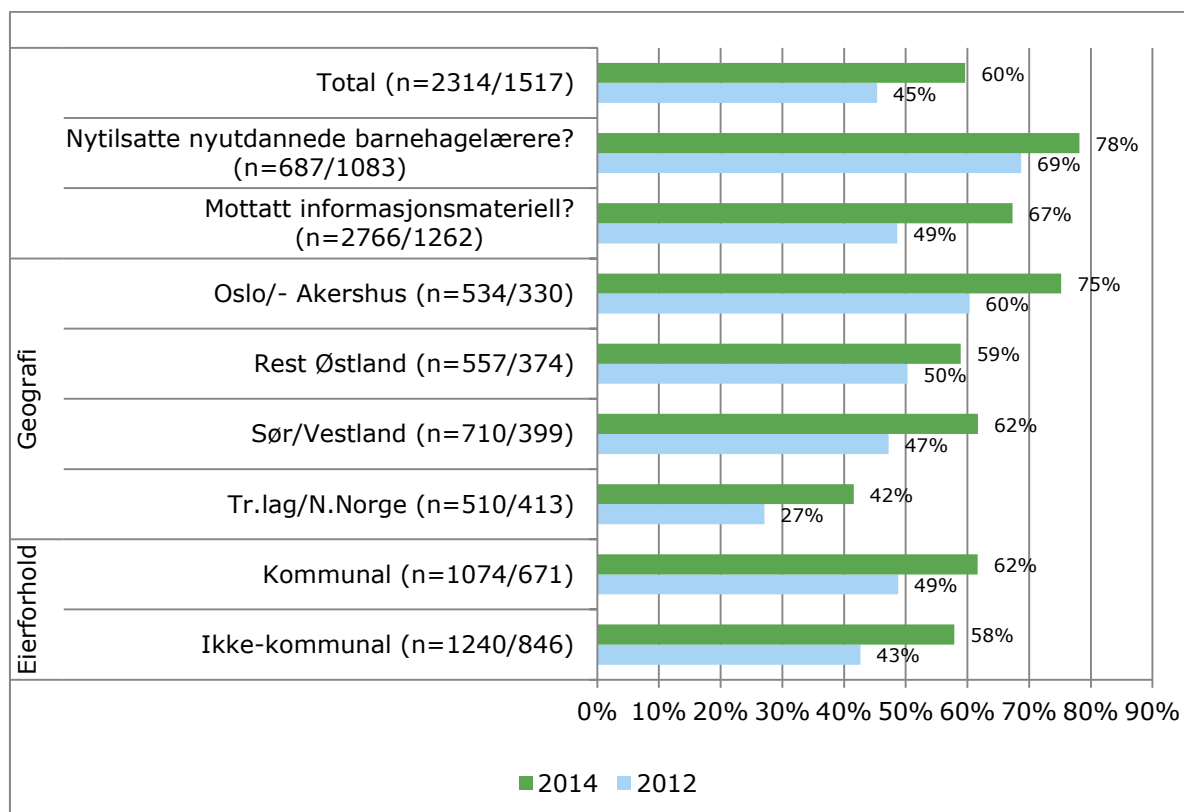
Kartleggingen viser at utbredelsen av veiledningsordningen blant barnehagestyrerne er større i 2014 enn i 2012. Totalt oppgir 60 prosent av barnehagestyrerne som har besvart undersøkelsen at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere. Andelen barnehagestyrere som oppgir at de har en veiledningsordning har økt innen alle grupperingene, det vil si totalt sett, blant de som *har* nytilsatte, blant de som *har* mottatt informasjonsmaterieil, i alle geografiske regioner og både i kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Blant barnehagestyrere som *har* nytilsatte nyutdannede barnehagelærere oppgir 78 prosent at det har en veiledningsordning i 2014. Dette er vesentlig høyere enn i 2012 da 69 prosent oppga

det samme. Denne økningen har sannsynligvis sammenheng med tidspunktet for gjennomføringen av undersøkelsen i 2012, da veiledningsordningen ble gjort gjeldende i barnehagesektoren i 2011.

Figur 3-3 viser andelen barnehagestyrere som oppgir at de har en veiledningsordning.

Figur 3-3: Styrere. Har barnehagen et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel «ja»

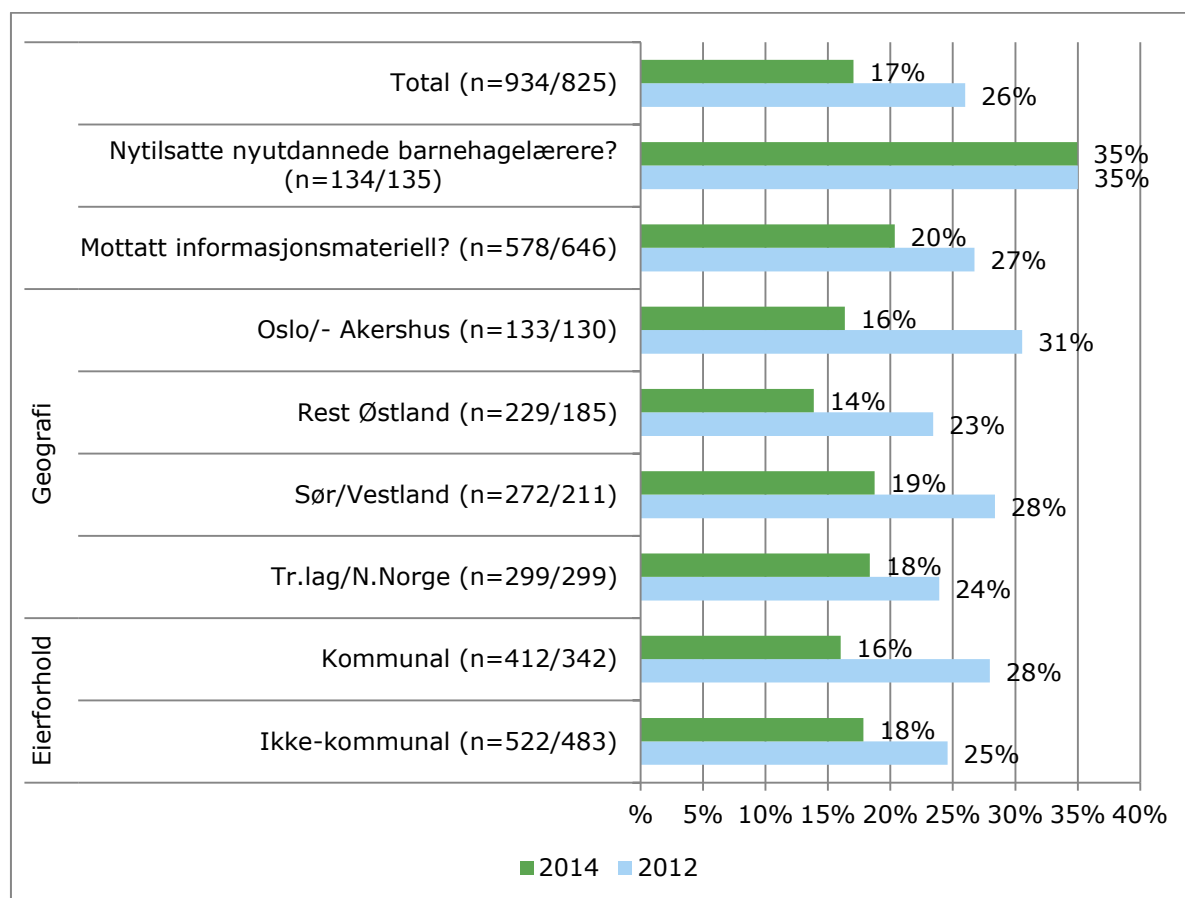
Figur 3-3 viser at utbredelsen av veiledningsordningen har økt i både kommunale og ikke-kommunale barnehager, hvor andelen som oppgir å ha en veiledningsordning har økt med henholdsvis 13 og 15 prosentpoeng siden kartleggingen i 2012. Den geografiske fordelingen i figur 3-4 viser at veiledningsordningen er mest utbredt i Oslo/Akershus (75 prosent) og minst utbredt i Trøndelag og Nord-Norge (42 prosent).

Barnehagestyrerne som oppga at de ikke hadde noen veiledningsordning for nytilsatte nyutdannede barnehagelærere ble spurt om de hadde konkrete planer for innføring av en slik ordning. Samlet sett oppga 17 prosent av barnehagestyrerne i 2014 at de hadde planer om å innføre en slik ordning. Dette er 6 prosentpoeng lavere enn i kartleggingen i 2012, hvor 26 prosent oppga at de hadde konkrete planer for å opprette en ordning. Dette må nødvendigvis sees i sammenheng med tidspunktet for kartleggingen i 2012 - da ordningen nylig var blitt gjort gjeldende for barnehagesektoren - og i sammenheng med økningen i andelen som *har* en ordning. Samlet indikerer dette at mange av de som hadde planer om å innføre en slik ordning i 2012, nå har innført ordningen.

35 prosent av barnehagestyrere som har nytilsatte nyutdannede oppgir at de har planer om å innføre en ordning. Dette tilsvarer andelen i 2012. Andelen barnehagestyrere som har planer om å innføre en veiledningsordning har med andre ord ikke endret seg blant barnehagestyrerne som har nytilsatte nyutdannede barnehagelærere. Ut over dette er andelen som har planer for å innføre en veilederordning lavere i 2014 enn i 2012 for alle grupperingene, det vil si både blant barnehagestyrere som har mottatt informasjonsmateriell, i alle geografiske regioner og i både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Andelen som oppgir at de har planer om å innføre en ordning har for eksempel sunket med 12 prosentpoeng blant de kommunale barnehagene og med 7 prosentpoeng blant de ikke-kommunale barnehagene.

Figur 3-4 viser andelen barnehagestyrere som har konkrete planer om å innføre en ordning for veiledning av nyutdannede, blant de som ikke har en slik ordning per i dag.

Figur 3-4: Styrere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i din barnehage? Andel «ja»

Den geografiske fordelingen blant barnehagestyrerne viser en relativt jevn fordeling av styrere som har konkrete planer for å innføre en veiledningsordning. Sett i forhold til tallene fra 2012 er det barnehagestyrere i Oslo/Akershus som har endret seg mest over tid, med en endring på 14 prosentpoeng. Dette kan indikere at mange av barnehagestyrerne som i 2012 hadde konkrete

planer for å innføre en veiledningsordning i Oslo/Akershus, nå har realisert planene. Endringene over tid i resten av Østlandet, Sør-/Vestlandet og Trøndelag/Nord-Norge er mindre, hhv 9, 10 og 6 prosentpoeng, men viser tilsvarende at det er færre barnehagestyrere i 2014 enn i 2012 som har konkrete planer for å innføre en veiledningsordning.

3.1.3 Nyutdannede nytilsatte barnehagelærere

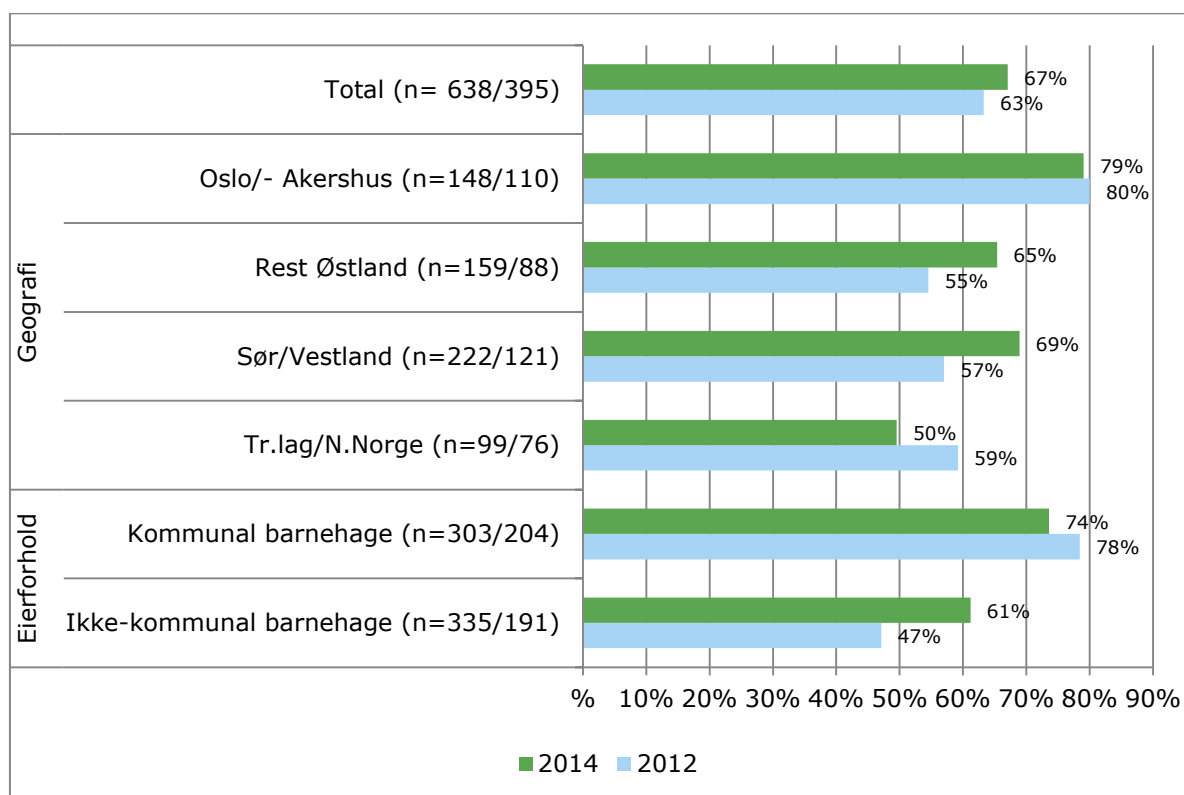
67 prosent av de nyutdannede barnehagelærerne i kartleggingen i 2014 oppgir at barnehagen har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere. I kartleggingen i 2012 var den tilsvarende andelen 63 prosent. 90 prosent av barnehagelærerne som oppgir at barnehagen har et opplegg for veiledning, deltar i dette opplegget. Dette tilsvarer også kartleggingen i 2012, hvor 93 prosent oppga at de deltok i ordningen.

I likhet med kartleggingen i 2012 fremgår det i 2014 at veiledningsordningen er særlig utbredt i Oslo og Akershus (80 prosent i 2012 og 79 prosent i 2014), mens ordningen er mindre utbredt i de øvrige regionene. Blant nyutdannede nytilsatte barnehagelærere på Sør-/Vestlandet, resten av Østlandet og Trøndelag/Nord-Norge oppgir hhv 69, 65 og 50 prosent at de har en veiledningsordning.

Kartleggingen viser også at andelen barnehagelærere som oppgir at de deltar i en veiledningsordning er høyere i kommunale (74 prosent) enn i ikke-kommunale barnehager (61 prosent). Andelen i kommunale barnehager har imidlertid gått noe ned siden kartleggingen i 2012. Dette kan imidlertid skyldes forskjeller i hvem som har deltatt i kartleggingene og ikke nødvendigvis skyldes en nedgang i omfanget. Resultatene fra barnehageeier og barnehagestyrere tilsier at utbredelsen av ordningen blant barnehagelærerne burde ha økt, også i de kommunale barnehagene.

Figur 3-5 viser andelen barnehagelærere som oppgir at de har et opplegg for veiledning i barnehagen, samlet sett, fordelt på geografi og eierforhold.

Figur 3-5: Barnehagelærere: Har barnehagen din et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere? Andel "ja"

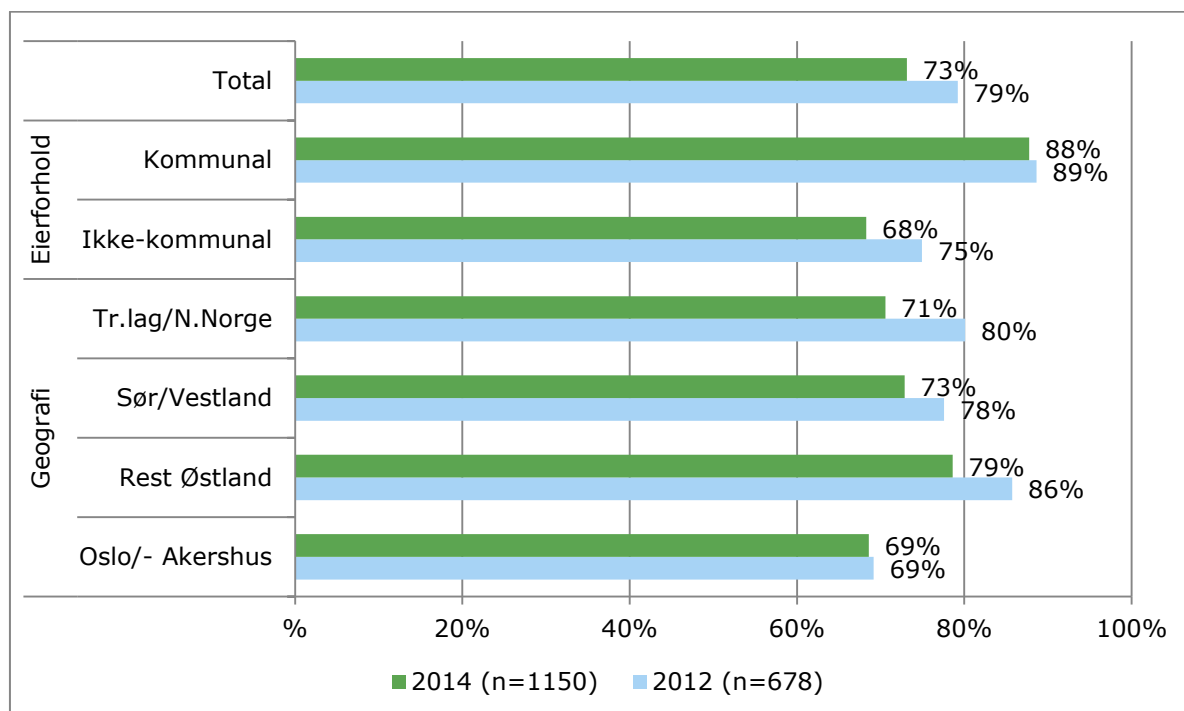
3.2 Informasjon om ordningen

Barnehageeiere og barnehagestyrere har i kartleggingen blitt spurt om de har mottatt informasjon om veiledningsordningen. Flertallet svarte bekreftende på at de har mottatt informasjon, men totalt oppgir litt færre innenfor alle gruppene at de har mottatt informasjon om veiledning av nyutdannede i 2014 enn i 2012: 76 prosent av styrere og 73 prosent av barnehageeiere mottok informasjon i 2014, mot henholdsvis 84 prosent og 79 prosent i 2012.

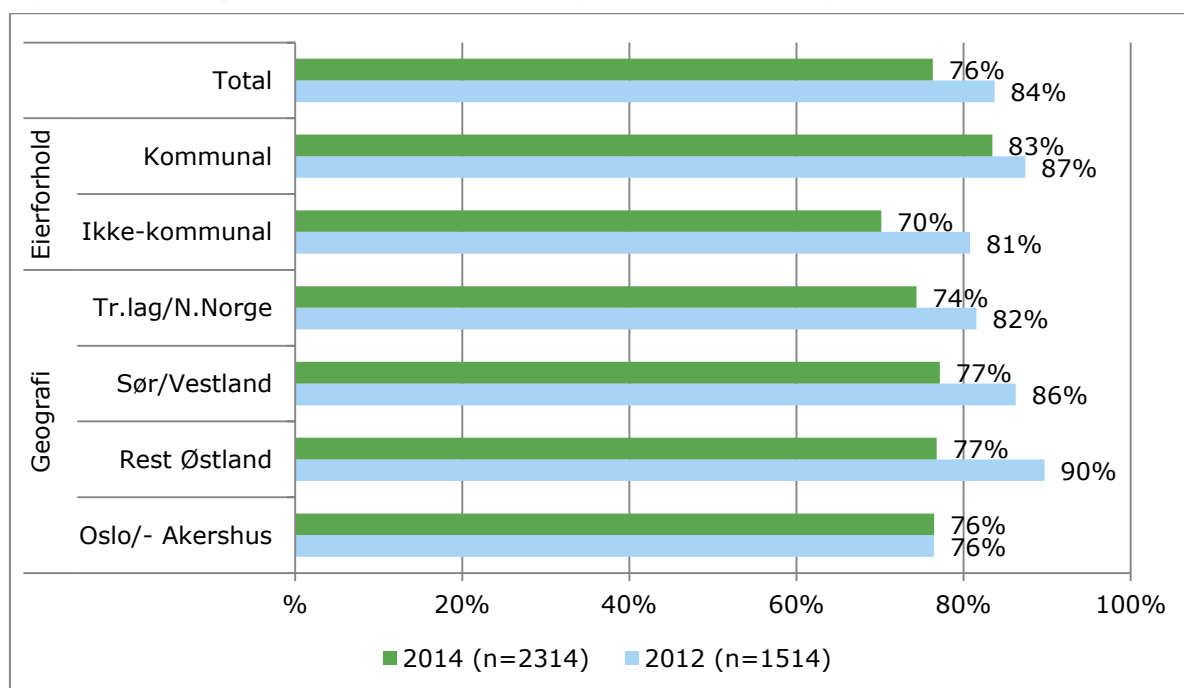
Endringen er tilnærmet lik for alle grupperinger. Unntaket er barnehageeiere i Oslo og Akershus, hvor like mange barnehageeiere og barnehagestyrer oppgir at de har mottatt informasjon i 2014 som i 2012, henholdsvis 69 og 76 prosent. Videre har barnehageeiere og styrere i kommunale barnehager i større grad enn de ikke-kommunale, mottatt informasjon om veiledningsordningen: 83 prosent av styrere og 88 prosent av barnehageeiere i kommunale barnehager mottok informasjon, mens 70 prosent av styrere og 68 prosent av barnehageeiere i ikke-kommunale barnehager mottok informasjon. Selv om begge gruppene har en nedgang i andelen som oppgir at de har mottatt informasjon sammenlignet med i 2012, er nedgangen mindre hos de kommunale barnehageeierne og styrerne enn hos de private barnehageeierne og styrerne.

Figur 3-6 og 3-7 viser andelen barnehageeiere og styrere som har mottatt informasjonsmateriell om veiledningsordningen i 2014 sammenlignet med i 2012.

Figur 3-6: Andel barnehageeiere som har mottatt informasjonsmateriell i 2012 og 2014

Figur 3-7: Andel styrere som har mottatt informasjonsmateriell i 2012 og 2014

3.3 Hva har vært viktig for å få på plass ordningen?

Barnehageeiere og barnehagestyrere ble spurt om hva de mener har vært / er viktigst for å få på plass en veiledningsordning. De som allerede har en ordning fikk spørsmål om hva som har vært viktige faktorer for å få på plass ordningen, mens de som *ikke* har en veiledningsordning ble spurt om hva som ville vært viktig for å få det på plass. Spørsmålene var utformet som flersvar-

spørsmål slik at respondentene kunne krysse av for flere av faktorene som var listet opp i skjemaet.

3.3.1 Barnehageeiere

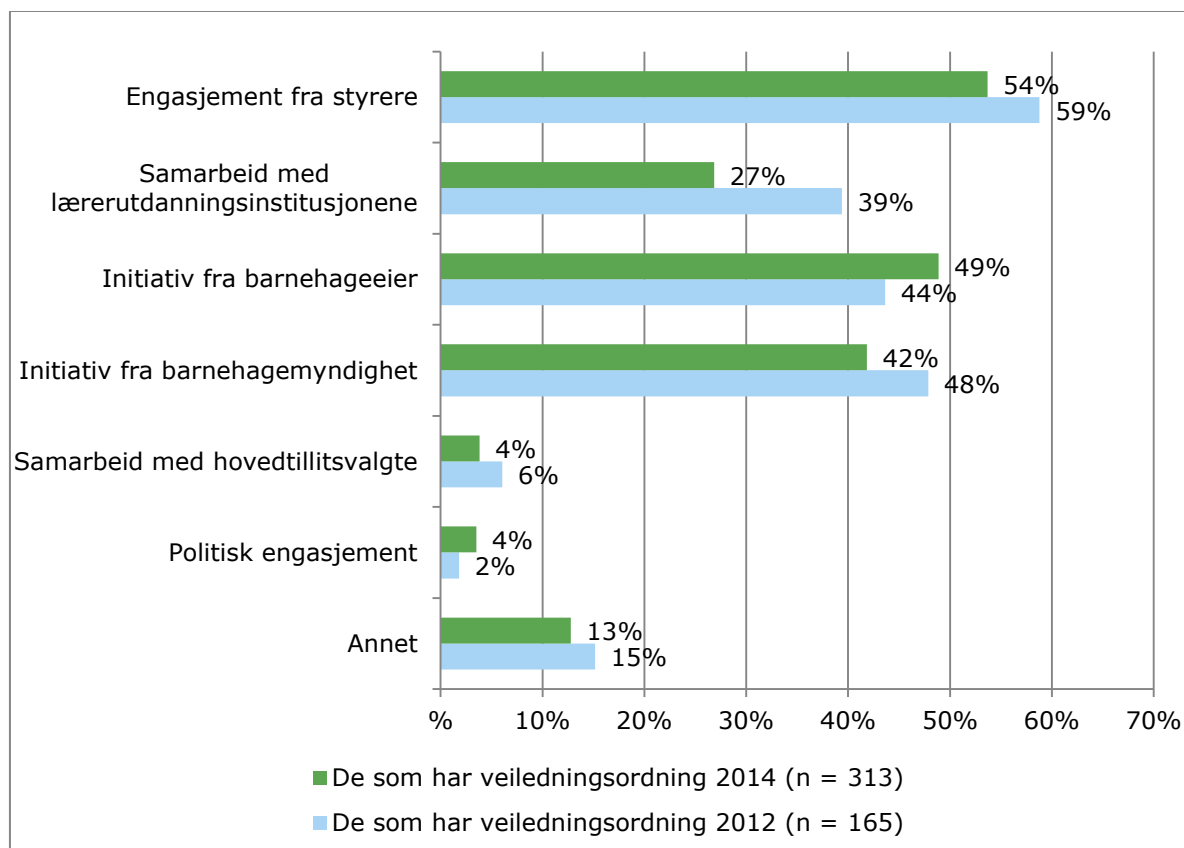
Kartleggingen viser at barnehageeiere fortsatt anser «engasjement fra styrere» som den viktigste faktoren for å få på plass en veiledningsordning. Dette gjelder både for barnehagestyrere som har (54 prosent) og de som ikke har en veiledningsordning i dag (60 prosent). Blant de som har en veiledningsordning oppgir barnehageeierne at «initiativ fra barnehageeier» selv (49 prosent) og «initiativ fra barnehagemyndighet» (42 prosent) som viktige faktorer for å få på plass en ordning.

Blant de som ikke har en veilederordning i dag anses «initiativ fra barnehagemyndighet» (53 prosent) og «samarbeid med lærerutdanningsinstitusjonene (48 prosent) som de nest viktigste faktorene for å få på plass en ordning, mens «initiativ fra barnehageeier» oppleves som noe mindre viktig (36 prosent). Andelen som oppgir dette som viktig har sunket betraktelig fra 2012 (med 11 prosentpoeng), mens blant de som har innført en ordning har andelen som oppgir dette som viktig har økt med 5 prosentpoeng.

Kartleggingen i 2014 viser som i 2012 at de som ikke har innført en ordning i større grad oppgir at «samarbeid med hovedtillitsvalgte» og «politisk engasjement» er viktig for å få på plass en ordning, enn de barnehageeierne som allerede har en veiledningsordning.

Figur 3-8 viser barnehageeierne svar på hva de mener har vært viktigst for å få på plass en veiledningsordning. Tilsvarende figur for barnehageeiere som *ikke* har en veiledningsordning fremgår i vedlegg 1.

Figur 3-8: Barnehageeiere som har en veiledningsordning: «Hva har vært viktigst for å få på plass en veiledningsordning? Flere svar mulig»

For de som har innført ordningen blir «engasjement fra styrere» oppgitt som viktig for en størst andel av barnehageeierne i Trøndelag og Nord-Norge (57 prosent) og viktigst hos en minst andel av barnehageeierne på Østlandet utenom Oslo og Akershus (47 prosent). Trøndelag og Nord-Norge skiller seg ut ved at «initiativ fra barnehageeier» er viktig for en mye mindre andel her (28 prosent) enn for resten av landet.

Blant de som har en ordning er «engasjement fra styrere» og «initiativ fra barnehagemyndighet» mye viktigere i kommunale barnehager (63 og 65 prosent) enn i private barnehager (49 og 30 prosent). Initiativ fra barnehageeier oppgis imidlertid som viktigst i private barnehager (51 prosent) og mindre viktig i kommunale barnehager (44 prosent), noe som er motsatt av fra tallene i 2012 da 58 prosent av de kommunale barnehageeierne og 35 prosent av de private oppga dette som en viktig grunn til innføring av ordningen.

3.3.2 Styrere

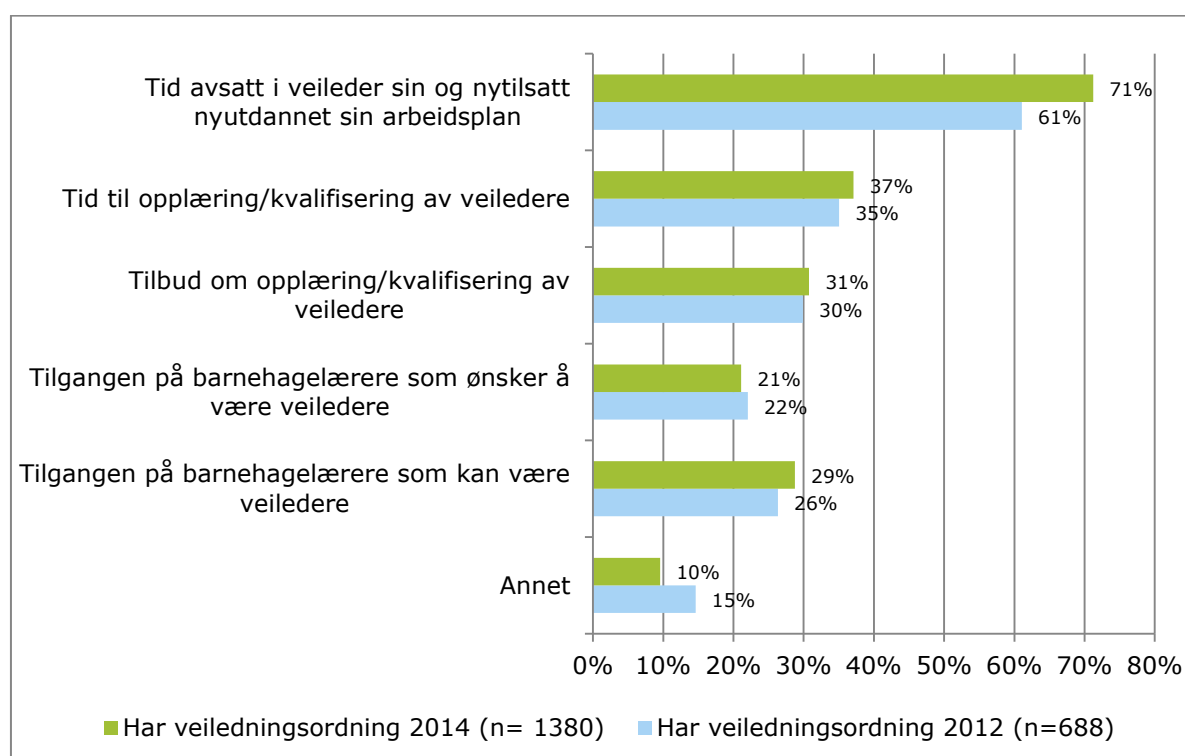
Kartleggingen i 2014 viser at «tid avsatt i veileders og i nytilsatt nyutdannet sin arbeidsplan» er viktigste faktoren for å få på plass en veiledningsordning, både for barnehagestyrere som har (71 prosent) og ikke har en eksisterende ordning (70 prosent). Dette gjaldt også i kartleggingen i 2012, hvor 61 prosent av barnehagestyrerne oppga dette som den viktigste faktoren.

Dernest følger tid til opplæring/ kvalifisering av veiledere. 37 prosent av barnehagestyrerne som har en ordning og 55 prosent av barnehagestyrerne som ikke har en ordning i 2014 oppgir at tid

til opplæring/ kvalifisering av veiledere var/er viktigst for å få på plass en ordning. Tilsvarende andel i 2012 var henholdsvis 35 og 51 prosent.

Figur 3-9 viser andelen barnehagestyrere som oppgir at de ulike elementene har vært / er den viktigste faktoren for å få på plass en veiledningsordning, i 2012 og 2014. Tilsvarende figur for barnehagestyrere som ikke har en ordning fremgår av figur 2 i vedlegg 1.

Figur 3-9: Styrere som har en veiledningsordning: Hva mener du har vært viktigst for å få en veiledningsordning på plass ved din barnehage? Flere svar mulig

Det er ingen store, systematiske forskjeller mellom landsdelene med tanke på hva styrerne oppgir som viktige faktorer for å innføre/ha innført ordningen. «tilgangen på barnehagelærere» oppgis imidlertid som viktigst blant en mindre andel i Trøndelag og Nord-Norge (25 prosent) enn blant styrerne på resten av Østlandet (34 prosent).

Også fordelt på private og kommunale barnehager oppgir styrerne omtrent det samme. Dette reflekteres også i tallene fra 2012.

3.3.3 Nyutdannede nytilsatte barnehagelærere

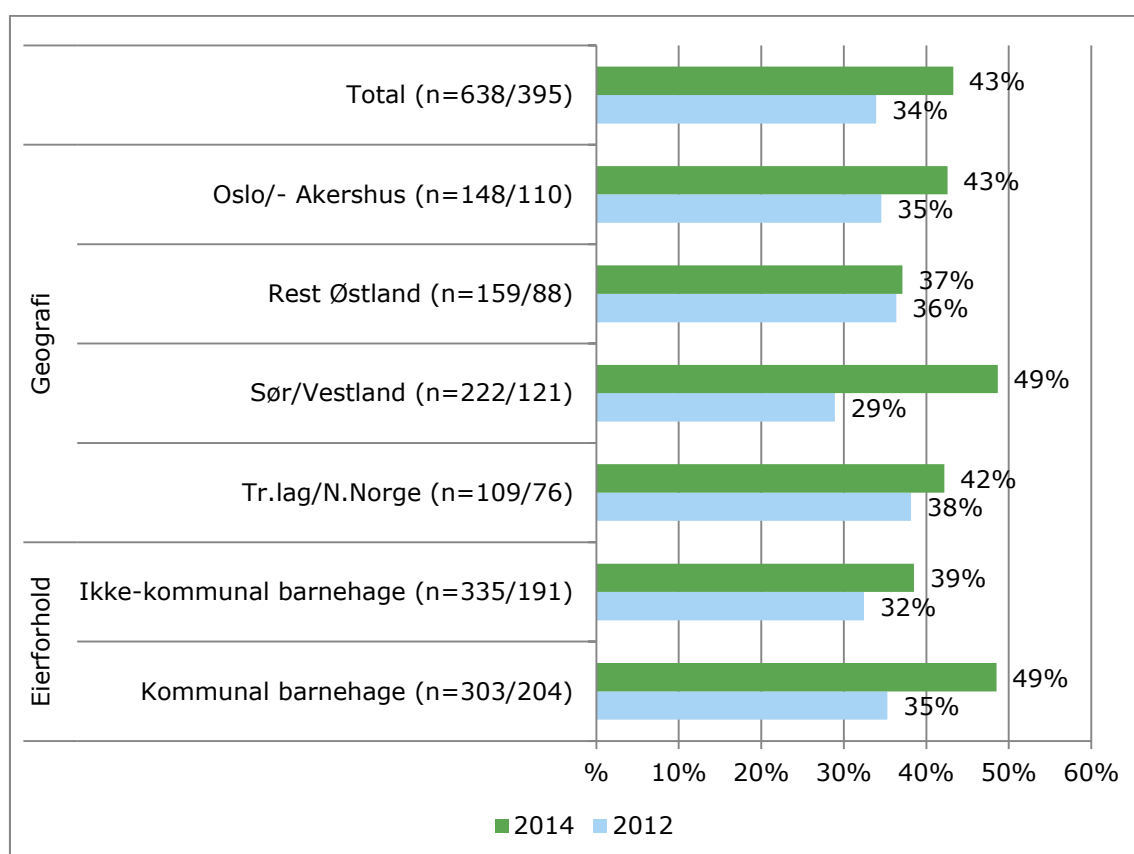
Kartleggingen viser at 43 prosent av barnehagelærerne oppgir at de mottok skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet. Dette er en økning på 9 prosentpoeng siden kartleggingen i 2012, da 34 prosent oppga det samme.

Fordelingen på geografi viser at barnehagelærere på Sør-/Vestlandet i større grad enn i de andre geografiske regionene oppgir å ha mottatt skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra stu-

diestedet. Dette indikerer ikke at studiesteder på Sør-/Vestlandet i større grad har informert om ordningen, men derimot at barnehagelærere som i etterkant er ansatt på Sør-/Vestlandet i større grad mottok informasjon fra studiestedet⁷. Videre viser kartleggingen at det er noe flere av barnehagelærerne i kommunale (49 prosent) enn i ikke-kommunale (39 prosent) som oppgir at de har mottatt skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet.

Figur 3-10 viser andelen barnehagelærere som oppgir å ha mottatt skriftlig informasjon om ordningen fra studiestedet, fordelt på region og eierforhold.

Figur 3-10: Barnehagelærere: Mottok du skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet? Andel ja.

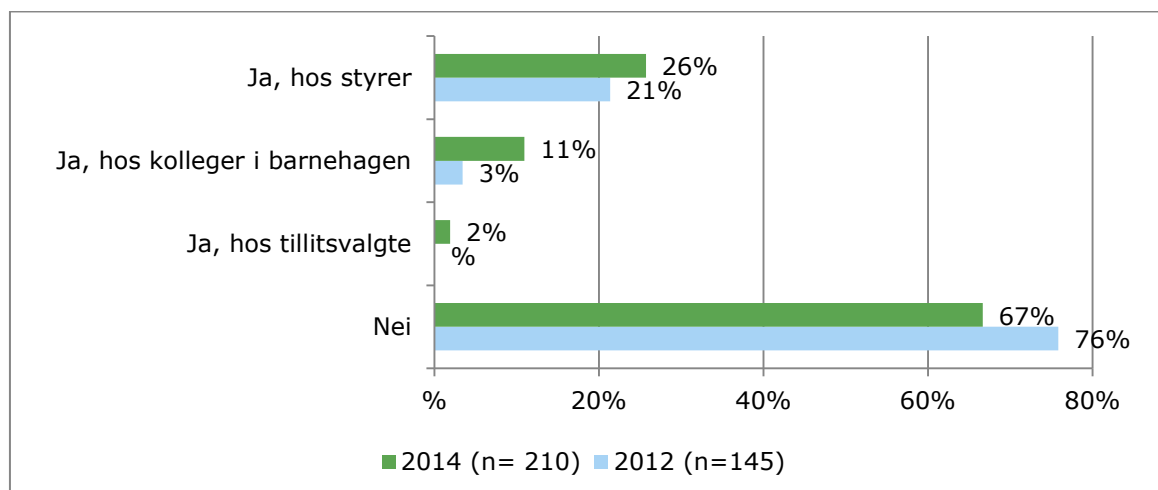
Barnehagelærerne som oppga at barnehagen de arbeider i ikke har en veiledningsordning, ble spurt om de har etterspurt en slik ordning. 67 prosent av barnehagelærerne oppgir at de ikke har etterspurt en slik ordning. Dette er noe lavere enn i 2012 da 76 prosent oppga det samme. 26 prosent av barnehagelærerne oppgir i 2014 at de har etterspurt en ordning hos styrer, 11 prosent oppgir at de har etterspurt en ordning blant kolleger og 2 prosent oppgir at de har etterspurt en

⁷ Fordelingen på regioner har endret seg noe siden kartleggingen i 2012, men dette kan skyldes ulik svarfordeling i regionene. Ettersom de nyutdannede nyansatte har blitt rekruttert gjennom videresending kjenner vi ikke fordelingen på regionene, og vi har ikke mulighet til å kontrollere om endringene skyldes endrede svarmønstre.

ordning hos tillitsvalgte. Dette indikerer at barnehagelærerne i liten grad er flinke til å etterspørre et veiledningsopplegg, og at ca. 1 av 4 i så fall etterspør en ordning hos styrer.

Figur 3-11 viser barnehagelærernes svar på hvorvidt de har etterspurt en ordning i 2012 og 2014.

Figur 3-11: Barnehagelærere uten veiledningsordning: Har du etterspurt en slik veiledningsordning?

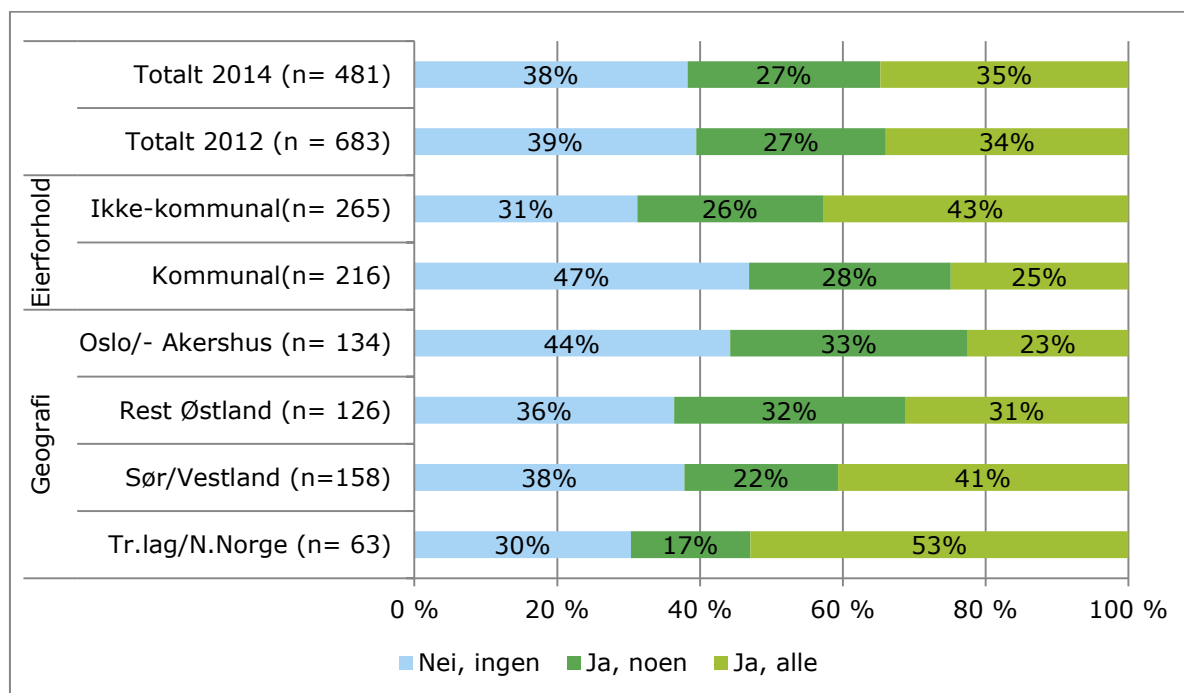
3.4 Hvem er veilederne?

Det fremgår av kartleggingen at veiledere ofte er ansatt i barnehagen. Kartleggingen viser at 38 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har veilederne som *ikke* er ansatt i barnehagen, mens 27 og 35 prosent oppgir at hhv noen eller alle veilederne er ansatte i barnehagen. Prosentandelen har ikke endret seg nevneverdig fra 2012, og hovedtendensen er at fordelingen mellom at ingen, noen og alle veilederne er ansatt i barnehagen er tilnærmet tredelt.

Fordelingen på eierforhold viser at det i de kommunale barnehagene er en større andel i 2014 som ikke har veilederne ansatt i barnehagen (47 prosent) sammenlignet med i 2012 (42 prosent). For de ikke-kommunale barnehagene går endringen i motsatt vei da 37 prosent oppga at ingen av veilederne var ansatt i barnehagen i 2012, mot 31 prosent i 2014.

Figur 3-12 viser oversikt over om veilederen(e) i barnehagen er ansatt i barnehagen eller ikke.

Figur 3-12: Styrere: Er veilederen/veilederne ansatt i din barnehage?

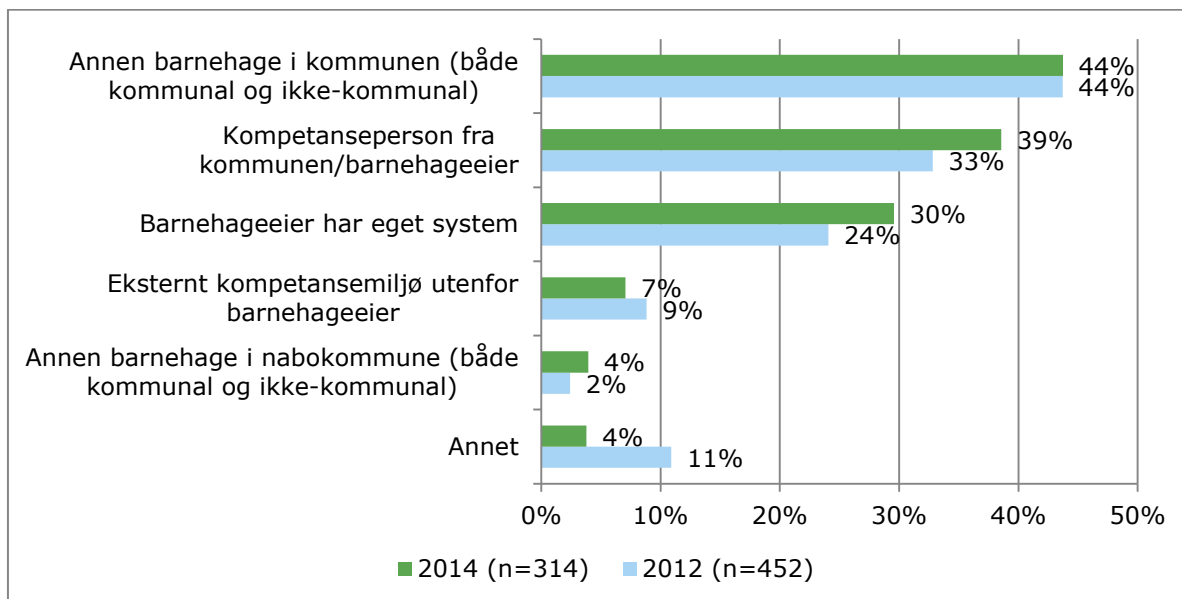
Fordelt på geografiske regioner gjenspeiles også tendensene i 2012-tallene i kartleggingen i 2014. Trøndelag og Nord-Norge og Sør-/Vestlandet har fortsatt en større andel veiledere som er ansatte i barnehagen, henholdsvis 53 og 41 prosent, enn Oslo/Akershus og resten av Østlandet med henholdsvis 23 og 31 prosent.

Innad i landsdelene går endringene fra 2012 til 2014 i ulike retninger. Trøndelag/Nord-Norge og resten av Østlandet har en større andel barnehager hvor alle veilederne er ansatt i barnehagen og lavere andel barnehager hvor ingen av veilederne er ansatt, i 2014 enn i 2012. Sør-/Vestlandet og Oslo/Akershus har motsatt utvikling da en mindre andel av barnehagene har alle veilederne ansatt og en større andel har ingen av veilederne ansatt i 2014 sammenlignet med 2012.

Barnehagestyrerne som har oppgitt at ingen eller bare noen av veilederne er ansatt i egen barnehage, fikk spørsmål om hvor den eller de eksterne veilederne kommer fra. Som i 2012 svarte 44 prosent at veilederen(e) kommer fra en annen barnehage i kommunen. Videre viser tallene at – i likhet med kartleggingen i 2012 – er det i 2014 mange styrere som hentet «kompetanseperson fra kommunen/barnehageeier» eller benytter seg av «barnehageeiers egne system for veiledere». Andelen som henter veiledere herfra har imidlertid økt med 6 prosentpoeng hver, fra henholdsvis 33-39 prosent og 24-30 prosent.

Figur 3-13 viser styreres besvarelser på hvor den/de eksterne veilederne kommer fra.

Figur 3-13: Styrere: Hvor kommer den/de eksterne veilederne ved barnehagen fra? Flere svar mulig

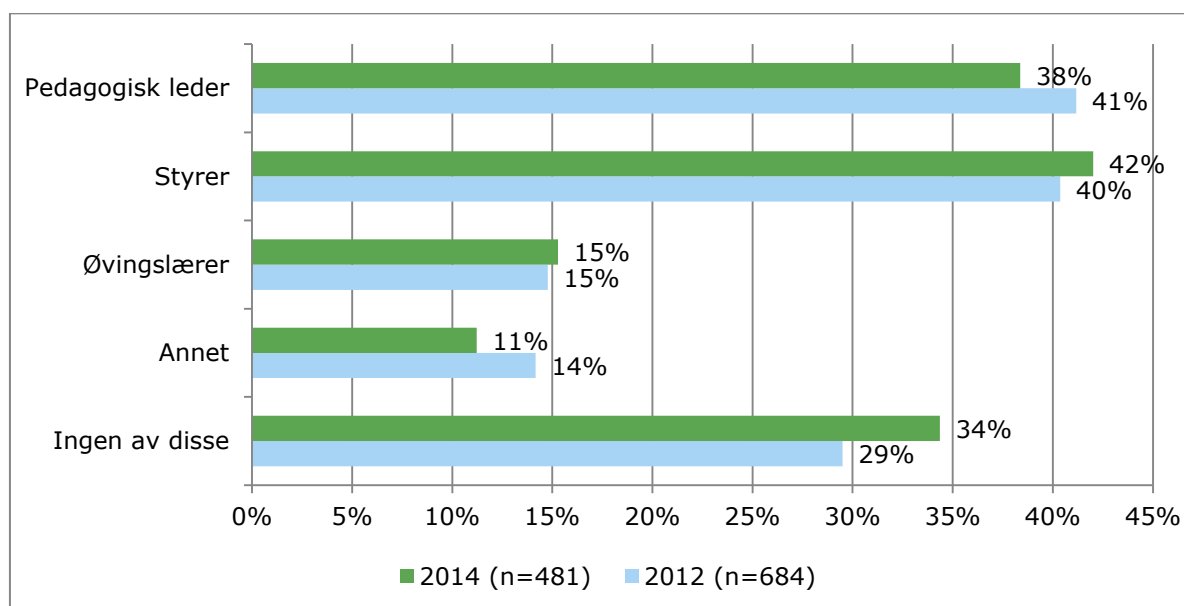

Fordelingen på geografi viser at bruken av en «kompetansepersone fra kommunen/barnehageeier» som veileder er svært vanlig i Oslo/Akershus (50 prosent), og mindre vanlig i Trøndelag/Nord-Norge (13 prosent). Å hente den eksterne veilederen(e) fra «annen barnehage i kommunen» er imidlertid vanligere i Trøndelag/Nord-Norge (56 prosent) enn i Oslo og Akershus (41 prosent) og på resten av Østlandet (40 prosent), og også relativt mye vanligere i kommunale barnehager (57 prosent) enn i private barnehager (30 prosent).

3.4.1 Veilederne er ofte pedagogiske ledere eller barnehagestyrere

Kartleggingen viser at flertallet av veilederne som er ansatt i barnehagene, har andre ansvarsområder i tillegg til veiledning. De vanligste oppgavene er å være «styrer» (42 prosent) og/eller «pedagogisk leder» (38 prosent). Det er imidlertid en økning på 5 prosent poeng, fra 29 prosent i 2012 til 34 prosent i 2014, i andelen barnehagestyrere som oppgir at veilederen ikke har noen andre ansvarsområder. Figur 3-14 viser andelen barnehagestyrere som oppgir at veilederen har andre ansvarsområder i barnehagen.

Figur 3-14: Styrere: Har veilederen/veilederne andre ansvarsområder ved din barnehage? Flere svar mulig

Som i 2012 er det mindre vanlig at veileder er «pedagogisk leder» i Oslo og Akershus (25 prosent), enn i resten av landet, og mindre vanlig i kommunale (30 prosent) enn i private barnehager (45 prosent). Det er vanligere i private barnehager at veileder er «styrer» (49 prosent) og «øvingslærer» (17 prosent) enn tilsvarende i kommunale barnehager (33 og 13 prosent). At veileder også er ansatt som «øvingslærer» er mye vanligere i Trøndelag og Nord-Norge (24 prosent), enn i Oslo og Akershus (10 prosent).

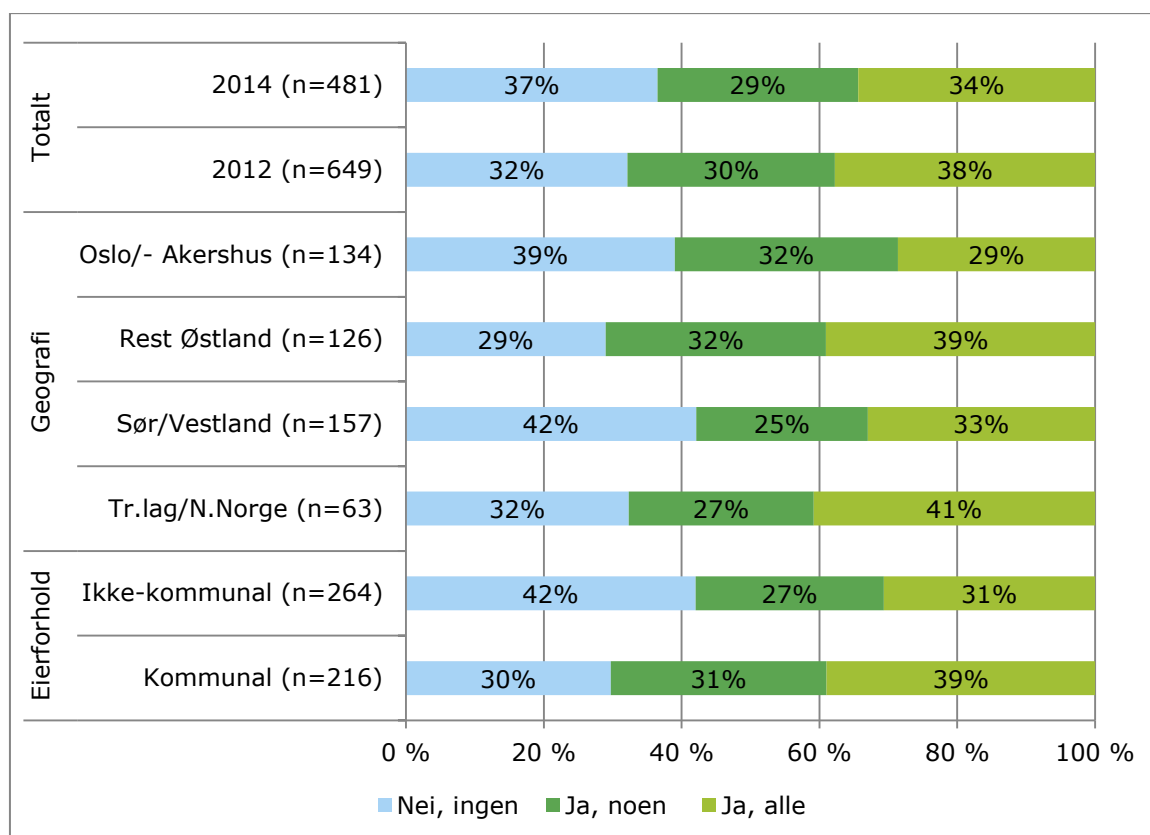
3.4.2 Barnehagene har som oftest én eller flere veiledere med videreutdanning

Styrere ble spurt om veilederne i deres barnehage(r) har videreutdanning i veiledning. Samlet sett har andelen barnehager hvor alle veiledere har videreutdanning sunket med fire prosentpoeng, fra 38 prosent i 2012 til 34 prosent i 2014. Den samme tendensen gjelder for alle grupper, med unntak av for Trøndelag/Nord-Norge hvor andelen barnehager hvor alle veilederne har videreutdanning har økt med 6 prosentpoeng, fra 35 prosent i 2012 til 41 prosent i 2014.

Kommunale barnehager har fortsatt en større andel barnehager hvor alle veilederne har videreutdanning (39 prosent) enn de ikke-kommunale barnehagene hvor andelen er 31 prosent. Forskjellen er imidlertid noe mindre enn i 2012 da veilederne 45 prosent av de kommunale og 32 prosent av de ikke-kommunale hadde videreutdanning.

Figur 3-15 viser andelen barnehagestyrere som har/ikke har veiledere med videreutdanning.

Figur 3-15: Styrere: Har veilederen/veilederne ved din barnehage videreutdanning i veiledning?

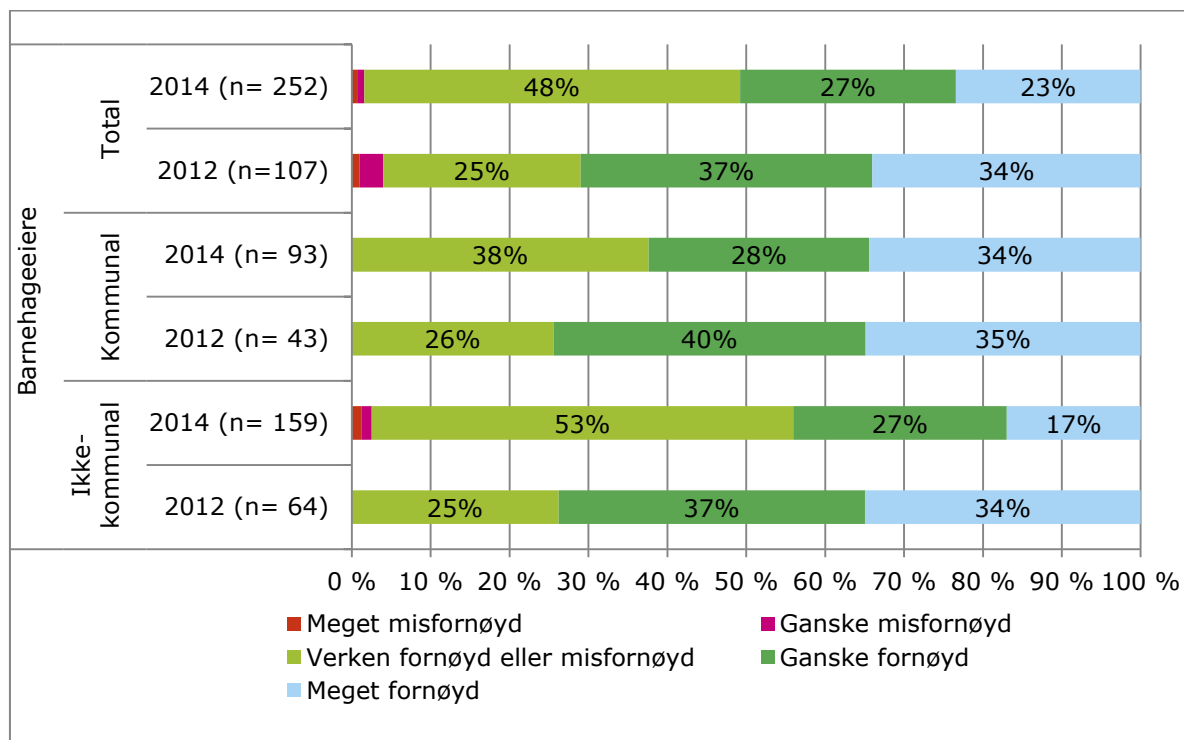
3.4.3 Barnehageeiere og -styrere er fornøyd med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen

Barnehageeiere og -styrere som har veiledere med videreutdanning innen veiledning ble bedt om å vurdere hvor fornøyd eller misfornøyd de er med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen. Samlet sett er 23 og 27 prosent av barnehageeierne og 27 og 29 prosent av styrere meget og ganske fornøyd med lærerutdanningsinstitusjonen. Dette tilsvarer en statistisk signifikant nedgang fra 2012.

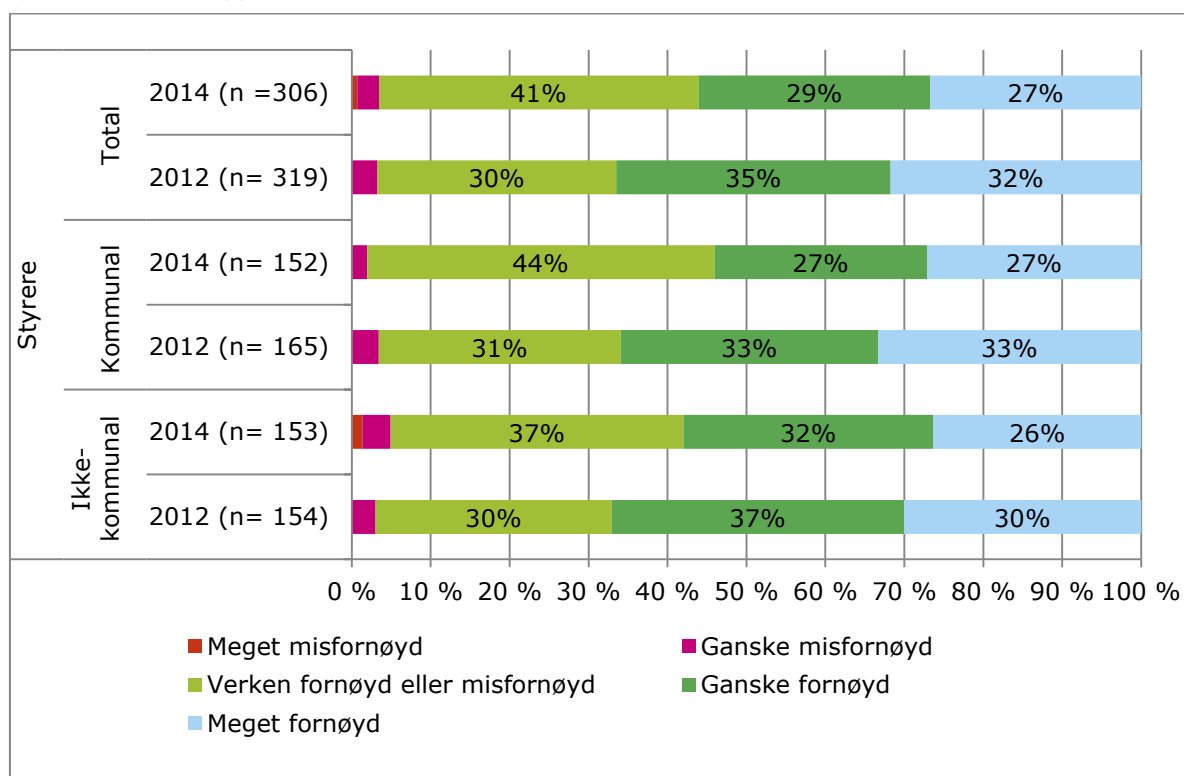
Kartleggingen viser at det i 2014 er en større andel barnehageeiere og -styrere som er «verken fornøyd eller misfornøyd» sammenlignet med kartleggingen i 2012. Endringen er størst (og statistisk signifikant) for barnehageeiere i ikke-kommunal sektor hvor 34 prosent oppga at de var veldig fornøyd i 2012, mot 17 prosent i 2014. Tilsvarende har andelen ikke-kommunale barnehageeiere som oppgir at de er «verken fornøyd eller misfornøyd» økt med 28 prosentpoeng, fra 25 prosent i 2012 til 53 prosent i 2014. Utviklingen over tid blant barnehagestyrere, både kommunale og ikke-kommunale, samt de kommunale barnehageeierne, er mindre og utgjør ikke en statistisk signifikant utvikling.

Figur 3-16 og 3-17 viser barnehageeiere og barnehagestyreres vurdering av samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene om videreutdanning av veiledere.

Figur 3-16: Barnehageeiere: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen om denne opplæringen?

Figur 3-17: Styrere: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonen om denne opplæringen?

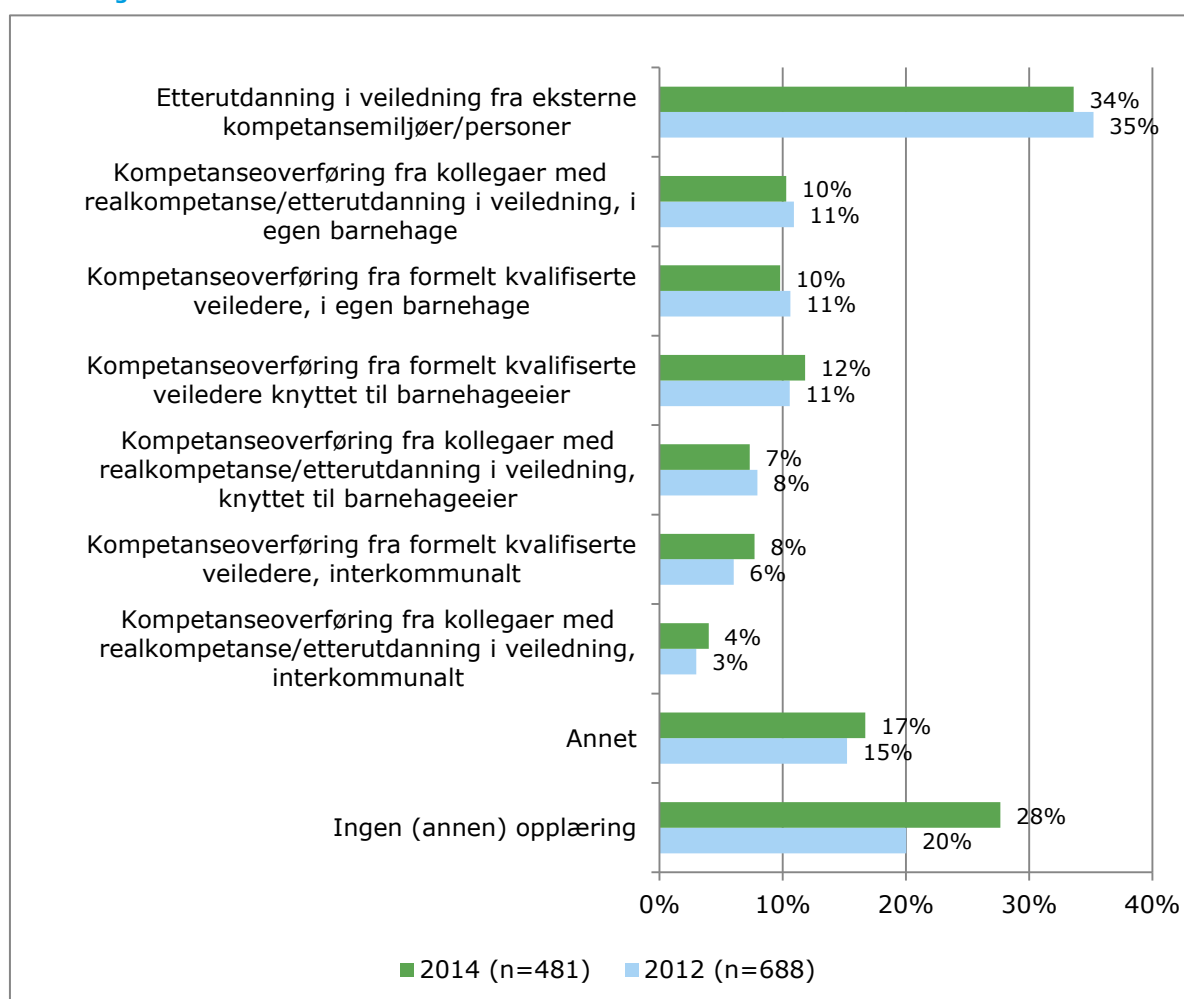

3.4.4 1 av 3 barnehagestyrere tilbyr veiledere etterutdanning i veiledning

Barnehagestyrerne ble også spurt om veilederne hadde fått en annen form for opplæring, noe 72 prosent svare bekreftende på. Andelen som ikke hadde fått noen annen form for opplæring har økt med 8 prosentpoeng fra 2012, da 80 prosent av veilederne hadde fått en annen type opplæring. «Etterutdanning fra eksterne kompetansemiljøer / personer» er likevel fortsatt den klart vanligste formen for annen tilleggsopplæring, da 34 prosent oppgir dette.

Figur 3-18 viser fordelingen av ulike typer «annen opplæring» blant barnehagestyrerne.

Figur 3-18: Styrere: Hva slags annen opplæring har veilederen/veilederne ved din barnehage fått? Flere svar mulig

3.5 Organisering av veiledningen

Det er barnehageeiere og styrere som har hatt ansvar for utformingen av veiledningsordningen for nytilsatte barnehagelærere.

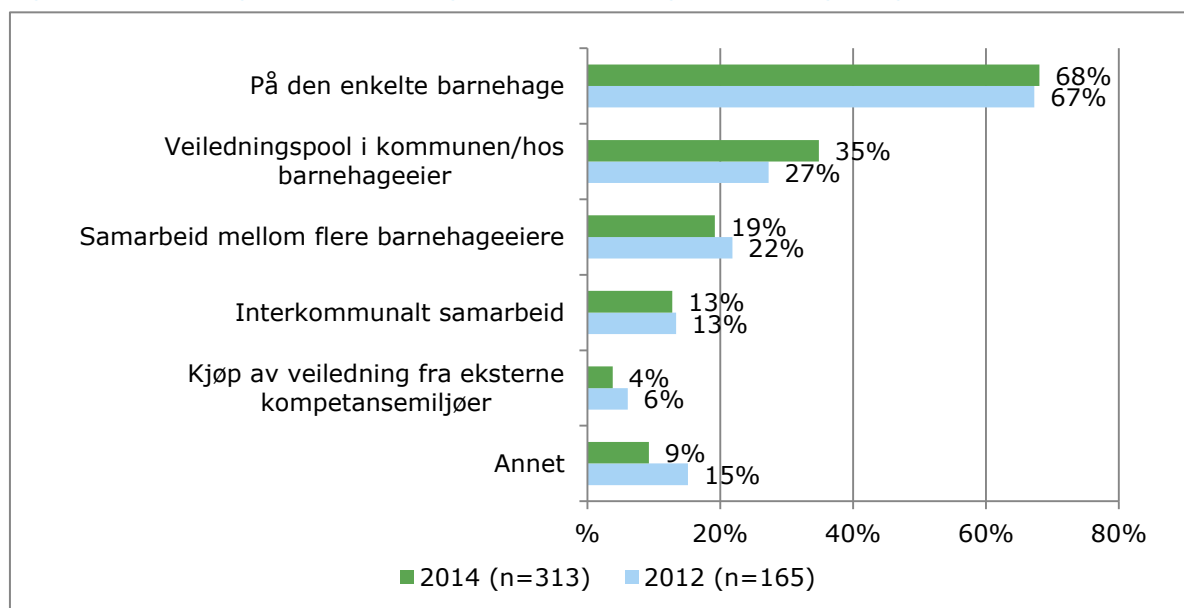
3.5.1 Veiledningen skjer først og fremst i den enkelte barnehage

Kartleggingen i 2014 gjenspeiler i stor grad funnene i kartleggingen i 2012. Den klart vanligste måten å organisere veiledningen på er at dette skjer på den enkelte barnehage (68 prosent).

Det er imidlertid en noe større andel barnehager som har organisert veiledningen i såkalte «veiledningspool i kommunen/hos barnehageeier» i 2014 (35 prosent), enn det som var tilfelle i 2012 (27 prosent). «Samarbeid mellom flere barnehageeiere» (19 prosent) og «interkommunalt samarbeid» (13 prosent) er også en relativt vanlig organisering av veiledningsordningen ved mange barnehager.

Figur 3-19 illustrerer barnehageeierens svar på hvordan veiledningsordningen er organisert i 2014 og 2012.

Figur 3-19: Barnehageeier: Hvordan organiseres veiledningen? Flere valg mulig

Som i 2012 er det særlig vanlig å organisere veiledningen «på den enkelte barnehage» på Sør-/Vestlandet (75 prosent). «Samarbeid mellom flere barnehageeiere» er mindre vanlig på Sør-/Vestlandet (12 prosent) og i Trøndelag og Nord-Norge (12 prosent), enn i Oslo og Akershus (26 prosent) og på resten av Østlandet (26 prosent). Videre er organisering av veiledningen i «veiledningspool i kommunen/hos barnehageeier» mye vanligere i Oslo og Akershus (53 prosent), enn i resten av landet, og aller minst vanlig i Trøndelag og Nord-Norge (19 prosent).

Kartleggingen viser at det særlig er ikke-kommunale barnehager som organiserer veiledningen «på den enkelte barnehage». Dette er den vanligste måten å organisere veiledningen på i ikke-kommunale barnehager (81 prosent), og mye mindre vanlige i kommunale barnehager (43 prosent). I de kommunale er det generelt et større mangfold i måter å organisere veiledningen på da «veiledningspool» (49 prosent) og «samarbeid mellom flere barnehageeiere» (30 prosent) også er vanlige organiseringsmåter.

3.5.2 Hvordan foregår veiledningen i barnehagene?

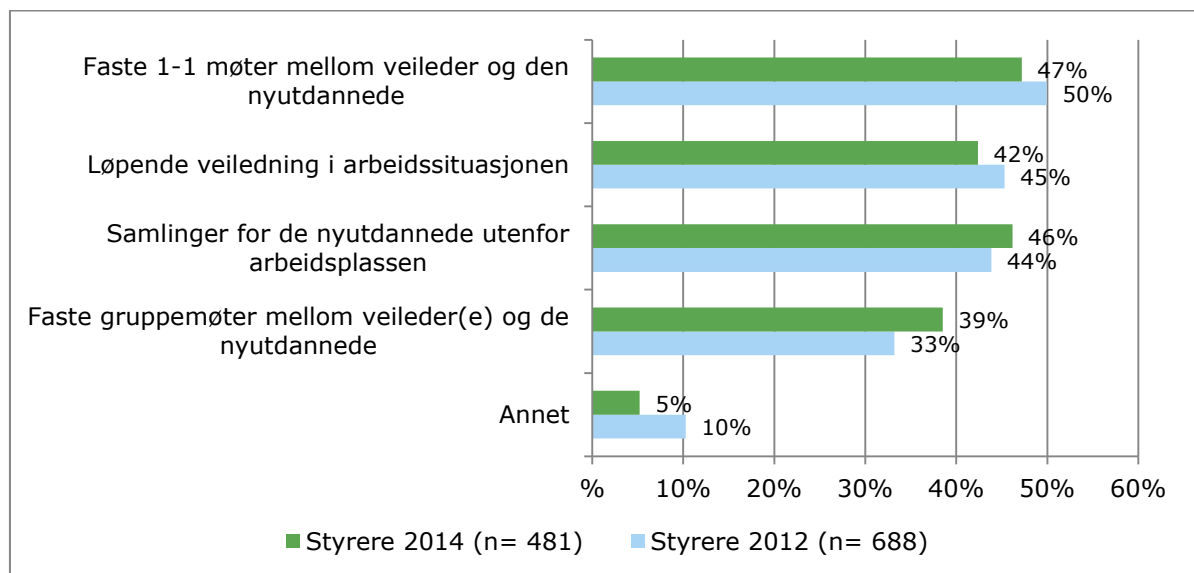
Kartleggingen viser at en større andel barnehagestyrere enn barnehagelærere oppgir at «løpende veiledning i arbeidssituasjonen» er en del av veiledningen: 42 prosent av styrerne og 24 prosent av barnehagelærerne oppgir at veiledningen foregår på denne måten. Foruten dette er fordeling-

en mellom barnehagelærere og styrere ganske likt i beskrivelsen av hvordan veiledningen foregår. Det er likevel en 7 prosentpoeng større andel styrere enn barnehagelærere som oppgir at veiledningen foregår som «faste 1-1 møter mellom veileder og den nyutdannede», henholdsvis 47 prosent og 40 prosent.

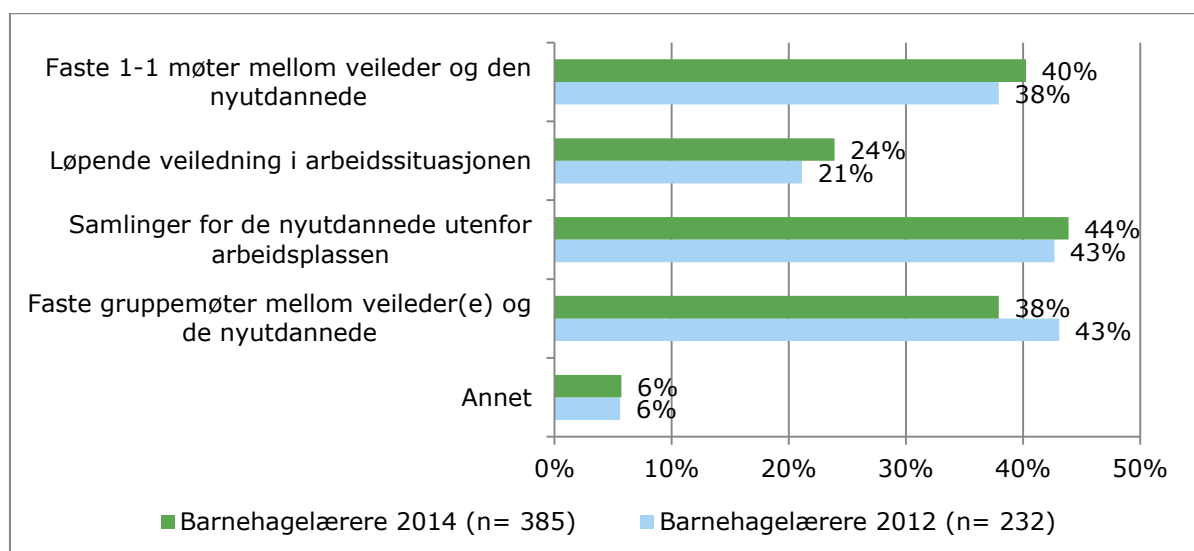
Andelen styrere som oppgir at veiledningen foregår som «faste gruppemøter mellom veiledere og de nyutdannede» har økt med 6 prosentpoeng, fra 33 prosent i 2012 til 39 prosentpoeng i 2014. Andelen barnehagelærere som oppgir det samme har i samme tidsrom sunket med 5 prosentpoeng, fra 43 prosent i 2012 til 38 prosent i 2014, og forskjellen mellom de to gruppene er forsvunnet.

Figur 3-20 og 3-21 (på neste side) viser hvordan styrere og barnehagelærere oppgir at veiledningen i barnehagene foregår.

Figur 3-20: Barnehagestyrere: Hvordan foregår veiledningen i barnehagen? Flere svar mulig

Figur 3-21: Barnehagelærere: Hvordan foregår veiledningen i barnehagen? Flere svar mulig

Den geografiske fordelingen viser at «samlinger for den nyutdannede utenfor arbeidsplassen» og «faste gruppemøter mellom veileder og den nyutdannede» er vanligere blant styrere i Oslo/Akershus (60 prosent og 46 prosent). «Faste 1-1 møter» er, som i 2012, særlig utbredt blant styrere på Sør-/Vestlandet (56 prosent) og mye mindre vanlig blant styrere i Trøndelag/Nord-Norge (37 prosent) og i Oslo/Akershus (38 prosent).

«Løpende veiledning i arbeidssituasjonen» er vanligere for styrere i ikke-kommunale (50 prosent) enn i kommunale barnehager (33 prosent). Mens «faste gruppemøter veileder og den nyutdannede» er vanligere for styrere i kommunale (46 prosent) enn i ikke-kommunale barnehager (33 prosent).

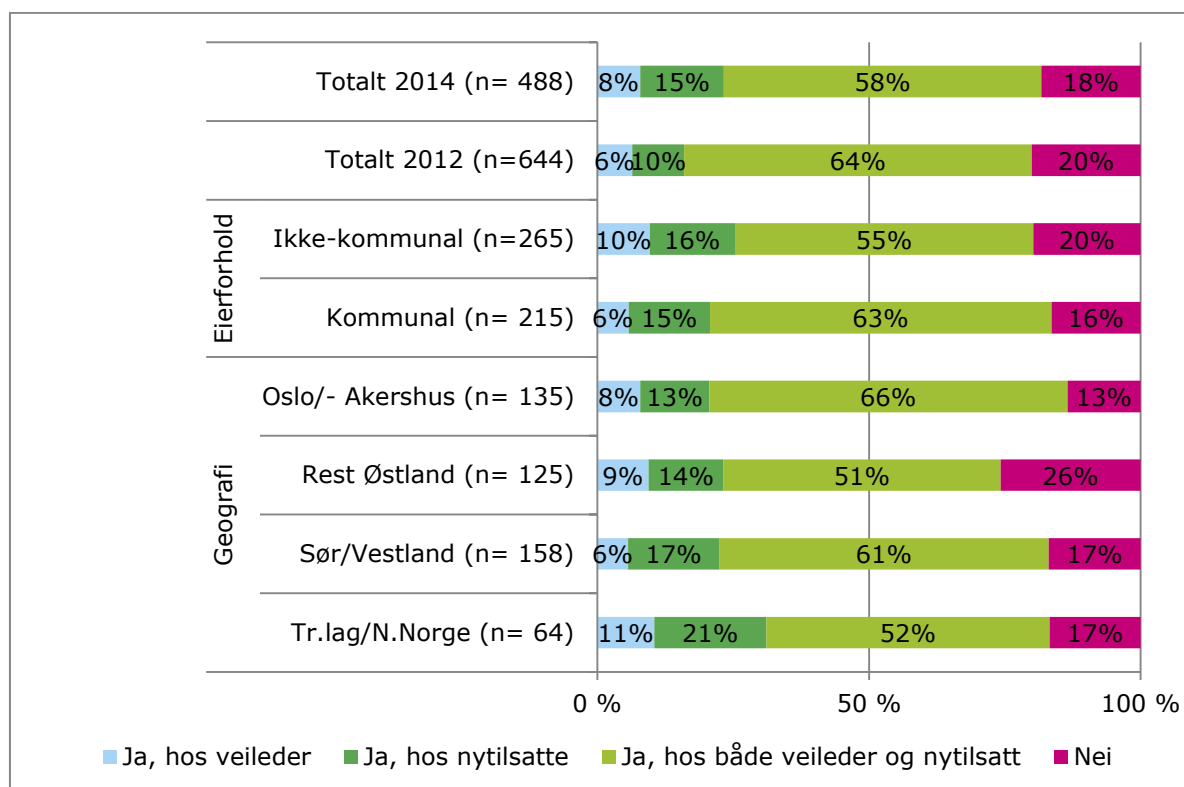
3.5.3 Barnehagestyrerne setter i stor grad av tid til veiledning i arbeidsplanene

Barnehagestyrerne ble videre spurt om det var satt av tid til veiledning i veileders og den/de nytilsattes arbeidsplaner. Kartleggingen viser at 58 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har satt av tid til veiledning i både veileders og barnehagelæreres arbeidsplaner. Samlet sett har andelen som har satt av tid til veiledning både hos veileder og nytilsatt sunket med 6 prosentpoeng fra 2012 (64 prosent) til 2014 (58 prosent). Dette skyldes at en større andel i 2014 enn i 2012 oppgir at de har satt av tid bare hos veileder eller hos den nytilsatte.

Andelen som ikke har satt av tid til veiledning har sunket fra 2012 til 2014 blant de som har nytilsatte nyutdannede barnehagelærere og i de ikke-kommunale barnehagene. For de kommunale barnehagene er andelen her det samme i 2014 som i 2012 (16 prosent), men denne andelen er også noe lavere enn for de andre gruppene.

Figur 3-21 viser barnehagestyrernes svar på hvorvidt de har satt av tid til veiledning eller ikke.

Figur 3-21: Styrere: Har dere satt av tid til veiledning i veileders og den/de nytilsattes arbeidsplaner?

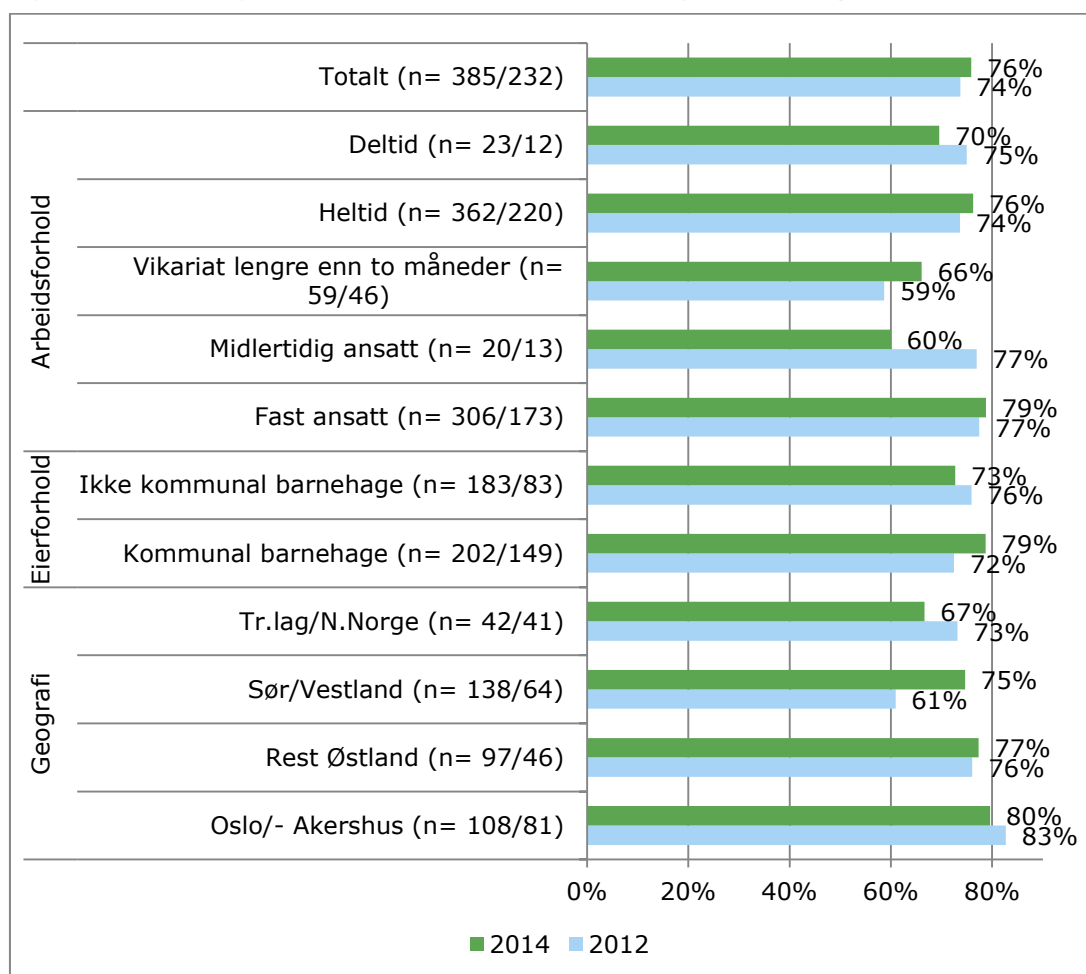

Forskjellene mellom landsdelene er ikke veldig store. Likevel skiller Østlandet (uten Oslo og Akershus) seg fra de andre landsdelene og totalen ved at denne landsdelen har en økning på 6 prosentpoeng som oppgir at det verken er satt av veiledningstid til veiledere eller til de nyansatte (fra 20 prosent i 2012 til 26 prosent i 2014). Oslo/Akershus er den landsdelen hvor flest av barnehagestyrerne oppgir at det er satt av tid til veiledning i både veileders og nytilsattes arbeidsplan.

Kartleggingen i 2014 viser at 76 prosent av barnehagelærerne har avsatt tid til veiledning i sin arbeidsplan. Dette utgjør en økning på 2 prosentpoeng fra 2012. Samlet sett er det få endringer i barnehagelæreres svar på hvorvidt det er satt av tid til veiledning fra 2012 til 2014, både når det gjelder barnehagelærere med ulike arbeidsforhold, barnehager med ulik eierforhold og den geografiske fordelingen.

Figur 3-22 viser andelen barnehagelærere som oppgir at det er satt av tid til veiledning i sin arbeidsplan.

Figur 3-22: Barnehagelærere: Er det satt av tid til veiledning i din arbeidsplan

3.6 Innholdet i veiledningen

I kartleggingene har barnehagestyrere og barnehagelærere blitt stilt spørsmål knyttet til innholdet i veiledningen. Hovedtendensen i utviklingen fra kartleggingen i 2012 til 2014 er tilnærmet lik for begge de to gruppene. «Vektlegging av pedagogisk ledelse», «foreldresamarbeid», «organisering av det pedagogiske arbeidet», «yrkesetikk» og «den ansattes individuelle behov» er elementene som har økt mest fra 2012 til 2014, både for styrere og barnehagelærere.

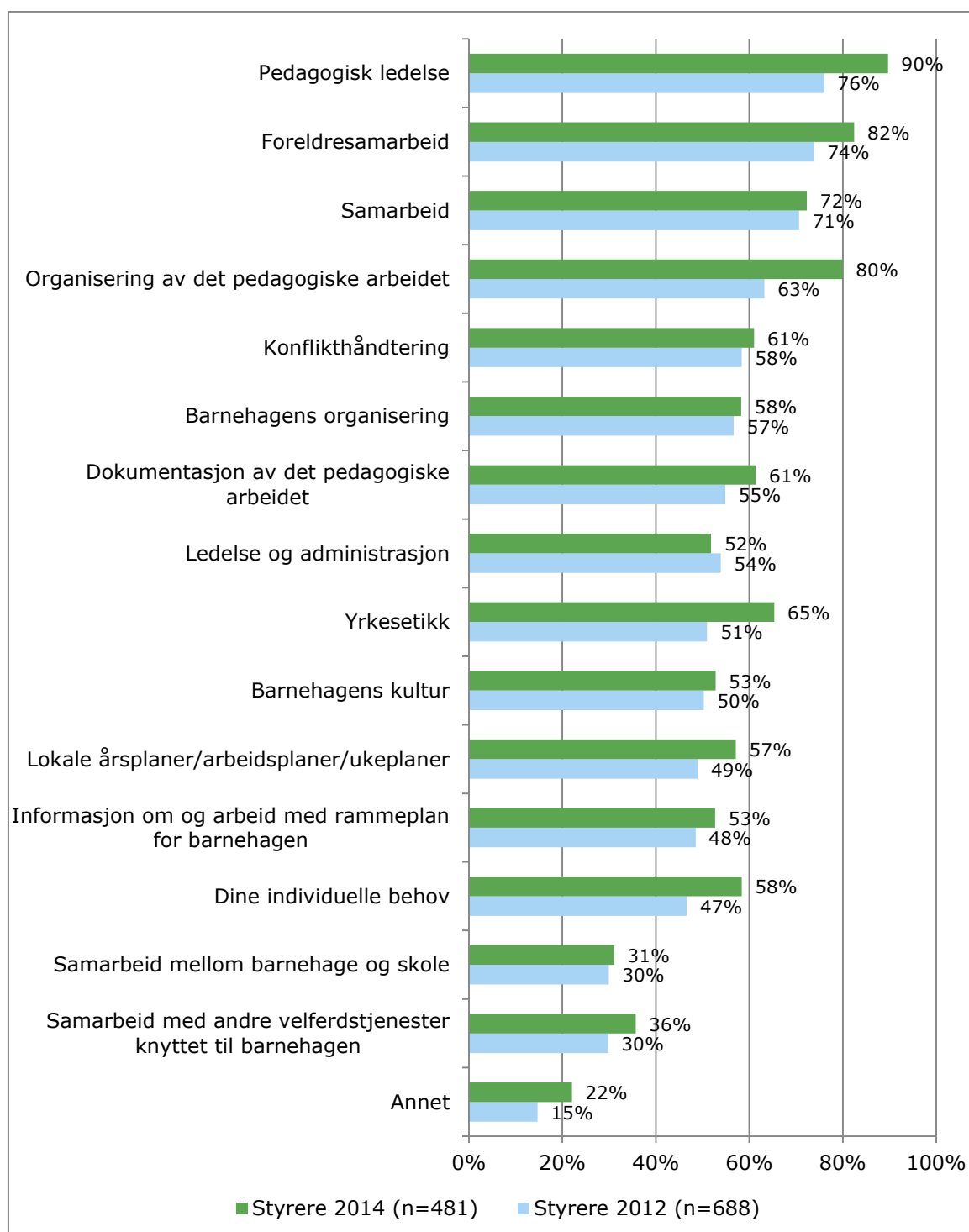
Kartleggingen viser at det vanligste elementet i veiledningen er pedagogisk ledelse. 90 prosent av styrere opplever at pedagogisk ledelse er et element i veiledningen i 2014, mot 76 prosent i 2012, noe som tilsvarer en økning i 14 prosentpoeng. For barnehagelærere er det en økning på 10 prosentpoeng, fra 72 prosent i 2012 til 82 prosent i 2014. Videre er «foreldresamarbeid» et sentralt innholdselement i veiledningen, 82 prosent av barnehageeierne og 75 prosent av barnehagelærerne oppgir at dette har inngått i veiledningen.

Andelen styrere som oppgir at «organisering av det pedagogiske arbeidet» er en del av veiledningen har økt med 17 prosentpoeng, fra 63 til 80 prosent. Tilsvarende har andelen barnehagelærere som oppgir det samme, økt med 9 prosentpoeng. Videre har «Yrkesetikk» økt med 14 prosentpoeng for styrere, fra 51 prosent til 65 prosent, og med 11 prosentpoeng for barnehage-

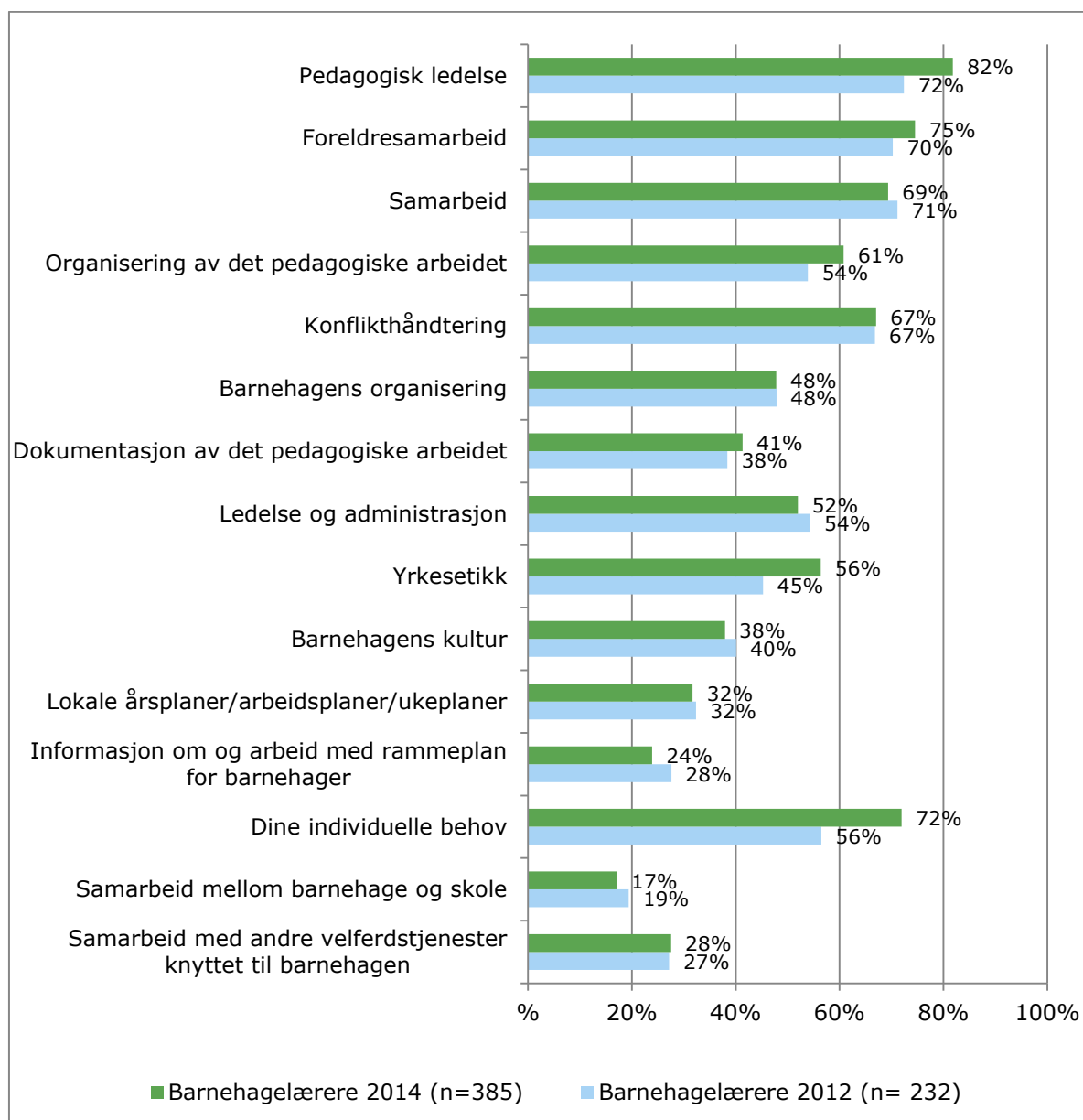
lærere, fra 45 til 56 prosent. Den enkeltes «individuelle behov» har økt med 11 prosentpoeng for styrere, fra 47 til 58 prosent, og med 14 prosentpoeng for barnehagelærere, fra 56 til 72 prosent. Dette kan indikere at veiledningen i større grad enn før tar utgangspunkt i barnehagelærernes behov.

Figur 3-23 og figur 3-24 (på neste side) viser hvilke elementer styrere og barnehagelærere oppgir at inngår i veiledningen i sin barnehage.

Figur 3-23: Styrere: Merk av for elementer som er med i veiledningen i din barnehage. Flere svar mulig

Figur 3-24: Barnehagelærere elementer som er med i veiledningen. Flere svar mulig.

For en ytterligere beskrivelse av innholdselementene vises den geografiske fordelingen og fordelingen på eierforhold blant barnehagestyrerne i tabell 3-1 (på neste side). I likhet med kartleggingen i 2012 fremheves innholdselementer som er under- eller overrepresentert i enkelte grupper, sammenlignet med totalen. Elementer som er underrepresenterte er markert med rødt, mens elementer som er overrepresentert er merket med grønt⁸.

Det fremgår av tabellen at temaene «ledelse og administrasjon», «Lokale årsplaner/arbeidsplaner/ukeplaner» og «Samarbeid mellom barnehage og skole» er overrepresentert i Oslo/Akershus. Videre er «konflikthåndtering» og «yrkesetikk» overrepresentert på Østlandet (utenom Oslo og Akershus). Barnehagestyrere i Trøndelag/Nord-Norge kan se ut til å krysse av

⁸ I likhet med kartleggingen i 2012 er avvik fra den nasjonale fordelingen på mer enn 5 prosent merket.

for færre innholdselementer enn de øvrige barnehagestyrene, da temaene «ledelse og administrasjon», «Informasjon om og arbeid med rammeplan for barnehagen», «Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet», «foreldresamarbeid» og «Samarbeid med andre velferdstjenester knyttet til barnehagen» er underrepresenterte temaer i veiledningen.

Tabell 3-1: Styrere: Innholdselementer i veiledningen, fordelt på eierforhold og geografi.

	Kommunal	Kommunal Ikke -	Oslo/ Akershus	Rest Østland	Sør/ Vestland	Tr.lag/ N.Norge	Totalt
Barnehagens organisering	54 %	62 %	59 %	54 %	61 %	60 %	58 %
Barnehagens kultur	48 %	57 %	56 %	50 %	52 %	54 %	53 %
Ledelse og administrasjon	57 %	48 %	59 %	50 %	51 %	41 %	52 %
Samarbeid	70 %	74 %	74 %	67 %	74 %	76 %	72 %
Konflikthåndtering	65 %	58 %	65 %	67 %	53 %	60 %	61 %
Yrkesetikk	63 %	68 %	60 %	71 %	67 %	63 %	65 %
Informasjon om og arbeid med rammeplan for barnehagen	50 %	55 %	57 %	52 %	53 %	42 %	53 %
Lokale årsplaner/arbeidsplaner/ukeplaner	55 %	59 %	63 %	47 %	59 %	59 %	57 %
Pedagogisk ledelse	90 %	90 %	90 %	89 %	88 %	93 %	90 %
Organisering av det pedagogiske arbeidet	78 %	82 %	82 %	78 %	78 %	84 %	80 %
Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet	59 %	63 %	64 %	63 %	60 %	55 %	61 %
Foreldresamarbeid	82 %	83 %	85 %	85 %	82 %	72 %	82 %
Samarbeid mellom barnehage og skole	29 %	32 %	38 %	24 %	31 %	29 %	31 %
Samarbeid med andre velferdstjenester knyttet til barnehagen	31 %	39 %	39 %	32 %	39 %	29 %	36 %
Dine individuelle behov	61 %	56 %	53 %	63 %	61 %	54 %	58 %
Annet	24 %	20 %	28 %	16 %	24 %	16 %	22 %
n=	216	265	134	126	157	63	481

3.7 Har det utviklet seg ulike «typer» veiledning i barnehagesektoren?

For å undersøke hvorvidt det har utviklet seg noen typer veiledning har det i kartleggingen i 2014 blitt gjennomført klyngeanalyser. I klyngeanalysen blir det sett på hvordan svarene varierer, og om variasjonen danner grunnlag for noen å identifisere noen klynger (mønstre). Klyngene som eventuelt dannes tar utgangspunkt i de variablene som inkluderes i analysen og resultatet vil derfor variere avhengig av hvilke variabler som inkluderes. Klyngeanalysen fordrer således en utforskende tilnærming hvor en prøver ut ulike kombinasjoner av variabler som anses å være meningsfulle.

I tolkningen av klyngeanalysen vil det første som vurderes være hvorvidt det finnes noen klynger, og hvis det finnes klynger vil en se på hva som er de sterkeste driverne for klyngedannelsen. Det å ikke finne noen klynger i datamaterialet vil i seg selv være et funn, da dette indikerer at

det i liten grad har utviklet seg noen «typer» veiledning. I det følgende beskrives resultatene av klyngeanalysen i barnehagesektoren, hvor hensikten er å undersøke hvorvidt det eksisterer noen «typer» veiledning.

3.7.1 Barnehagelærere

Den første klyngeanalysen blant barnehagelærerne inkluderte alle variablene knyttet til veilednings innholdselementer, i alt 17 innholdselementer. Resultatet av analysen viser at det utkrys-talliseres 2 klynger, men at disse klyngene er av relativt dårlig kvalitet (0,3)⁹. Dette viser at det er få naturlige klynger i barnehagelærernes svar på hvilke elementer som inngår i veiledningen og indikerer at det i liten grad har utviklet seg noen «typer» veiledning.

Variablene med størst betydning for klyngedannelsen i innholdselementene blant barnehagelærerne er «barnehagens organisering», «barnehagens kultur», «yrkesetikk», og «organisering av det pedagogiske arbeidet». Analysen viser således at barnehagelærerne i klynge 2 i større grad oppgir at disse elementene har vært en del av innholdet i veiledningen, enn respondentene i klynge 1. Ettersom kvaliteten på klyngene er relativt dårlig, er det imidlertid ikke grunnlag for å si at dette er et tydelig mønster.

En nærmere vurdering av fordelingen av innholdselementene i de to klyngene viser også at antallet av kryssinger respondentene har gjort, er svært skjevt fordelt. Respondentene i klynge 1 krysser av for færre innholdselementer enn respondenten i klynge 2. Dette kan indikere at *antallet* innholdselementer i større grad har betydning for klyngedannelsen enn *hvilke* innholdselementer som er valgt. En klyngeanalyse hvor antallet kryss er inkludert som en variabel viser imidlertid at heller ikke dette gir klynger av god kvalitet (0,3), selv om antallet kryss utgjør den viktigste variabelen for klyngedannelser. Dette indikerer at det i liten grad er noen klyngedannelser knyttet til innholdselementene blant barnehagelærerne.

Det kan tenkes at innholdselementene i veiledningen kan være avhengig av hvordan veiledningen organiseres. Det er derfor gjennomført klyngeanalyser som i tillegg til innholdselementene inkluderer variablene «hvordan foregår veiledningen», «er det satt av tid til veiledning i din arbeidsplan», og «hvem tok initiativ til veiledning» for å undersøke hvorvidt det eksisterer noen typer veiledning som har sammenheng med disse variablene. Resultatet av disse analysene gir tilsvarende svake klyngedannelser med en kvalitet på 0,2 eller 0,3. Det er med andre ord ikke grunnlag for å si at det eksisterer noen «typer» veiledning ut i fra svarene til barnehagelærerne.

3.7.2 Barnehagestyrere

Klyngeanalysen av innholdselementene blant barnehagestyrerne viser i likhet med barnehagelærerne at det er mulig å lage 2 klynger av barnehagestyrernes svar, men at disse klyngene er av relativt dårlig kvalitet (0,3). De mest sentrale variablene for klyngedannelsen blant barnehagestyrerne er innholdselementene «informasjon om og arbeid med rammeplan for barnehagen»,

⁹ Klyngedannelser med en kvalitetsskår på 0,2 og lavere vurderes som dårlige. En kvalitetsskår på 0,3 anses som rimelig, men relativt dårlig da skalaen går opp til 1.

«lokale årsplaner/arbeidsplaner/ukeplaner», «dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet» og «samarbeid mellom barnehage og skole». En nærmere vurdering viser i likhet med den største forskjellen på klyngene er at respondentene i klynge 2 i større grad enn respondentene i klynge 1 oppgir et høyt antall innholdselementer. Inkluderer antallet innholdselementer respondentene har oppgitt i klyngeanalysen, har denne størst betydning for klyngedannelsen. Dette betyr at klyngedannelsen ikke har sammenheng med *hvilke* elementer som inngår i veiledningen, men derimot *antallet* elementer som inngår i veiledningen. Det er med andre ord ikke noe grunnlag for å si at det eksisterer noen særskilte «typer» veiledning.

Separate klyngeanalyser av innholdselementene er gjort blant barnehagestyrere i kommunale og ikke-kommunale barnehager, med samme resultat. Videre er det gjennomført klyngeanalyser som har inkludert variablene knyttet til organiseringen av veiledningen («hvordan foregår veiledningen», «er det satt av tid til veiledning» og hvem tok initiativ til veiledningen). Resultatet i alle de sistnevnte analysene førte til klynger av dårlig kvalitet (0,2). Samlet sett indikerer dette at det i liten grad eksisterer «typer» av veiledning blant barnehagestyrerne.

3.8 Oppfatninger om veiledningsordningen i barnehagesektoren

Kartleggingen i 2014 viser i likhet med kartleggingen i 2012 at et flertall både av barnehagelærere, styrere og barnehageeiere et godt inntrykk av veilederordningen ved egen/egne barnehage(r). Totalt oppgir 88 prosent av barnehageeierne, 79 prosent av styrerne og 81 prosent av barnehagelærerne at de har et «ganske godt» eller «meget godt» inntrykk av veilederordningen ved egen/egne barnehage(r). Kartleggingen viser således at barnehagelærere og -eiere er noe mer fornøyde med veiledningsordningen enn barnehagestyrerne.

Det er i liten grad forskjeller mellom barnehagestyrere og barnehagelærere i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Blant barnehageeierne er derimot de ikke-kommunale barnehageeierne noe mindre positive til ordningen enn de kommunale barnehageeiere, hhv. 86 og 93 prosent har et «ganske» eller «meget» godt inntrykk av ordningen.

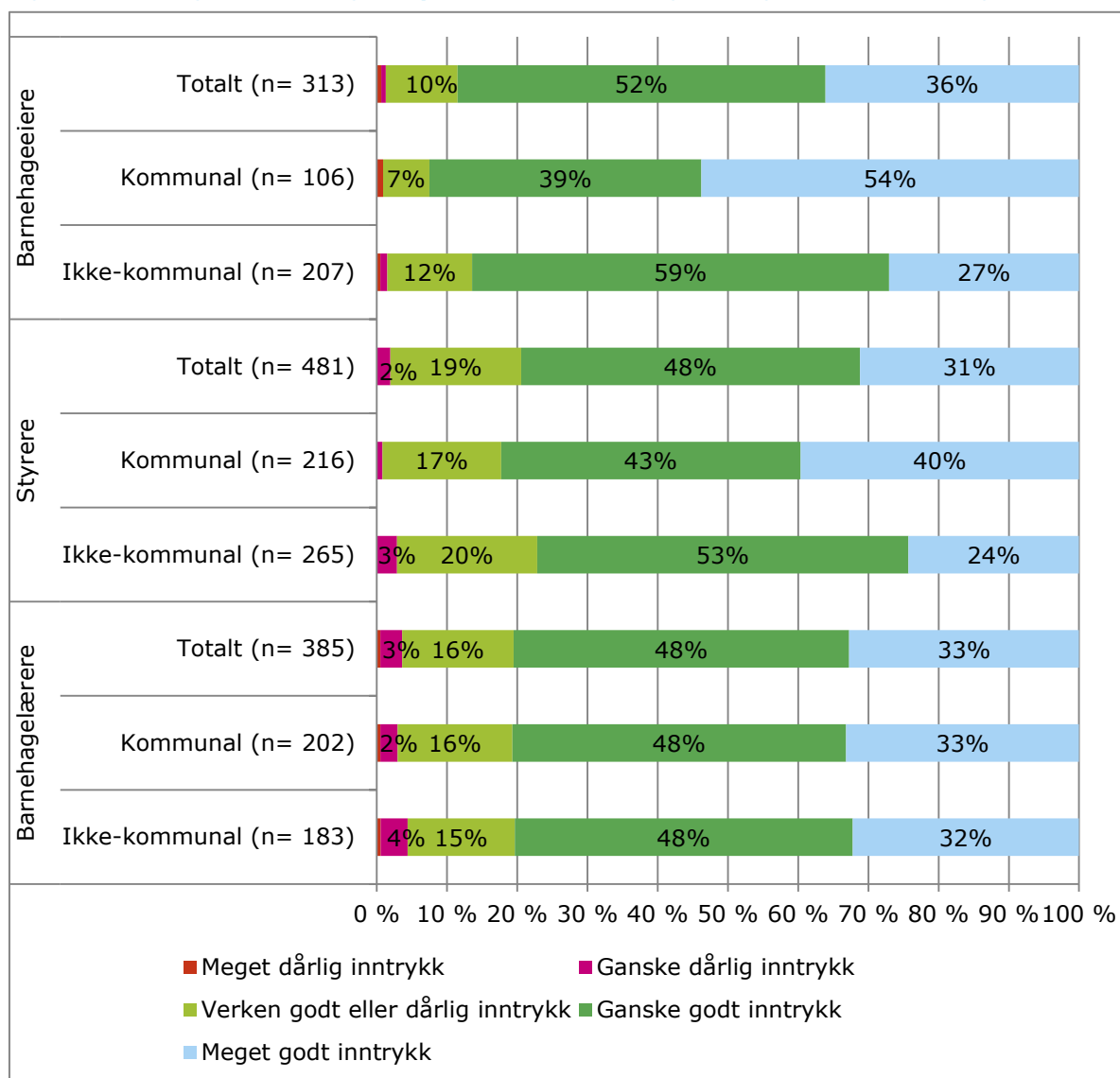
Det er ingen signifikant utvikling i tilfredshet fra 2012 til 2014 blant barnehagelærere, barnehagestyrere og blant barnehageeiere. Fordelt på eierforhold viser analysen at de ikke er noen signifikant endring verken blant kommunale eller ikke-kommunale barnehagelærere og barnehagestyrere. Blant barnehageeierne viser analysen derimot at de kommunale barnehageeierne er signifikant mer tilfredse i 2014 enn i 2012.

Når en ser på hvordan ordningen er organisert viser kartleggingen at det kun er små forskjeller i barnehagelærernes tilfredshet. Blant barnehagestyrere indikerer imidlertid kartleggingen at barnehagestyrere i barnehager hvor veiledningen foregår som løpende veiledning i arbeidssituasjonen, har et mindre positivt inntrykk av ordningen, sammenlignet med barnehagestyrere i barne-

hager hvor veiledningen foregår som faste gruppemøter mellom veiledere og de nyutdannede (hhv 22 og 41 prosent oppgir at de har et «meget godt» inntrykk av ordningen)¹⁰.

Figur 3-25 viser svarfordelingen på spørsmålet om barnehageeieres, -styreres og -læreres inntrykk av veiledningsordningen i sin(e) barnehage(r).

Figur 3-25: Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av veiledningsordningen ved din barnehage?

¹⁰ Ettersom kategoriene i spørsmålet om organisering ikke er selvstendig utelukkende, kan det være tilfelle at enkelte respondenter har oppgitt flere organiseringsformer.

4. VEILEDNINGSORDNINGEN I SKOLESEKTOREN

Kartleggingen av veiledningsordningen i skolesektoren er gjennomført i 2010, 2012 og 2014. I det følgende presenteres resultater vedrørende utbredelsen, organiseringen og innholdet i veiledningen fra kartleggingen av veiledningsordningen i skolesektoren. Det presenteres resultater fra alle de tre kartleggingene (2010, 2012 og 2014), og det er slik sett mulig å se på utviklingen over tid. Resultatene presenteres først og fremst i form av figurer, samtidig som utvalgte resultater presenteres i tekstform.

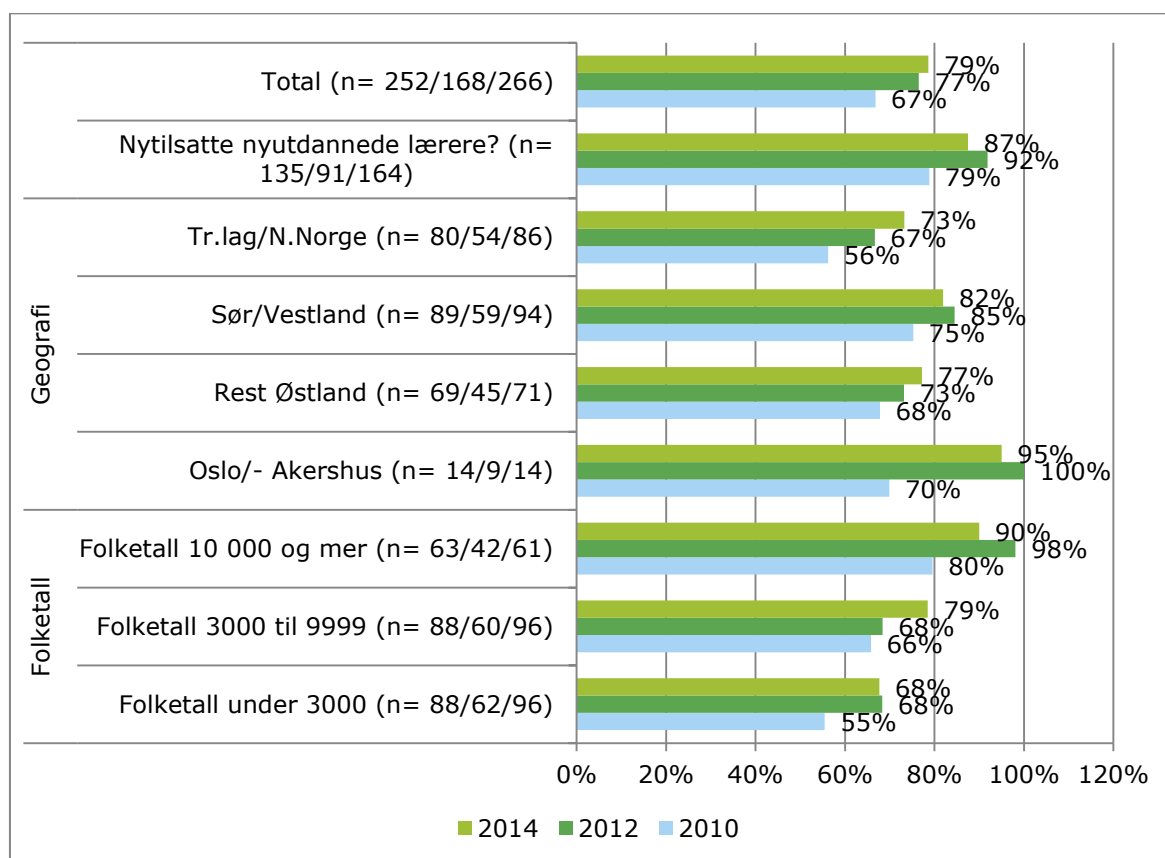
4.1 Hvor utbredt er ordningen?

Kartleggingen viser at veiledningsordningen er mer utbredt enn i 2010, samtidig som utviklingen fra 2012 er relativt liten. Samlet sett indikerer dette at veiledningsordningen økte i utbredelse fra 2010 til 2012, men at utviklingen og utbredelsen etter 2012 har stabilisert seg. Blant skoleeierne oppgir 79 prosent at de har en veiledningsordning (2 prosentpoeng flere enn i 2012), blant skolelederne oppgir 72 prosent at de har en veiledningsordning (4 prosentpoeng flere enn i 2012) og blant de nytilsatte nyutdannede lærerne oppgir 72 prosent at skolen har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede (tilsvarende i 2012).

4.1.1 Skoleeiere

Kartleggingen i 2014 viser at skoleeierne i noe større grad enn i 2012 og 2010 oppgir at de har en veiledningsordningen. Økningen fra 2010 til 2014 er statistisk signifikant. 79 prosent av skoleeierne oppgir i 2014 at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere, mot 77 prosent i 2012 og 67 prosent i 2010. Blant skoleeierne som *har* nytilsatte nyutdannede lærere oppgir 87 prosent at de har et opplegg for veiledning i 2014. Dette er noe lavere enn i 2012, men høyere enn i 2010, da henholdsvis 92 og 79 prosent oppga det samme. Figur 4-1 viser andelen skoleeiere som oppgir at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere.

Figur 4-1: Skoleeiere: Finnes det opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere ved alle noen av skolene i kommunen/fylkeskommunen? Andel «ja»

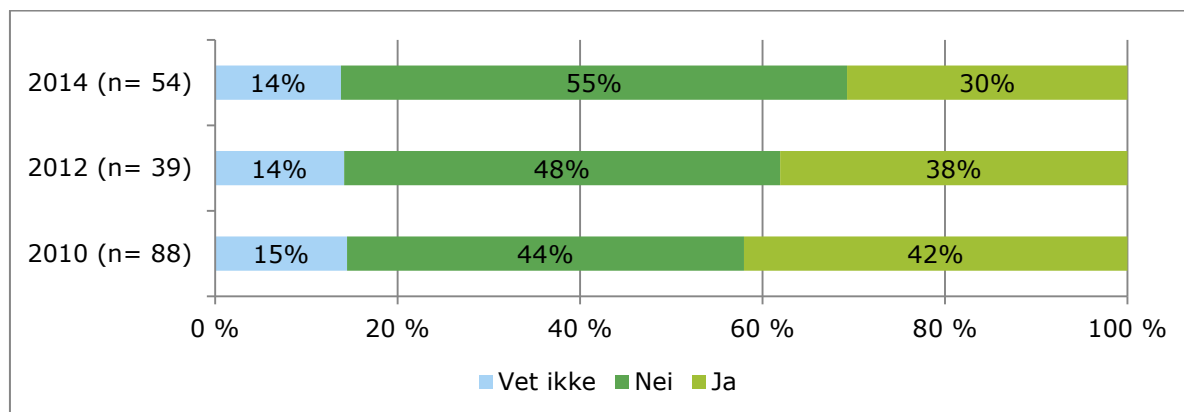
Fordelingen på geografi viser at veiledningsordningen er mest utbredt i Oslo/Akershus (95 prosent) og i kommuner med folketall over 10 000 (90 prosent). Sammenlignet med kartleggingen i 2012 har begge disse grupperingene en lavere andel skoleeiere som oppgir at de har en veiledningsordning. Nedgangen er imidlertid relativt liten, tatt i betraktning antallet respondenter i hver kategori.

Blant skoleeierne som *ikke* har en veiledningsordning oppgir 30 prosent at de har konkrete planer om å innføre en slik ordning i 2014. Dette er 12 prosentpoeng lavere enn tilsvarende andel i 2010 og 8 prosentpoeng lavere enn i 2012. Blant de 16 skoleeierne som oppgir at de har konkrete planer for å innføre en veiledningsordning oppgir 13 at de skal innføre dette fra høsten 2014, mens 3 oppgir at de vil innføre en ordning fra og med våren 2015. Det at andelen skoleeiere som har planer om å innføre en ordning synker, er naturlig når andelen skoleeiere som har en ordning øker. Analysen av skoleeierne viser videre at utbredelsen av ordningen er minst i små kommuner, dvs at det særlig er kommuner med et lavt folketall som *ikke* har innført en ordning.

Andelen skoleeiere som ikke vet om det foreligger konkrete planer for å innføre en veiledningsordning utgjør 14 prosent i 2014, dette tilsvarer andelen i 2012 og er ett prosentpoeng lavere enn andelen i 2010. 55 prosent av skoleeierne som ikke har en veiledningsordning oppgir i 2014 at de ikke har konkrete planer om å innføre en slik ordning.

Figur 4-2 viser andelen skoleeiere som ikke har et opplegg for veiledning, men som har konkrete planer for å innføre dette.

Figur 4-2: Skoleeiere: Foreligger det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere i kommunen/fylkeskommunen?

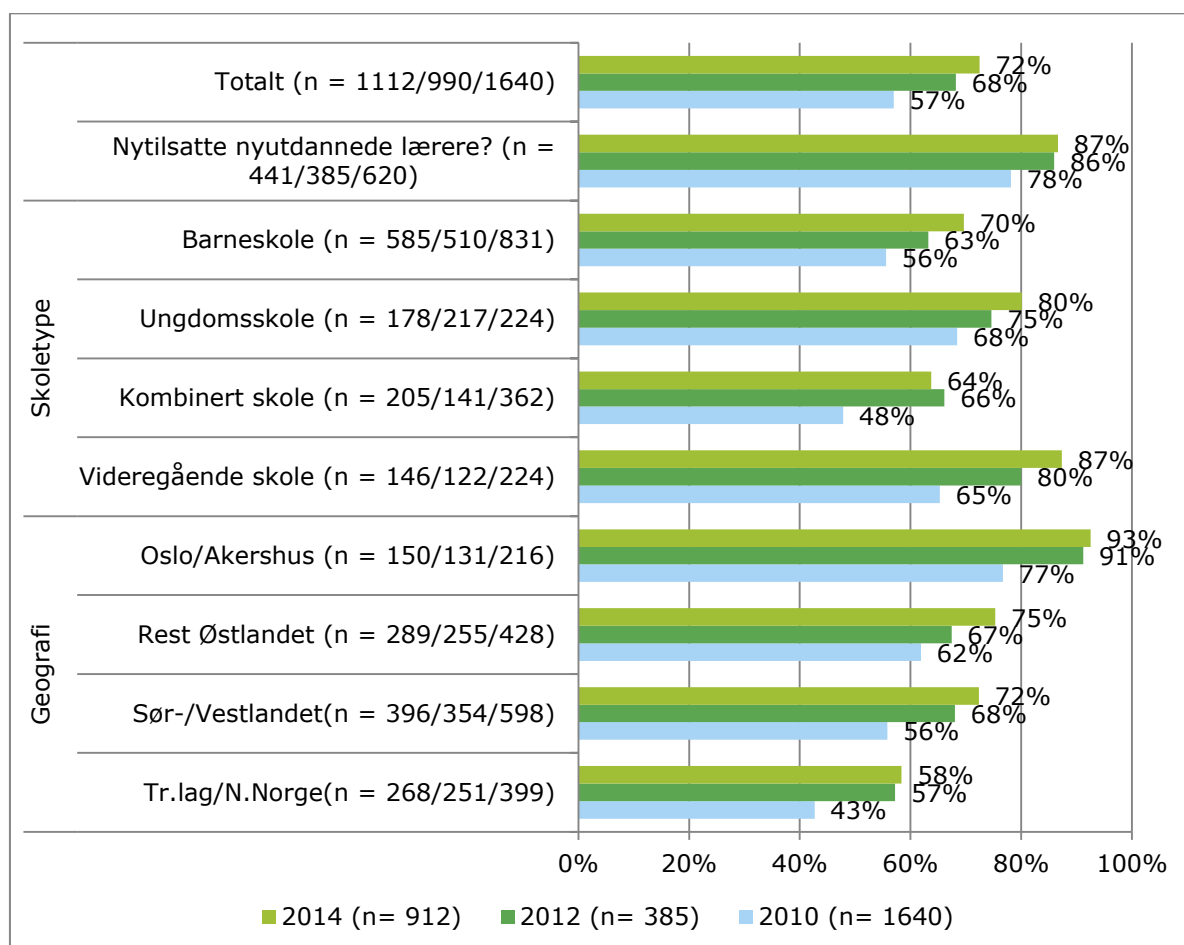

4.1.2 Skoleledere

Kartleggingen blant skoleledere viser at 72 prosent av skolelederne oppgir at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere i 2014. Dette er en høyere andel enn i 2012 og 2010 hvor henholdsvis 68 og 57 prosent oppga det samme. Økningen er statistisk signifikant. Blant skolelederne som oppgir at de *har* nytilsatte nyutdannede lærere, oppgir 87 prosent i 2014 at de har en ordning for veiledning. Dette tilsvarer andelen i 2012, hvor 86 prosent oppga at de har en veiledningsordning og er noe høyere enn andelen i 2010 (78 prosent).

Figur 4-3 viser andelen skoleledere som oppgir at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere, fordelt på ulike variabler.

Figur 4-3: Skoleledere: Har skolen et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere? Andel «ja»

Kartleggingen i 2014 viser at utbredelsen av veiledningsordningen har økt signifikant siden kartleggingen i 2010 for både barneskoler, ungdomsskoler, kombinerte skoler og videregående skoler. Ordningen er mest utbredt blant videregående skoler hvor 87 prosent av skolelederne oppgir at de har en ordning. Videre oppgir 80 prosent av skolelederne på ungdomsskoler, 70 prosent av skolelederne på barneskoler og 64 prosent av skolelederne på kombinerte skoler at de har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere.

Den geografiske fordelingen viser at 93 prosent av skolelederne i Oslo/Akershus har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere. Veiledningsordningen er minst utbredt i Trøndelag/Nord-Norge, hvor 58 prosent av skolelederne oppgir at de har en veiledningsordning.

Skolelederne som ikke har en veiledningsordning har blitt spurt om de har konkrete planer for å innføre et slikt opplegg. 26 prosent av skolelederne i 2014 oppgir at de har konkrete planer om å innføre en veiledningsordning. Dette er noe færre enn i 2012, da 28 prosent oppga det samme. Økningen vi ser i utbredelse av ordningen er ikke like høy som man kunne forventet å finne dersom alle som oppga at de hadde planer om å innføre ordningen i 2012, hadde innført en ordning. Andelen som hadde planer om å innføre ordningen i 2012 tilsvarte 8,9 prosent av de deltakende skolelederne i 2012. Økningen i utbredelse fra 2012 til 2014 er derimot på 4,3 prosent.

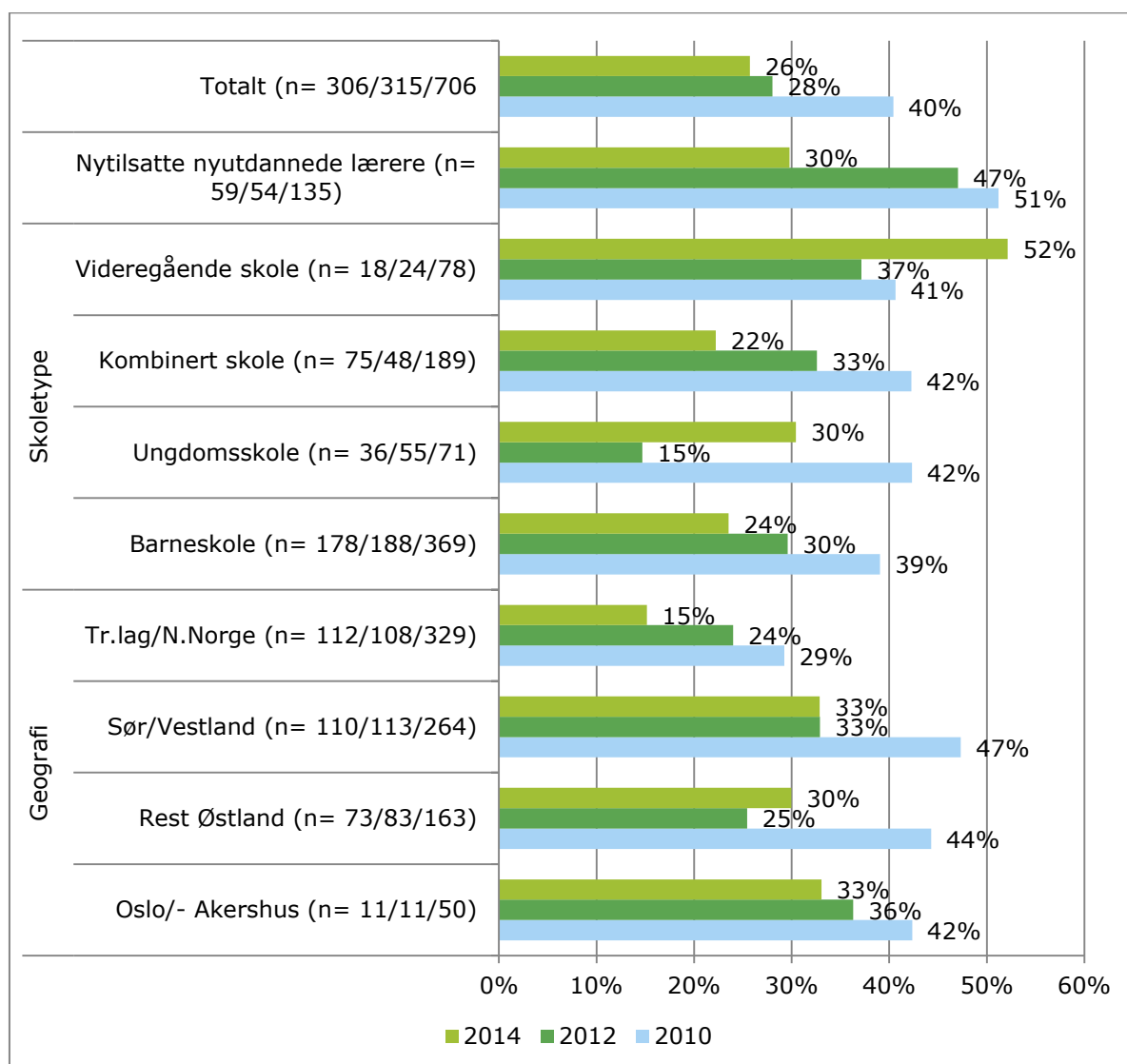
Blant skolelederne som *har* nytilsatte nyutdannede lærere oppgir 30 prosent at de har planer om å innføre en slik ordning, dette er lavere enn i 2012 og 2010, da hhv 47 og 51 prosent oppga at de hadde konkrete planer for å innføre en ordning.

Fordelingen på type skole viser at 52 prosent av skolelederne ved videregående skoler som ikke har en ordning, har konkrete planer om å innføre en ordning. Blant skolelederne i ungdomsskolen oppgir 30 prosent at de har konkrete planer om å innføre en ordning, mens det på barneskolenivå er 24 prosent av skolelederne som oppgir det samme. Fordelingen på region viser at andelen skoleledere som oppgir at de har konkrete planer om å innføre en veiledningsordning er lavest i Trøndelag/Nord-Norge (15 prosent). Dette er også den regionen hvor utbredelsen av ordningen er minst.

Av de 79 skolelederne som ikke har en veiledningsordning, men som har konkrete planer for å innføre en ordning, oppgir 8 prosent at de vil innføre ordningen våren 2014. 76 prosent oppgir at de vil innføre ordningen høsten 2014, mens 16 prosent oppgir at de vil innføre en ordning våren 2015.

Figur 4-4 viser andelen skoleledere som har konkrete planer for å innføre en veiledningsordning.

Figur 4-4: Skoleledere: Foreligget det konkrete planer for innføring av veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere ved skolen? Andel «ja».

4.1.3 Nytilsatte nyutdannede lærere

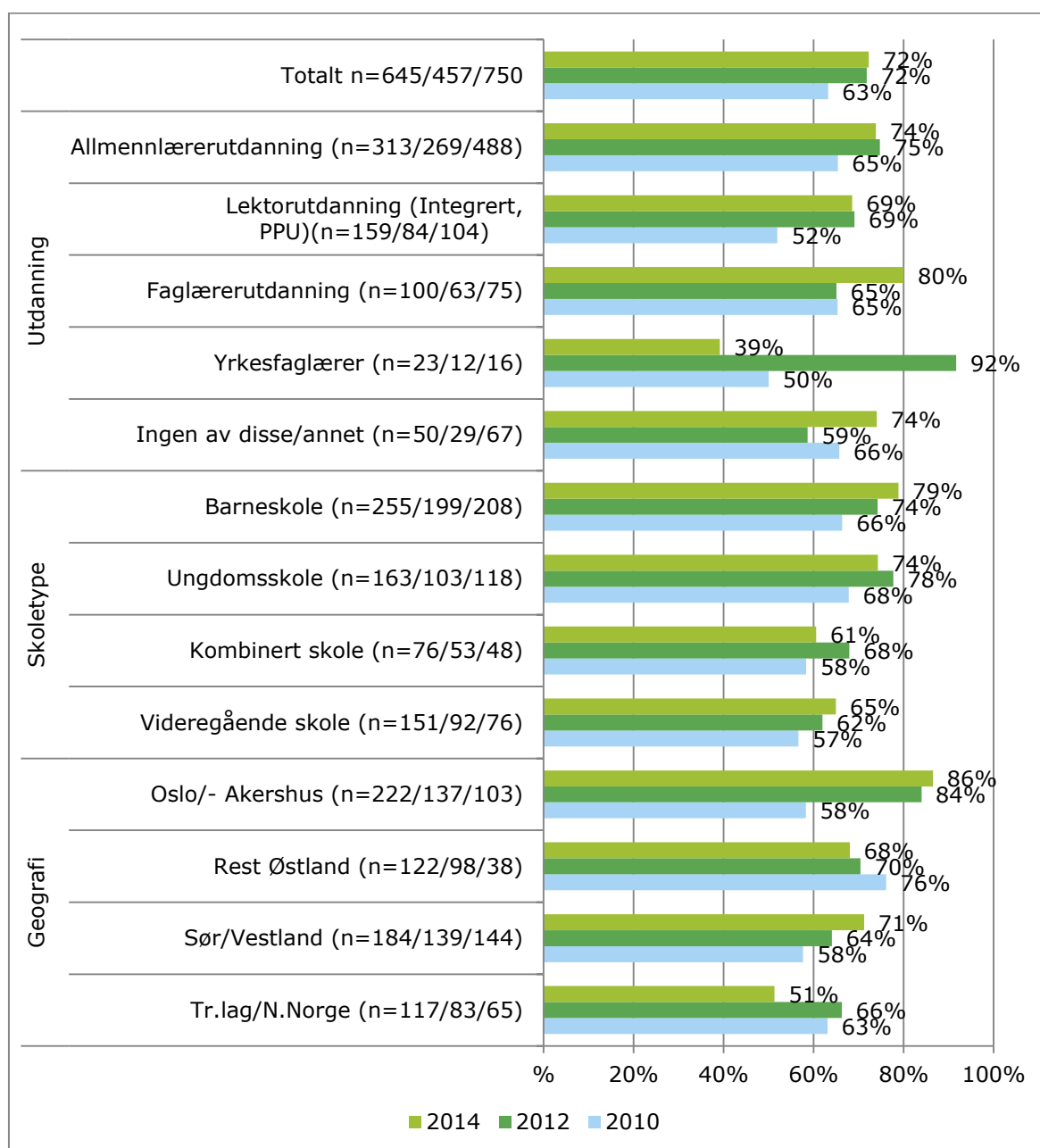
Samlet sett oppgir 72 prosent av lærerne at skolen de arbeider ved har et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere. Dette tilsvarer andelen i 2012 og er 9 prosentpoeng høyere enn andelen i 2010. Lærere med faglærerutdanning og allmennlærerutdanning oppgir i størst grad at de har en veiledningsordning ved sin skole (80 og 74 prosent).

Andelen lærere som oppgir at de har en veiledningsordning er størst blant lærere i barneskolen. 79 prosent av de nytilsatte nyutdannede lærerne i barneskolen oppgir at skolen har en veiledningsordning. Tilsvarende oppgir 74 prosent i ungdomsskolen, 61 prosent ved kombinerte skoler og 65 prosent av lærerne ved videregående skoler at de har en veiledningsordning.

Fordelingen på geografi viser at veiledningsordningen er særlig utbredt i Oslo/Akershus, hvor 86 prosent av lærerne oppgir at skolen har en slik ordning. Veiledningsordningen er minst utbredt i Trøndelag/Nord-Norge (51 prosent), noe som utgjør en nedgang på 15 prosentpoeng fra 2012. Dette tilsvarer funnene blant skolelederne. Nedgangen i Trøndelag/Nord-Norge kan ha imidlertid ha sammenheng med andelen lærere i denne regionen som har deltatt i kartleggingen i 2014.

Figur 4-5 viser andelen lærere som oppgir at skolen har en ordning for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere.

Figur 4-5: Lærere: Har skolen din et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere?

4.2 Hva har vært viktig for å få på plass ordningen?

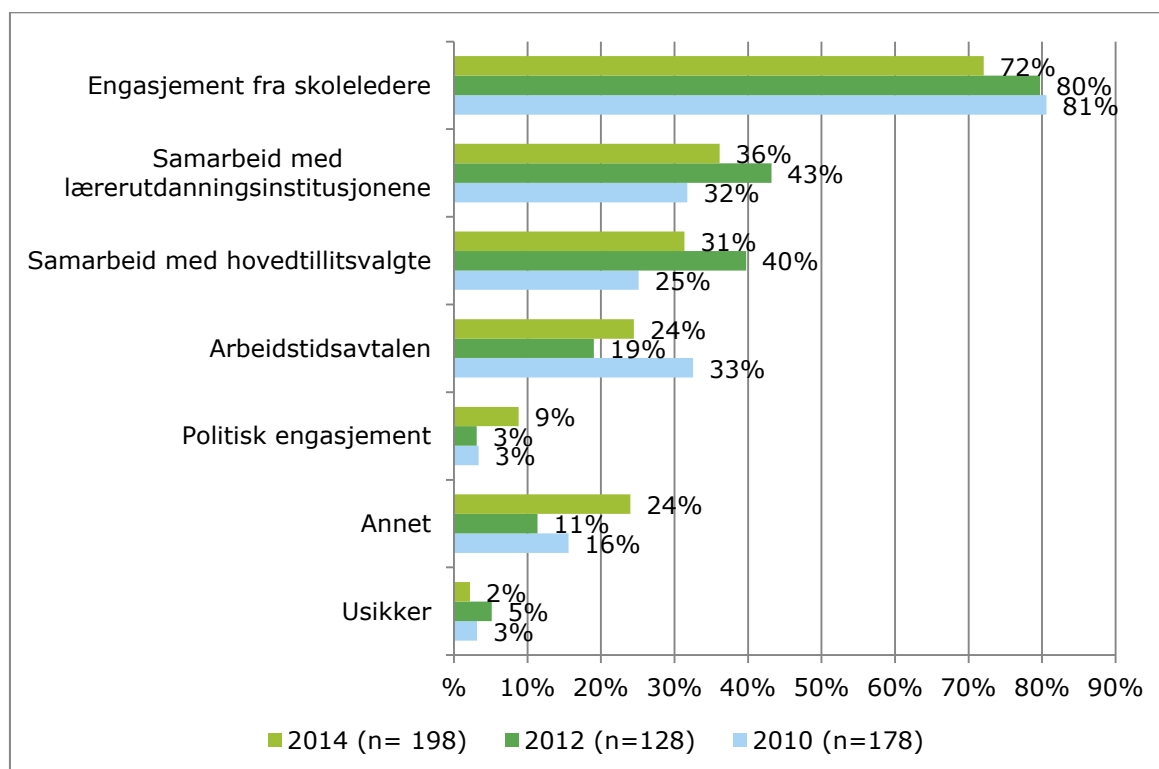
I likhet med kartleggingene i 2010 og 2012 fikk skoleeiere og skoleledere spørsmål om hvilke faktorer de mener var viktige for å få på plass ordningen. I 2014 og 2010 fikk også skoleledere som ikke hadde en veiledningsordning spørsmål om hva vil være viktig for å få på plass en slik ordning¹¹.

4.2.1 Skoleeiere

Resultatene i alle de tre kartleggingene viser at skoleeierne mener «engasjement fra skoleledere» er det viktigste for å få på plass en veiledningsordning i kommunen. 81, 80 og 72 prosent i hhv 2010, 2011 og 2012 oppgir dette. Dernest følger samarbeid med lærerutdanningsinstitusjonene og samarbeid med hovedtillitsvalgte.

Figur 4-6 viser andelen skoleeiere som mener de enkelte elementene har vært viktig for å få på plass en veiledningsordning.

Figur 4-6: Skoleeiere: Slik du ser det, hva har vært/er viktigst for å få på plass en veiledningsordning i din kommune/fylkeskommune? Flere svar mulig

Fordelingen på geografi viser at «Engasjement fra skoleledere» oppleves som viktigst i alle landsdelene, men i noe større grad i Oslo/Akershus (84 prosent) enn i de andre landsdelene. «Politisk engasjement» er ikke viktig i det hele tatt i Oslo/Akershus, men anses i 2014, og i motsetning til i 2012, som viktig for 13 prosent av skoleeierne i Trøndelag og Nord-Norge (en økning på 9 prosentpoeng siden 2012). For «samarbeid med hovedtillitsvalgte» er tallene omvendt, da dette er viktigere for en betydelig større andel i Oslo/Akershus (44 prosent) enn i Trøndelag og

¹¹ I 2012 medførte en feil i et filter at skoleledere som ikke hadde en veiledningsordning, ikke ble stilt dette spørsmålet.

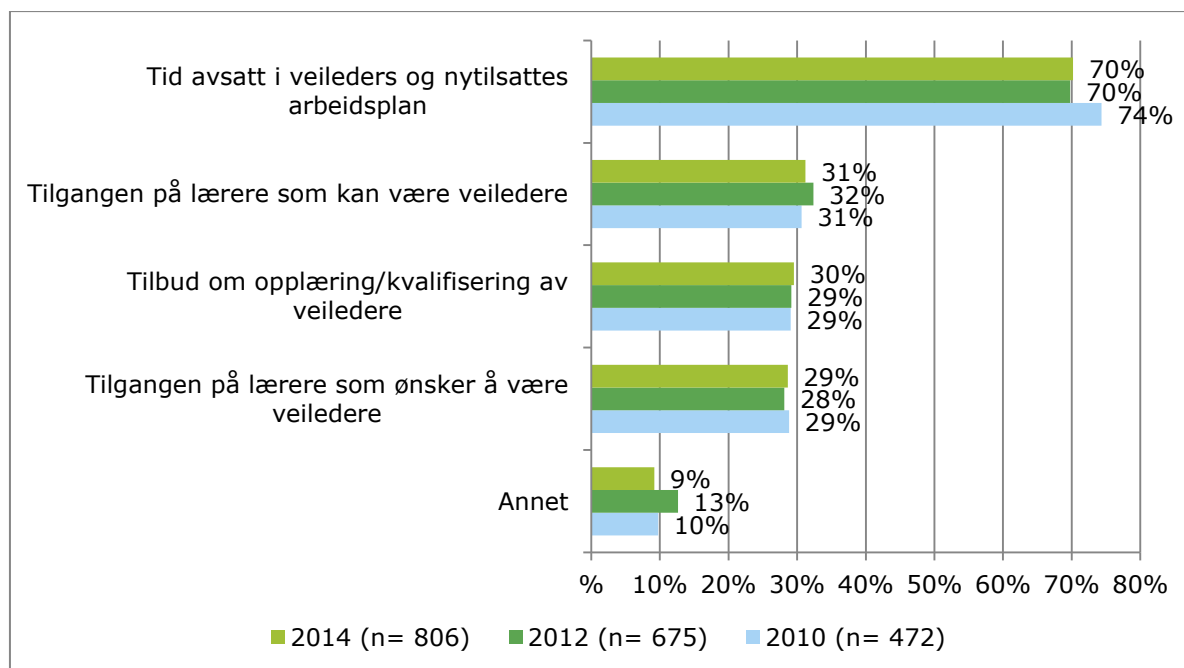
Nord-Norge (19 prosent). Sør-/Vestlandet skiller seg ut fra resten av landet ved at «samarbeid med lærerutdanningsinstitusjonene» oppgis som viktig blant 45 prosent av skoleeierne. Kartleggingen viser at andelen skoleeiere som oppgir «annet» har økt siden 2012. Det fremgår imidlertid ikke av kartleggingen hva denne økningen skyldes, da respondentene ikke har blitt bedt om å utdype svaret.

4.2.2 Skoleledere

Skolelederne mener den viktigste faktoren for å få på plass en veiledningsordning er «tid avsatt i veileders og nytilsattes arbeidsplan». 70 prosent av skolelederne peker på dette i 2014 og 2012, mens 74 prosent pekte på dette i 2010. Videre oppgir omtrent 30 prosent av skolelederne at «tilgangen på lærere som kan være veiledere», «tilbud om opplæring/kvalifisering av veiledere» og «tilgangen på lærere som ønsker å være veiledere» er viktig for å få på plass en ordning.

Figur 4-7 viser andelen skoleledere som oppgir at de enkelte elementene er viktig for å få på plass en veiledningsordning.

Figur 4-7: Skoleledere: Slik du ser det, hva har vært viktigst for å få en veiledningsordning på plass ved din skole? Flere svar mulig

Den geografiske fordelingen viser at det er relativt små forskjeller i hva skolelederne oppgir som viktig for å få på plass en veiledningsordning, og det er ingen store endringer fra 2012. Noen geografiske forskjeller er det likevel og «tilgangen på lærere som kan være veileder» oppgis som viktigere på Sør-/Vestlandet (36 prosent), enn i Oslo/Akershus (20 prosent). «Tid avsatt i veileders og nytilsattes arbeidsplan» oppgis i mindre grad som viktig på Østlandet uten Oslo og Akershus (62 prosent), enn i resten av landet.

Brutt ned på skoletype oppleves «tid avsatt i veileders og nytilsattes arbeidsplan» som det viktigste ved alle skoletypene, og det er lite endringer fra 2012. «Tilgangen på lærere som ønsker å

være veiledere» oppgis i større grad som viktig på videregående skoler (39 prosent) og mindre grad på ungdomsskoler (20 prosent). På barneskolene er det en mindre andel som oppgir at «tilgang på lærere som kan være veiledere» er viktig i 2014 (28 prosent) enn i 2012 (35 prosent), mens dette i større grad oppgis som viktig ved de andre skoletypene.

4.2.3 Nytilsatte nyutdannede lærere

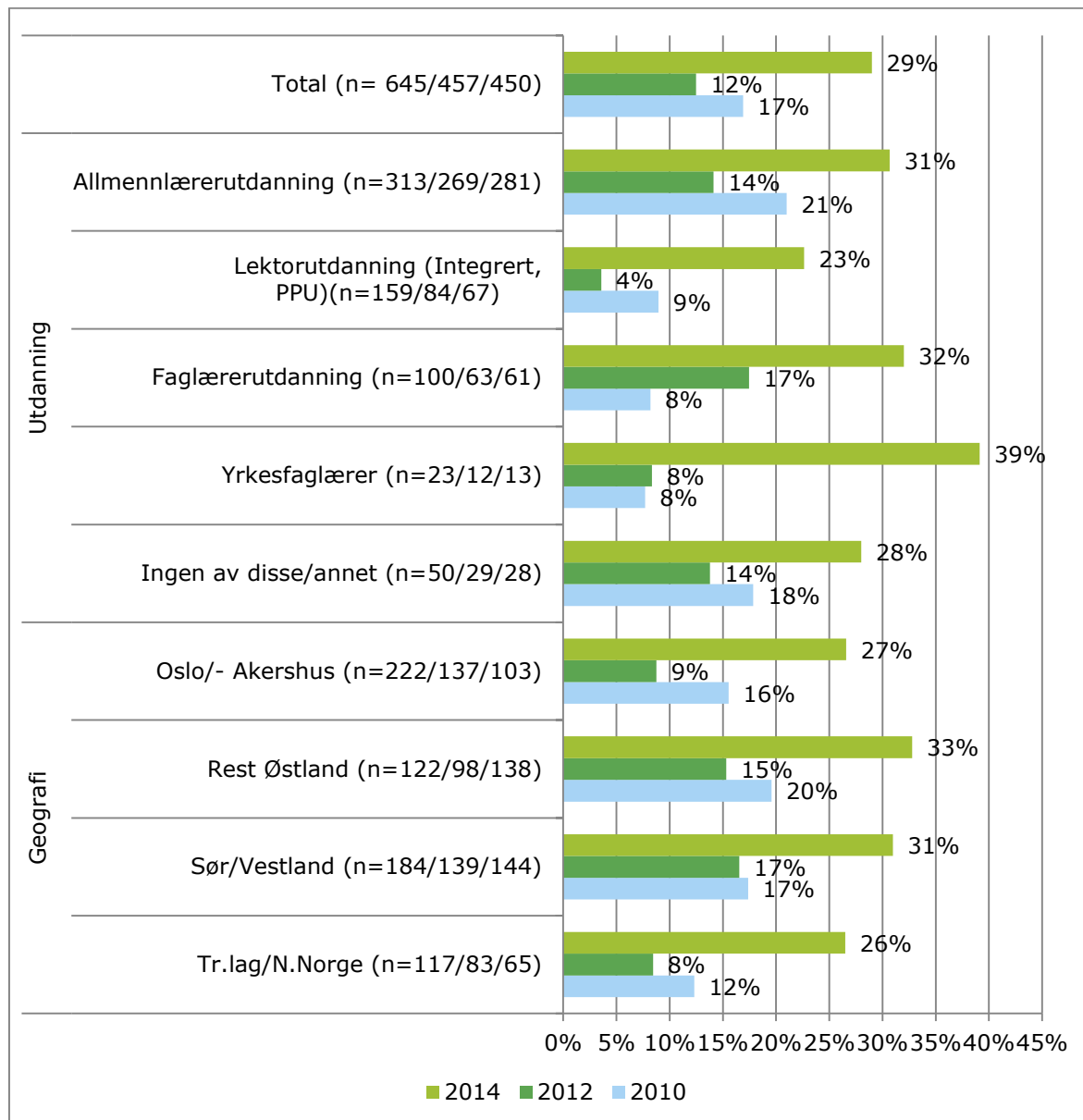
Studiestedene skal legge ved informasjon om veiledningsordningen i utsendelsen av vitnemål. Lærerne har i de tre kartleggingene blitt spurt om de mottok informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet. Det fremgår av kartleggingen i 2014 at 29 prosent av de nytilsatte nyutdannede lærerne oppgir at de har mottatt informasjon om veiledningsordningen sammen med vitnemålet. Dette er en betydelig økning siden 2012 hvor 12 prosent av lærerne oppga dette.

Fordelingen på læreres utdanning viser at økningen i andelen som har mottatt informasjon gjelder for alle utdanningstypene. Det er særlig lærere med allmennlærerutdanning (31 prosent) som oppgir at de har mottatt informasjon. 39 prosent av yrkesfaglærerne oppgir også å ha mottatt informasjon. En skal imidlertid være obs på at antallet yrkesfaglærere er lavt og at dette vil bidra til relativt stor variasjon i prosentandelene fra år til år.

Fordelingen på regioner viser i likhet med fordelingen på lærernes utdanning at det i alle regioner er en økning i andelen lærere som har mottatt informasjon om veiledningsordningen sammen med vitnemålet. 33 prosent på Østlandet utenom Oslo/Akershus, 31 prosent av lærerne på Sør-/Vestlandet, 27 prosent av lærerne i Oslo/Akershus og 26 prosent av lærerne i Trøndelag/Nord-Norge oppgir å ha mottatt informasjon om ordningen.

Figur 4-8 viser andelen nytilsatte nyutdannede lærere som har mottatt informasjon fra studiestedet.

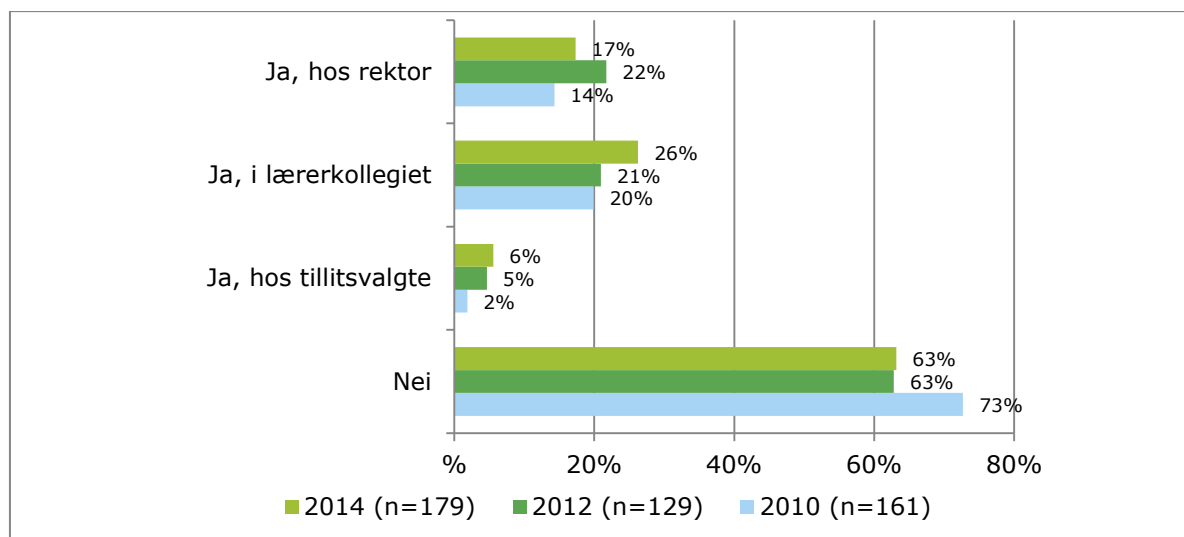
Figur 4-8: Lærere: Mottok du skriftlig informasjon om veiledningsordningen fra studiestedet? Andel «ja».

Lærerne som oppga at de *ikke* deltar i en veiledningsordning har blitt spurt om de har etterspurt dette. 63 prosent av lærerne som *ikke* deltar i en veiledningsordning har ikke etterspurt dette. 17 prosent oppgir at de har etterspurt en ordning hos skoleleder, 26 prosent oppgir at de har etterspurt en ordning i lærerkollegiet og 6 prosent oppgir at de har etterspurt en ordning hos tillitsvalgte. Det er en noe lavere andel som ikke har etterspurt en ordning i kartleggingen i 2014 og 2012, enn i 2010. Forskjellen er imidlertid liten og utgjør ikke en statistisk signifikant endring. Dette indikerer at det ikke er vesentlige endringer i andelen lærere som har etterspurt en ordning. Samtidig ser det ut til at det i 2014 er noen flere som har etterspurt en ordning blant sine kolleger, fremfor hos skoleleder.

Figur 4-9 viser andelen lærere som har etterspurt en veiledningsordning.

Figur 4-9: Lærere: Har du etterspurt en slik ordning på skolen? Flere valg

Lærere med utdanningsbakgrunn fra allmennlærerutdanningen har i større grad enn lærere med annen utdanningsbakgrunn etterspurt ordningen hos rektor (29 prosent) og/eller i lærerkollegiet (26 prosent). Lærere med faglærerutdanning er de som i minst grad har etterspurt veilederordningen på skolen (70 prosent).

Brutt ned på geografi skiller Østlandet (uten Oslo og Akershus) seg fra resten av landsdelene ved at en høyere andel av lærerne har etterspurt veilederordningen på skolene: 56 prosent oppgir å ikke ha etterspurt en slik ordning, mot 63 prosent på landsbasis. Det er ut over dette ingen store forskjeller mellom landsdelene.

4.3 Hvem er veilederne?

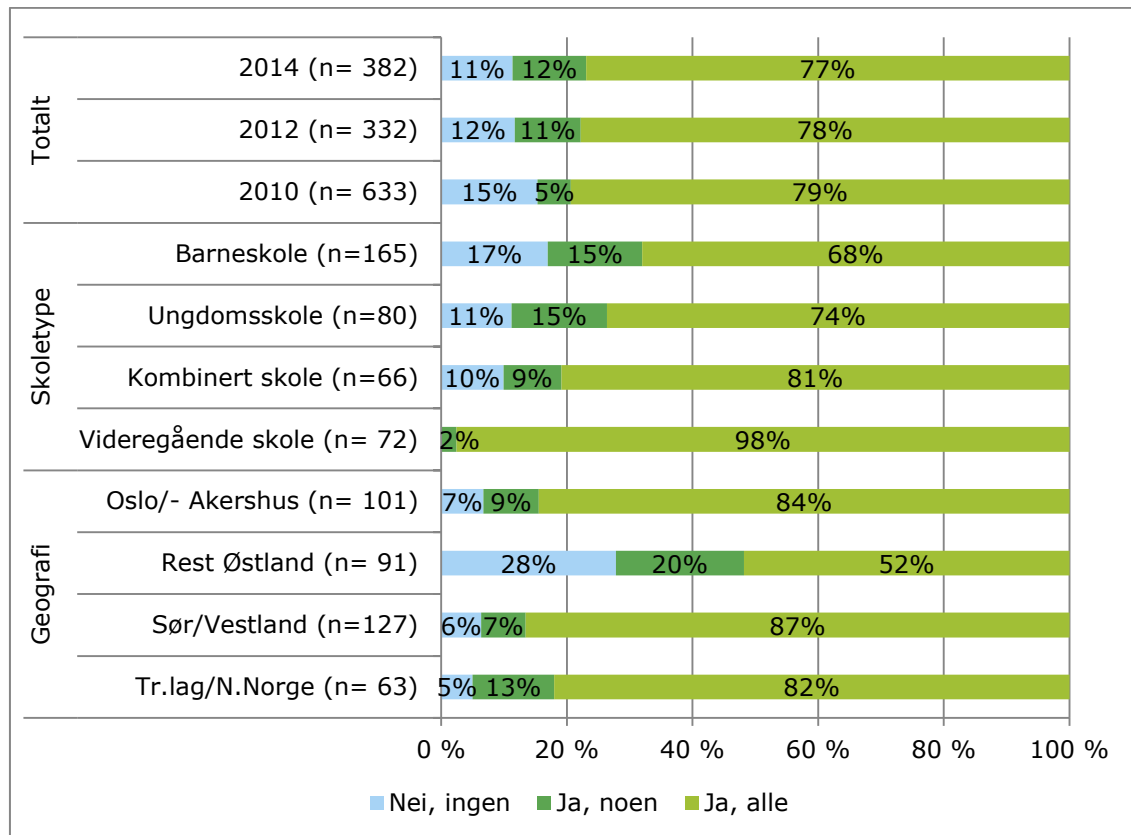
Skolelederne som har en veiledningsordning har i de tre kartleggingene blitt stilt spørsmål om hvem veilederne ved skolen er.

4.3.1 Flertallet av veilederne er ansatte ved skolen

Kartleggingen i 2014 viser at ved 77 prosent av skolene er «alle» veilederne ansatt ved skolen. Dette tilsvarer andelen i 2012 og 2010, som var hhv 78 og 79 prosent. Også andelen som oppgir at noen av veilederne er ansatt ved skolen er relativt stabil over tid. 12 prosent oppgir dette i 2014, mens 11 og 5 prosent oppga dette i hhv 2012 og 2010.

Figur 4-10 viser skoleledernes svar på hvorvidt veilederne er ansatte ved skolen i de tre kartleggingene, samt fordelingen på type skole og geografi i 2014.

Figur 4-10: Skoleledere: er veilederen/veilederne ansatt på din skole?

Fordelingen på type skole viser at særlig er skoleledere på videregående skoler som oppgir at veilederne er ansatt ved skolen (98 prosent). Andelen som oppgir at veilederne er ansatte ved skolen er lavere i kombinerte skoler (81 prosent), ungdomsskoler (74 prosent) og lavest ved barneskoler (68 prosent). Det er rimelig å anta at denne tendensen kan ha sammenheng med størrelsen på skolene. Videregående skoler er ofte større enn ungdomsskoler og barneskoler, noe som kanskje gjør det lettere å fordele ansvaret for veiledningen blant egne ansatte. Tendensen var tilsvarende i kartleggingen 2010 og 2012. Kartleggingen viser videre at veiledningen ved skoler hvor *alle veilederne* er ansatte ved skolen i større grad foregår som løpende og faste møter 1-1-møter, sammenlignet med der hvor veilederne ikke er ansatte. Motsatt foregår veiledningen ved skoler oftere som samlinger utenfor arbeidsplassen der hvor veilederne *ikke* er ansatte ved skolen.

Den geografiske fordelingen viser at det særlig er på Østlandet (utenom Oslo og Akershus) at veilederne *ikke* er ansatt ved skolen. 28 prosent av skolelederne i denne regionen oppgir at de veilederne ikke er ansatt ved skolen. Dette tilsvarer trekket i kartleggingen i 2012 og 2010 hvor hhv 34 og 23 prosent av skolelederne på Østlandet (utenom Oslo og Akershus) oppga dette.

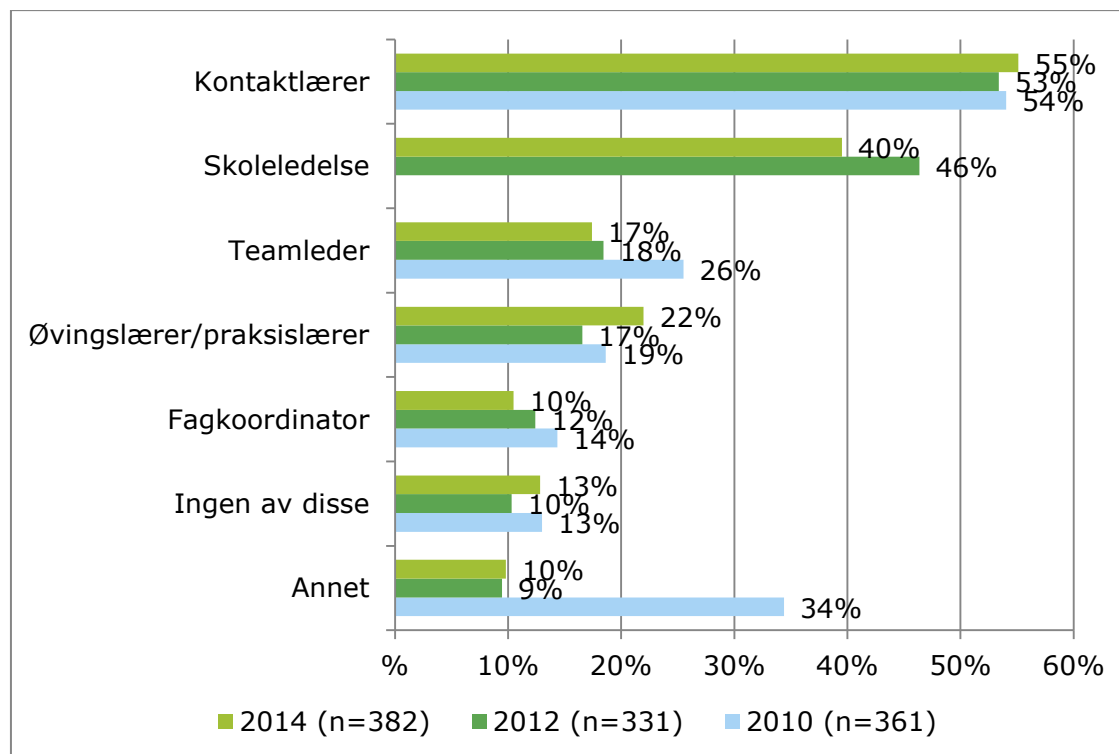
4.3.2 Veilederne er som oftest kontaktlærere eller skoleledere

Skolelederne som har veiledere som er ansatt ved skolen har blitt spurt om hvilke andre ansvarsområder veilederne har ved skolen. Det fremgår av kartleggingen i 2014 at 55 prosent av skolelederne oppgir at veilederne har kontaktlæreransvar. Videre fremgår det at 40 prosent opp-

gir at veilederne har skolelederansvar, 22 prosent er «øvingslærer/praksislærer» og at 17 prosent er teamledere. Den store nedgangen i andelen skoleledere som oppgir «annet» fra 2010 til 2012, skyldes at svaralternativet «skoleledelse» ikke var en del av undersøkelsen i 2010.

Figur 4-11 viser andelen skoleledere som oppgir at veileder har andre ansvarsområder ved skolen.

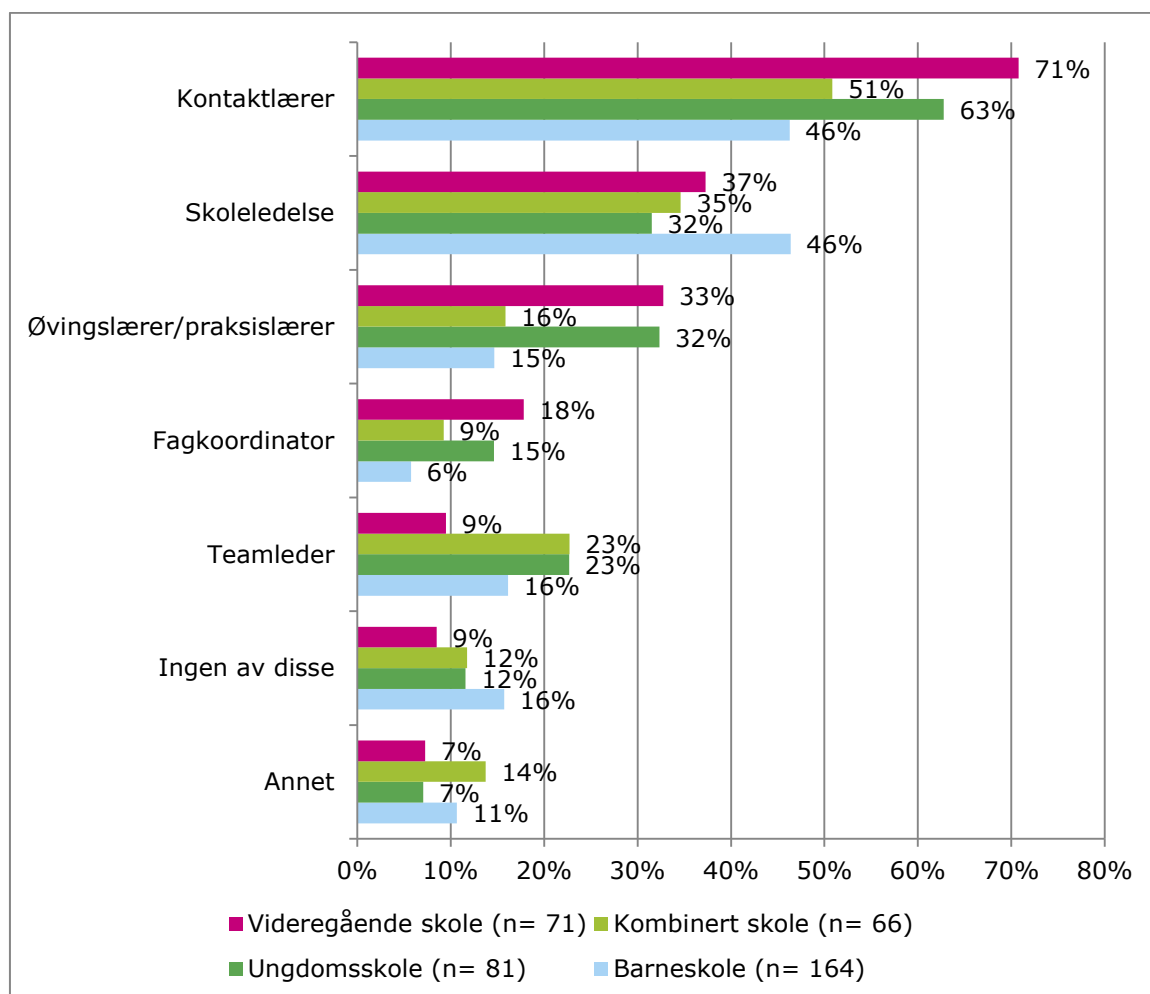
Figur 4-11: Skoleledere: Har veiledere andre ansvarsområder ved din skole? Flere svar mulig

Veilederens ansvarsområder fordelt på type skole viser at kombinasjonen kontaktlærer/veileder er den mest vanlige ved alle skoletypene, men særlig i videregående skole hvor 71 prosent av skolelederne oppgir dette. I barneskolen oppgir 46 prosent av skolelederne at veilederne også har skolelederansvar. Det er med andre ord flere veiledere som også er skoleledere i barneskolen enn i ungdomsskolen, videregående og ved kombinerte skoler.

Figur 4-12 viser veilederens ansvarsområder fordelt på type skole i 2014.

Figur 4-12: Veiledernes ansvarsområder fordelt på type skole i 2014.

4.3.3 Flertallet av veilederne i skolesektoren har en form for videreutdanning innen veiledning

Skolelederne som har en veiledningsordning ble spurt hvorvidt veilederne har en formell eller uformell videreutdanning i veiledning. Kartleggingen i 2014 viser at 34 prosent av oppgir at veilederne ikke har noen formell veilederopplæring. Dette er 9 prosentpoeng færre enn i 2010 (43 prosent) og 2 prosentpoeng færre enn i 2012 (36 prosent). Kartleggingen tyder med andre ord på at flere og flere skoler har noen veiledere med formell veilederopplæring. Andelen skoleledere som oppgir at *alle* veilederne ved skolen har formell veilederopplæring har imidlertid holdt seg relativt jevn over tid (40 prosent i 2010 og 38 prosent i 2012 og 2014).

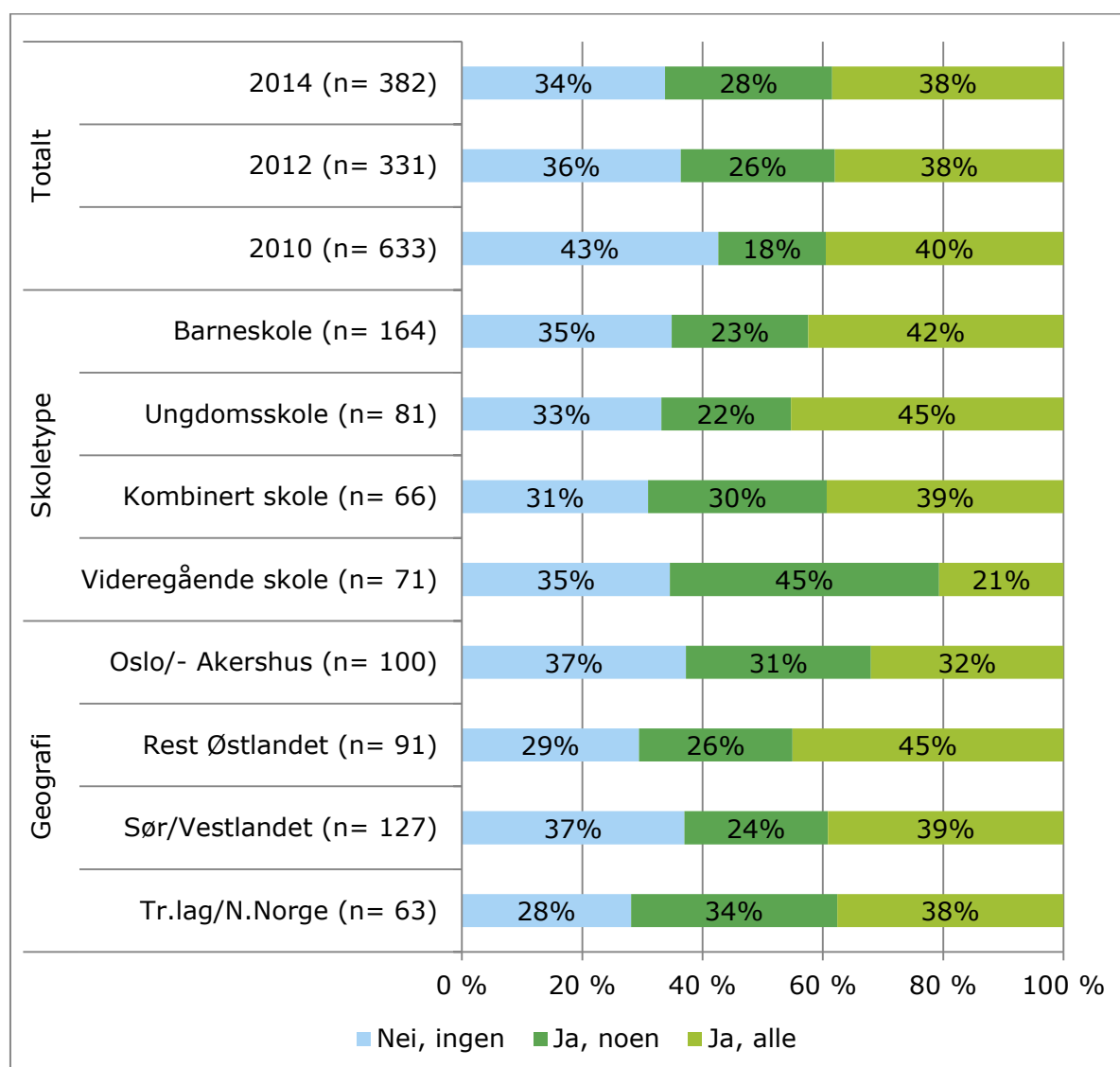
Fordelingen på skoletype i 2014 viser at andelen skoleledere som oppgir at veilederne ikke har noen formell veilederopplæring er relativt jevn ved alle skoletypene. Det er imidlertid en betydelig høyere andel skoleledere på barneskole og ungdomsskolenivå (42 prosent) enn på videregående nivå (21 prosent) som oppgir at *alle* veilederne har en formell veilederopplæring.

Den geografiske fordelingen viser at det særlig er skoleledere på Østlandet (utenom Oslo og Akershus) som oppgir at *alle* veilederne har formell veilederopplæring. Videre er det særlig skole-

ledere i Oslo/Akershus og på Sør-/Vestlandet som oppgir at ingen av veilederne har formell veilederkompetanse.

Figur 4-13 viser andelen skoleledere som oppgir at veilederen/veilederne ved skolen har formell opplæring eller ikke, i de tre kartleggingsårene og fordelt på skoletype og geografi i 2014.

Figur 4-13: Skoleledere: Har veilederen/veilederne ved din skole formell (kompetansegivende) veilederopplæring?

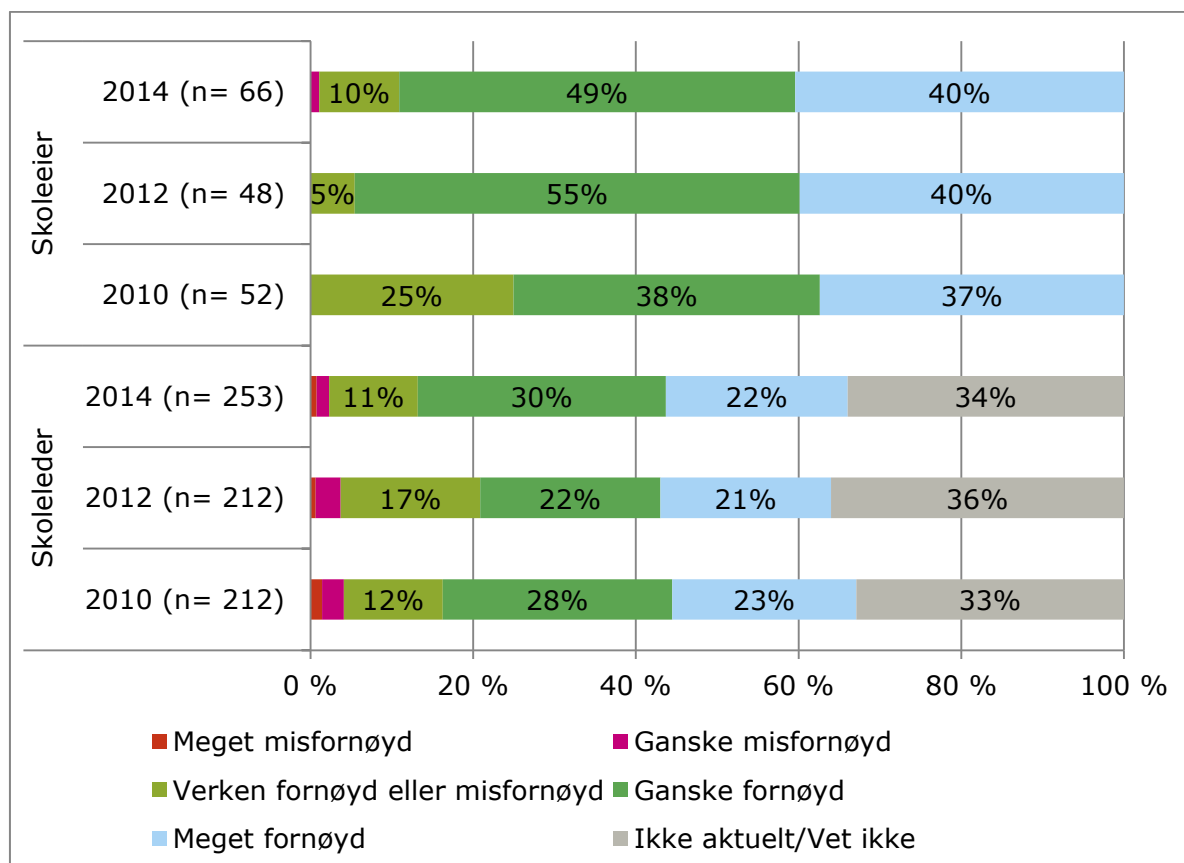
4.3.4 Skoleeiere og skoleledere er fornøyd med samarbeidet med læringsinstitusjonene

Skoleeierne og skolelederne som har oppgitt at de har deltatt i veilederutdanning for nytilsatte nyutdannede lærere er blitt spurt om hvor fornøyd de er med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene. Kartleggingen viser at skoleeierne er godt fornøyd med samarbeidet med læringsutdanningsinstitusjonene. 89 prosent oppgir at de er ganske eller meget fornøyd med samarbeidet. Andelen er 6 prosentpoeng lavere enn i 2012, men likevel 12 prosentpoeng høyere

enn i 2010. Blant skolelederne oppgir 52 prosent at de er ganske eller meget fornøyd med samarbeidet i 2014, mens 43 og 51 prosent oppga det samme i 2012 og 2010.

Figur 4-14 viser skoleeieres og skolelederes vurdering av samarbeidet med læringsutdanningsinstitusjonene om veilederopplæringen.

Figur 4-14 Skoleeiere Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene om denne opplæringen?

Som det fremgår av figuren oppgir en relativt stor andel av skolelederne (35 prosent) at de ikke har noen mening om samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene har vært godt eller ikke. Dette kan tenkes å ha sammenheng med at mange skoleledere ikke har hatt direkte kontakt med lærerutdanningsinstitusjonene, men at videreutdanningen har vært koordinert av skoleeier. Andelen skoleledere som oppgir at de er ganske fornøyd eller meget fornøyd er derfor en del mindre enn for skoleeierne. 22 prosent oppgir at de er meget fornøyd og 30 prosent at de er ganske fornøyd. Fordelingen er ganske lik tallene fra 2012, men en økt andel er ganske fornøyd (8 prosentpoeng endring), mens en noe lavere andel oppgir at de «verken er fornøyd eller misfornøyd» (6 prosentpoeng endring). Endringen over tid er imidlertid ikke statistisk signifikant, noe som indikerer at den gjennomsnittlige tilfredsheten med samarbeidet blant skoleledere og skoleeiere er på samme nivå som tidligere.

Fordelingen på geografi viser at både skoleeierne og skolelederne på Østlandet (uten Oslo og Akershus) er de som er mest fornøyd med samarbeidet, da til sammen henholdsvis 90 prosent og 55 prosent oppgir at de er «ganske fornøyd» eller «meget fornøyd». Forskjellene mellom

landsdelene er imidlertid ikke særlig store: Trøndelag og Nord-Norge som ligger nederst oppgir til sammen 87 prosent og 50 prosent av skoleeierne og skolelederne at de er ganske eller meget fornøyde med samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene.

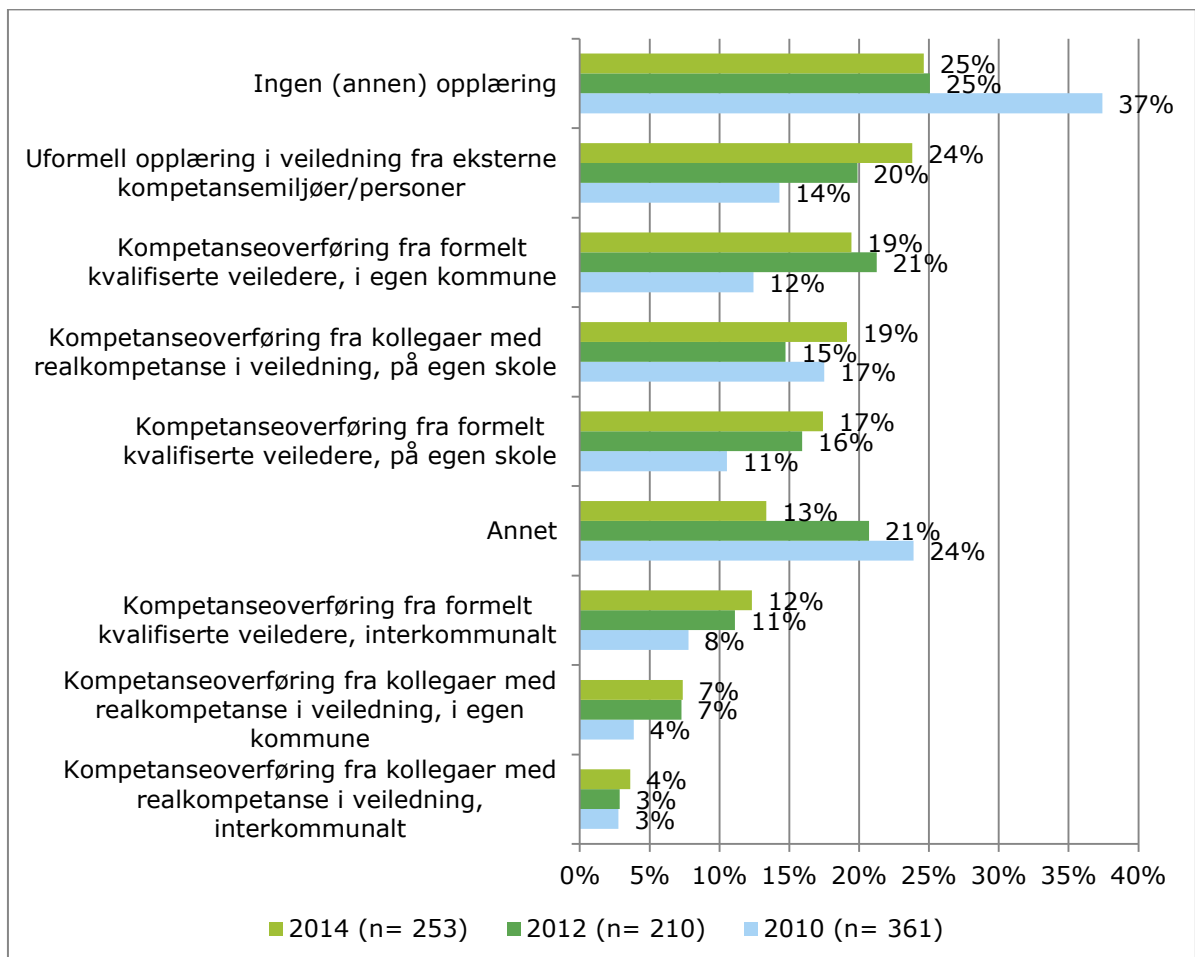
4.3.5 Veilederne har i stor grad fått en form for opplæring ved skolen

Skolelederne er i kartleggingene blitt spurt om veilederne har fått en annen slags opplæring ved sin skole. Kartleggingen viser en nedgang fra 2010 i andelen skoleledere som oppgir at veilederne ikke har fått noen annen opplæring ved skolen. 25 prosent av skolelederne oppgir i 2014 og i 2012 at veilederne *ikke* har fått noen annen opplæring ved skolen, mot 37 i 2010.

Blant skolelederne som oppgir at veilederne har fått annen opplæring ved skolen er den hyppigste formen «uformell opplæring i veiledning fra eksterne kompetansemiljøer/personer» (24 prosent). Tett etterfulgt av «kompetanseoverføring fra formelt kvalifiserte veiledere, i egen kommune (19 prosent) og kompetanseoverføring fra kollegaer med realkompetanse i veiledning, på egen skole (19 prosent)

Figur 4-15 viser skoleledernes svar på hvilken type opplæring veilederne har fått ved skolen, ut over formell veilederopplæring.

Figur 4-15: Fordelingen av skoleledere som oppgir at veilederne har fått opplæring ved skolen, sortert på resultatene i 2014

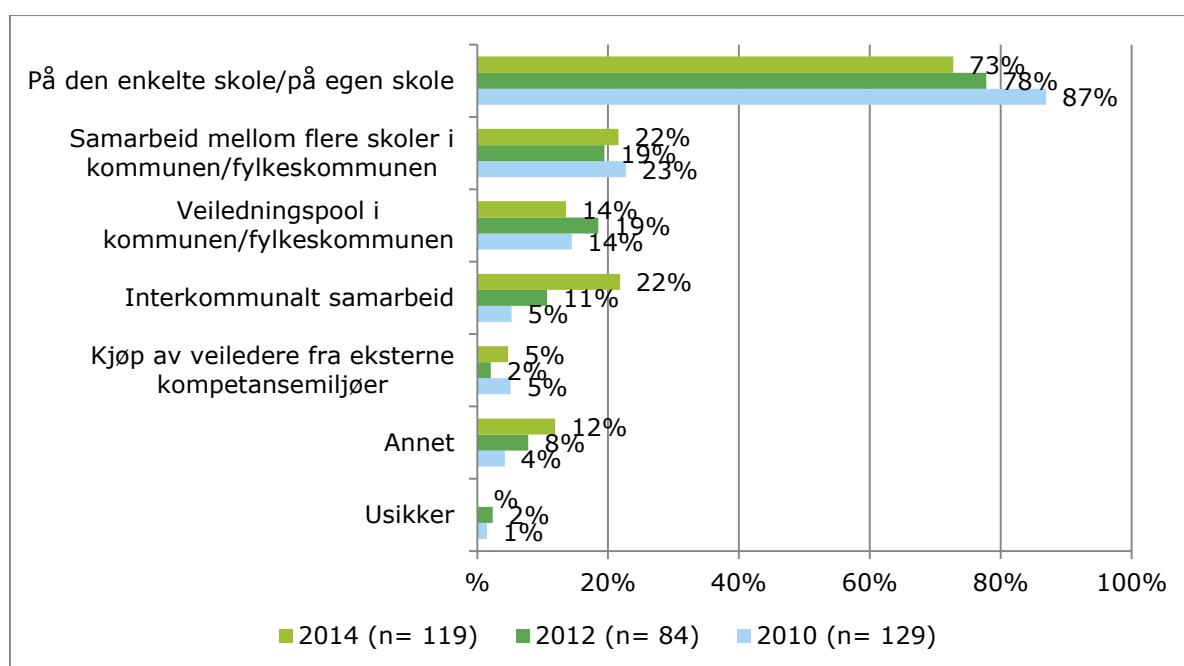
4.4 Hvordan organiseres veiledningen?

4.4.1 Skoleeiere

Det fremgår av kartleggingen at veiledningen først og fremst organiseres på den enkelte skole. 73 prosent av skoleeierne i 2014 oppgir at veiledningen skjer på den enkelte skole. Tilsvarende tall i 2012 og 2010 var henholdsvis 78 og 87 prosent, noe som utgjør en liten nedgang over tid. Videre oppgir 22 prosent av skoleeierne at veiledningen organiseres som et «samarbeid mellom flere skoler i kommunen» og tilsvarende 22 prosent oppgir at «veiledningen organiseres som et interkommunalt samarbeid». Omfanget av interkommunale samarbeid om veiledningsordningen kan se ut til å øke over tid, da andelen i 2014 er 11 prosentpoeng høyere enn i 2012 og 17 prosentpoeng høyere enn i 2010.

Figur 4-16 viser skoleeierens organisering av veiledning for de tre kartleggingsårene.

Figur 4-16: Skoleeiere: Hvordan organiseres veiledningen? Flere svar mulig

I 2012 skilte Sør-/Vestlandet seg ut ved at 95 prosent av skoleeierne oppga at veiledningen var organisering på den enkelte skole. Mens Oslo/Akershus og Trøndelag/Nord-Norge lå i en mellom-kategori med henholdsvis 77 og 81 prosent, skilte resten av Østlandet seg ut i en annen retning ved at 45 prosent oppga dette som organiseringsform. For Østlandet (utenom Oslo og Akershus) var «veiledningspool i kommunen/fylkeskommunen» den vanligste formen for organisering (59 prosent) i 2012.

I 2014 har det skjedd en utvikling ved at de ulike regionene har nærmet seg hverandre med tanke på hvordan veiledningsordningen er organisert. 59 prosent av skoleeierne på Østlandet (utenom Oslo og Akershus) oppgir at veiledningen er organisert på den enkelte skole, mens 73 prosent på Sør/Vestlandet oppgir det samme. Oslo/Akershus og Trøndelag/Nord-Norge ligger nå på topp med henholdsvis 84 prosent og 85 prosent. Oslo/Akershus skiller seg fra de andre regio-

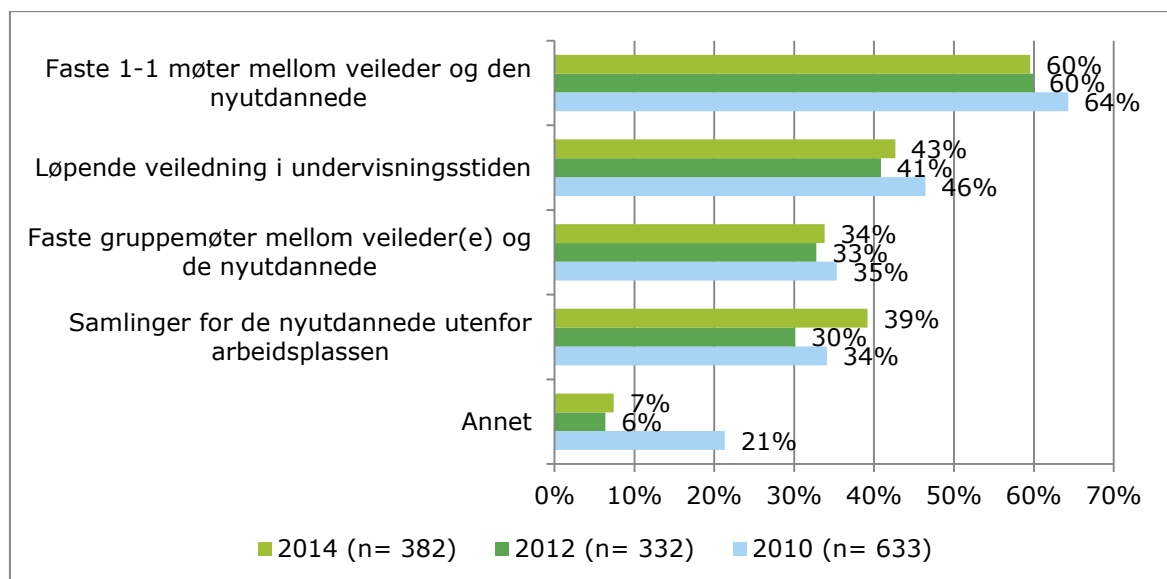
nene ved at en betydelig færre andel av skoleeierne oppgir at interkommunalt samarbeid er en vanlig organiseringsform: 11 prosent i Oslo/Akershus, 22 prosent på resten av Østlandet (utenom Oslo og Akershus) og i Trøndelag/Nord-Norge og 24 prosent på Sør-/Vestlandet. Andelen skoleeiere som oppgir at veiledningen er organisert som et samarbeid mellom flere skoler i kommunen er størst i Oslo/Akershus (29 prosent) og på Sør-/Vestlandet (27 prosent).

4.4.2 Skoleledere og nytilsatte nyutdannede lærere om organiseringen av ordningen

Skoleledere og nyutdannede lærere ble spurt om hvordan veiledningen foregår ved skolene. De hadde da mulighet til å krysse av for flere organiseringsformer.

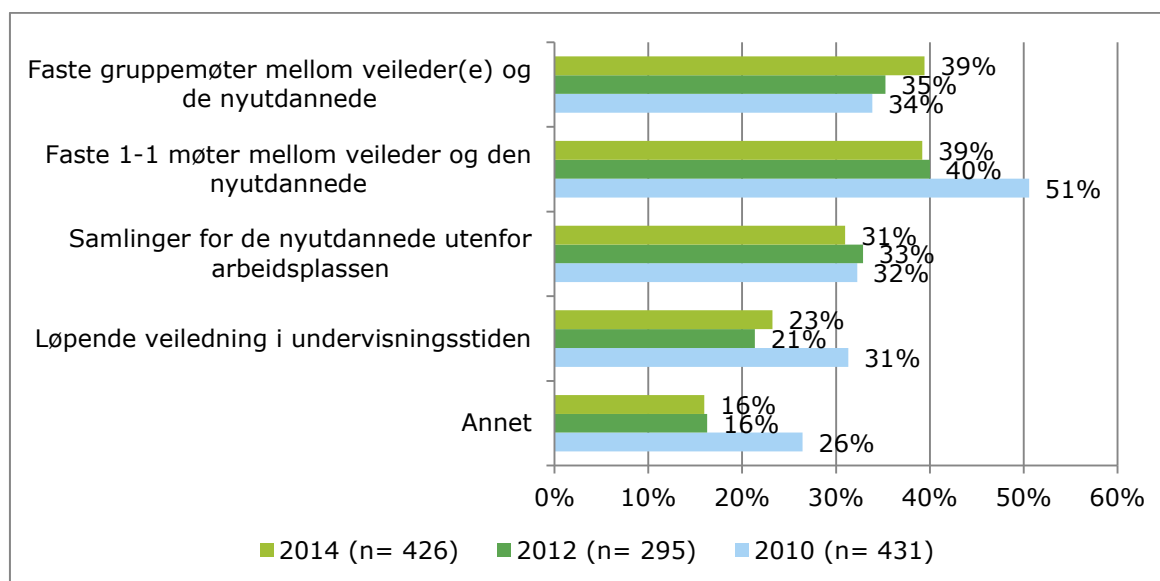
Skolelederne svarer at «faste 1-1 møter mellom veileder og den nyutdannede» er den klart vanligste måten å organisere veiledningsordningen på (60 prosent). I tillegg er også «løpende veiledning i undervisningstiden» (43 prosent), «faste gruppemøter mellom veileder(e) og de nyutdannede» (34 prosent) og «samlinger for de nyutdannede utenfor arbeidsplassen» (39 prosent) vanlige organiseringsformer. Bortsett fra for «samlinger for de nyutdannede utenfor arbeidsplassen» som har økt med 39 prosentpoeng, er tallene svært like resultatene fra kartleggingen i 2012. Figur 4-17 viser skoleledernes beskrivelse av hvordan veiledningen foregår.

Figur 4-17: Skoleledere: Hvordan foregår veiledningen ved skolen?

Tilsvarende svar fra nytilsatte nyutdannede lærere indikerer at det i noe større grad enn for skolelederne er en spredning i hvordan veiledningen er organisert. Samtidig er resultatene for 2014 relativt like tallene fra 2012. 39 prosent av lærerne oppgir at veiledningen foregår som «Faste gruppemøter mellom veileder(e) og «faste 1-1 møter mellom veileder og den nyutdannede». Også «samlinger for de nyutdannede utenfor arbeidsplassen» (31 prosent) og «løpende veiledning i undervisningstiden» (23 prosent) er vanlige måter å organisere veiledningen for en relativt stor andel av lærerne. Figur 4-18 viser fordelingen i lærernes svar på hvordan veiledningen foregår.

Figur 4-18: Lærere: hvordan foregår veiledningen ved skolen?

Brutt ned på geografi er det noen tydelige forskjeller mellom regionene med tanke på hvordan veiledningen foregår. «Faste 1-1 møter» er mindre vanlig i Trøndelag/Nord-Norge enn i resten av landet, både blant skoleledere (42 prosent) og lærere (22 prosent), mens dette er den vanligste måten veiledningen foregår på blant skoleledere og lærere i Oslo/Akershus (66 prosent og 46 prosent). «Faste gruppemøter» er minst vanlig blant skoleledere og lærere på Sør-/Vestlandet (26 og 36 prosent) og lærere i Trøndelag/Nord-Norge (18 prosent).

Brutt ned på skoletype ser vi, som i 2012, at det er store forskjeller mellom skoleledernes og lærernes beskrivelse av hvordan veiledningen er organisert: «faste 1-1 møter» er den organiseringsmåten som flest skoleledere på videregående skoler oppgir (66 prosent). Men kun 27 prosent av lærerne på videregående nivå oppgir veiledningen foregår som «faste 1-1 møter». På barneskolene er «faste gruppemøter mellom veileder og de nyutdannede» den vanligste måten å organisere veiledningen på i følge lærerne (45 prosent) mens det er den minst vanligste formen å organisere veiledning på i følge rektorene (35 prosent). Forskjellen mellom skoleledernes og lærernes beskrivelser av organiseringen av ordningen kan skyldes at de svarer på ulike «nivåer». Mens skoleleder kan tenkes å svare for skolen som helhet, er det rimelig å anta at lærerne i større grad svarer for veiledningen de har deltatt i. Det er derfor rimelig at det er en viss diskrepans mellom de to gruppens svar.

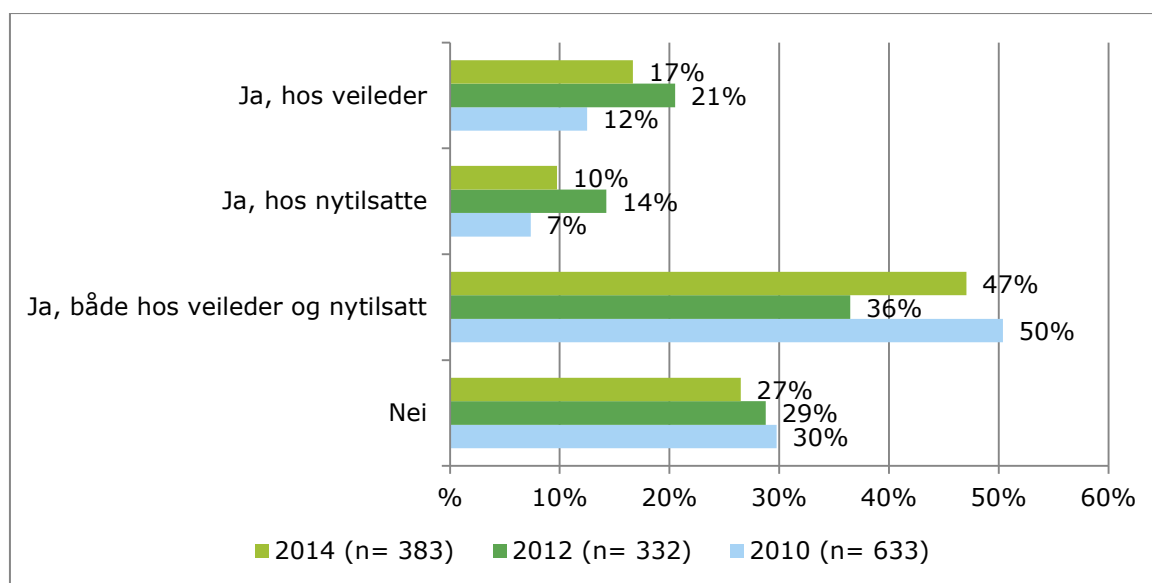
4.4.3 Omtrent 1 av tre oppgir at det ikke er satt av tid til veiledning

Skolelederne ble spurt om de har «satt av tid til veiledning i veileder og den/de nytilsattes arbeidsplaner». Andelen som verken har satt av tid hos veileder eller hos nytilsatte er 27 prosent, og dermed omtrent lik fra 2012 (29 prosent) og 2010 (30 prosent). Mens det fra 2010 til 2012 var en betydelig lavere andel som hadde satt av tid både hos veileder og hos nytilsatt har denne andelen økt igjen i 2014, og ligger nå tilnærmet på 2010-nivå igjen med 47 prosent (11 prosentpoeng økning fra 2012). Dette er positivt med tanke på at skolelederne mener det å «sette av tid» er det mest sentrale for å få på plass en veiledningsordning. Andelen som har satt av tid

bare hos den nytilsatte eller bare hos veilederen har sunket noe sammenlignet med 2012 og er nå på henholdsvis 10 og 17 prosent.

Figur 4-19 viser hvorvidt skolelederne har satt av tid til veiledning eller ikke.

Figur 4-19: Skoleledere: Har dere satt av tid til veiledning i veileders og den/de nytilsattes arbeidsplaner?

Både Oslo/Akershus og Sør-/Vestlandet har i større grad satt av tid både hos veileder og hos nytilsatt, henholdsvis 51 og 56 prosent, enn det som er tilfelle for resten av Østlandet (utenom Oslo og Akershus), Trøndelag/Nord-Norge hvor 37 prosent har gjort det samme. Fordelingen er tilsvarende for andelen som oppgir at de bare har satt av tid enten hos den nytilsatte eller hos veileder da resten av Østlandet (utenom Oslo og Akershus) og Trøndelag/Nord-Norge scorer høyere her enn Oslo/Akershus og Sør-/Vestlandet.

Fordelt på skoletype er det en relativt større andel ungdoms- og videregående skoler som har satt av tid bare hos veileder (henholdsvis 25 og 22 prosent), sammenlignet med for barneskolene (11 prosent) og kombinertskolene (14 prosent). Økningen i andelen skoler som har satt av tid både hos veileder og nytilsatt skjer innenfor alle skoletypene.

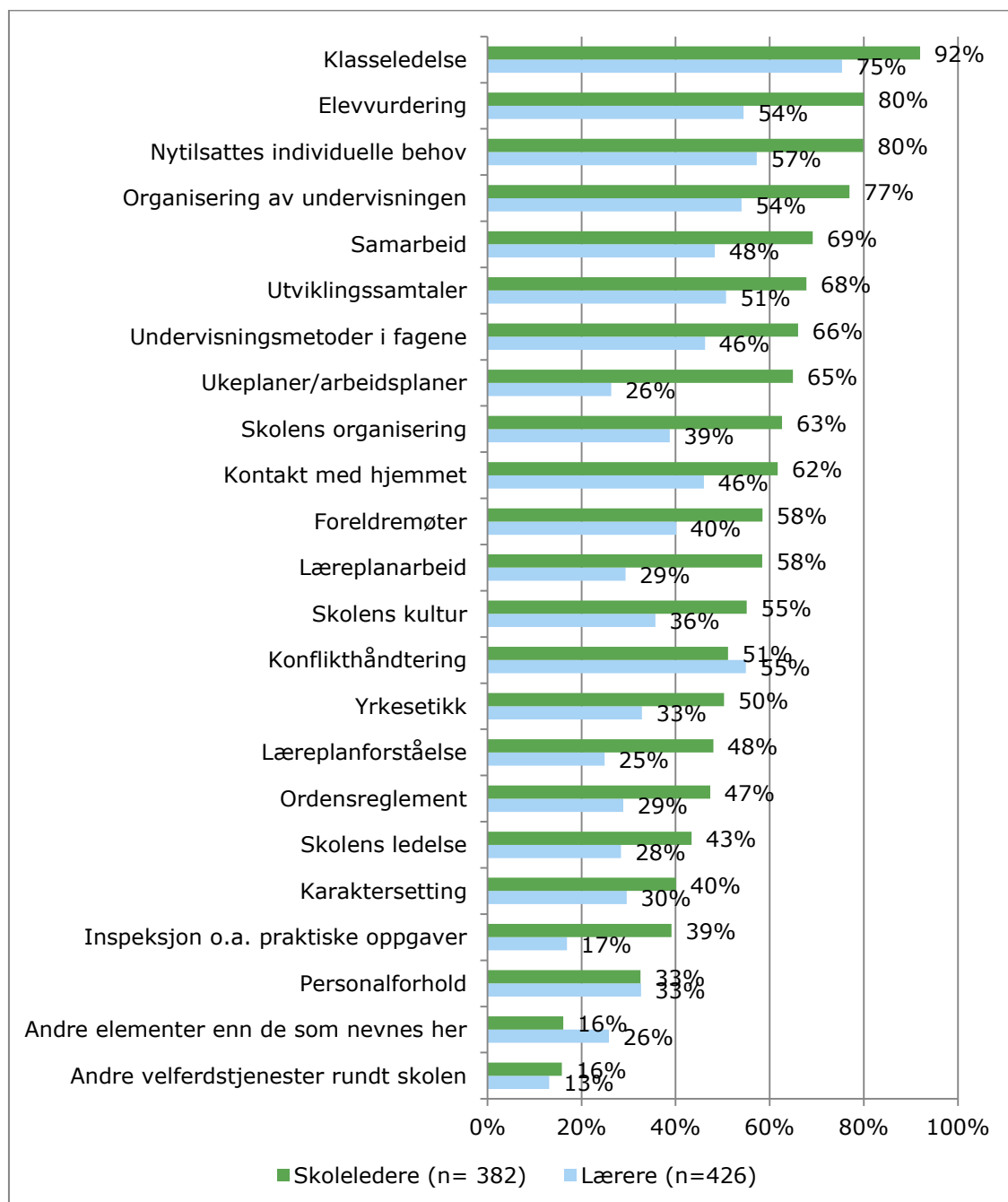
4.5 Hva består veiledningen av?

Rektorene og lærerne ble i likhet med barnehagestyrere og barnehagelærere spørsmål om hvilke innholdselementer som inngår i veiledningen. Kartleggingen viser at «klasseledelse» er det innholdselementet som nevnes oftest både av skoleledere (92 prosent) og lærere (75 prosent). Dette var også tilfellet i 2012. Derneft følger innholdselementene «nytilsattes individuelle behov», «elevvurdering» og «organisering av undervisningen».

I likhet med resultatene fra 2012 er det en tendens til at skolelederne mener veiledningen består av flere innholdselementer enn det lærerne gjør. Med unntak av «konflikthåndtering» og «perso-

nalforhold», der lærerne og skolelederne i tilnærmet lik grad oppgir dette som et element i veiledningen, er alle de andre elementene i mye større grad huket av hos skolelederne enn hos lærerne. På den ene siden kan dette ha sammenheng med at skolelederne har bedre oversikt over hva som skal inngå i veiledningen. På den andre siden kan det tenkes at skolelederne i større grad krysser av for elementer det har vært en intensjon om å inkludere, men i mindre grad kjenner til hvilke elementer som faktisk inngår, så fremt skoleleder selv ikke er veileder. Som i 2012 er elementene med størst divergens mellom skolelederne og lærerne «ukeplaner/arbeidsplaner», «læreplanarbeid» og «læreplanforståelse». Figur 4-20 viser skolelederes og læreres beskrivelse av innholdselementene i veiledningen i 2014. Utviklingen over tid vises i figur 1 og 2 i vedlegg 1.

Figur 4-20: Skoleledere og læreres beskrivelse av innholdselementene i veiledningen i 2014

Tabell 4-1 (på neste side) viser innholdselementene skolelederne oppgir som en del av veiledningen, brutt ned på type skole og geografiske landsdeler. For hver gruppe er innholdselementene som er over- eller underrepresentert i forhold til totalen, markert med henholdsvis grønt og rødt.

Det fremgår av tabellen at innholdselementer relatert til skole-hjem-samarbeid er mer vanlig på barneskolenivå enn på videregående nivå. Elementene «konflikthåndtering», «kontakt med hjemmet», «foreldremøter» og «utviklingssamtaler er i stor grad en del av veiledningen på barneskolen, men i liten grad på videregående skoler. Her er derimot «undervisningsmetoder i fagene», «elevvurdering» og «karaktersetting» prioritert. «Klasseledelse» og «nytilsattes individuelle behov» er viktig på alle skoletypene.

Geografisk er det heller ingen store forskjeller på «klasseledelse» som rangeres høyest av alle landsdelene, men «nytilsattes individuelle behov» vektlegges blant en større andel av skolelederne i Oslo/Akershus (86 prosent) enn i Trøndelag/Nord-Norge (74 prosent). «Personalforhold» er derimot mindre viktig i Oslo/Akershus (29 prosent) og på resten av Østlandet (26 prosent) enn i resten av landet (37 prosent på Sør-/Vestlandet og i Trøndelag/Nord-Norge). Sør-/Vestlandet skiller seg ut ved at «ukeplaner/arbeidsplaner» oppgis som et innholdselement blant en stor andel av skolelederne (72 prosent).

Gjennomgående oppgir en større andel av skolelederne i Oslo/Akershus at mange av innholdselementene er med i veiledningen sammenlignet med skolelederne på resten av Østlandet som samlet sett scorer under landsnittet på mange av elementene.

Tabell 4-1: Skoleledere: Innholdselementer i veiledningen, fordelt på skoletype og geografi.

	Barne- skole	Ungdoms- skole	Kombinert skole	Videregående skole	Oslo/- Akershus	Rest Øst- land	Sør/ Vestland	Tr.lag/ N.Norge	Totalt
Skolens organisering	63 %	59 %	62 %	66 %	69 %	58 %	61 %	62 %	63 %
Skolens kultur	56 %	51 %	54 %	59 %	55 %	52 %	53 %	64 %	55 %
Skolens ledelse	43 %	46 %	34 %	50 %	49 %	40 %	39 %	48 %	43 %
Samarbeid	69 %	66 %	72 %	70 %	75 %	68 %	69 %	62 %	69 %
Yrkesetikk	52 %	54 %	51 %	43 %	52 %	45 %	49 %	59 %	50 %
Personalforhold	31 %	27 %	32 %	43 %	29 %	26 %	37 %	37 %	33 %
Ordensreglement	42 %	50 %	43 %	62 %	48 %	45 %	48 %	48 %	47 %
Inspeksjon o.a. praktiske oppgaver	45 %	49 %	46 %	9 %	34 %	35 %	41 %	48 %	39 %
Læreplanforståelse	45 %	42 %	48 %	61 %	54 %	45 %	46 %	47 %	48 %
Læreplanarbeid	62 %	51 %	58 %	59 %	61 %	57 %	60 %	54 %	58 %
Ukeplaner/arbeidsplaner	66 %	65 %	61 %	67 %	59 %	62 %	71 %	65 %	65 %
Klasseledelse	96 %	86 %	93 %	88 %	94 %	90 %	91 %	93 %	92 %
Organisering av undervisningen	79 %	72 %	81 %	74 %	80 %	71 %	80 %	75 %	77 %
Undervisningsmetoder i fagene	63 %	63 %	69 %	75 %	74 %	62 %	63 %	66 %	66 %
Elevvurdering	80 %	78 %	78 %	85 %	86 %	72 %	84 %	74 %	80 %
Karaktersetting	2 %	73 %	47 %	84 %	37 %	44 %	40 %	40 %	40 %
Konflikthåndtering	62 %	53 %	51 %	24 %	60 %	53 %	48 %	42 %	51 %
Kontakt med hjemmet	74 %	64 %	63 %	30 %	68 %	59 %	59 %	61 %	62 %
Foreldremøter	71 %	56 %	44 %	46 %	64 %	53 %	58 %	58 %	58 %
Utviklingssamtaler	74 %	62 %	69 %	59 %	71 %	63 %	71 %	64 %	68 %
Andre velferdstjenester rundt skolen	11 %	12 %	25 %	23 %	19 %	10 %	17 %	17 %	16 %
Nytilsattes individuelle behov	80 %	80 %	78 %	83 %	86 %	78 %	79 %	74 %	80 %
Andre elementer enn de som nevnes her	20 %	14 %	12 %	14 %	16 %	13 %	15 %	24 %	16 %
n =	164	81	66	71	100	91	127	63	382

4.6 Har det utviklet seg ulike «typer» veiledning i skolesektoren?

Klyngeanalysen i barnehagesektoren viste at det i liten grad er grunnlag for å si at det eksisterer noen «typer» veiledning i barnehagesektoren. I det følgende vil tilsvarende resultater av analysene av innholdselementene og organiseringen av veiledningen i skolesektoren, presenteres.

4.6.1 Lærere

Resultatene av klyngeanalysen blant lærere viser at det i datamaterialet er mulig å identifisere 2 klynger, men at disse vurderes å være av relativt dårlig kvalitet (0,3). Dette betyr at mønstrene i datamaterialet blant lærerne i liten grad indikerer at det eksisterer noen «typer» veiledning. Variablene som har størst betydning for klyngedannelsen er innholdselementene «skolens kultur», «skolens ledelse», «skolens organisering», «personalforhold» og «samarbeid».

En nærmere kikk på de to klyngene som blir identifisert viser at klynge 1 og klynge 2 skiller seg fra hverandre når det gjelder *antallet* innholdselementer. Dette var også tilfellet i analysene i barnehagesektoren. I klynge 1 krysser 96 prosent av respondentene av for under 11 elementer, mens 95 prosent av respondentene i gruppe 2 krysser av for 11 eller flere innholdselementer. En klyngeanalyse hvor antallet innholdselementer inkluderes, viser også at antallet kryss utgjør den mest sentrale grupperende variabelen. Dette indikerer at klyngene er dannet på bakgrunn av *hvor mange* innholdselementer de har oppgitt, fremfor *hvilke* innholdselementer som er oppgitt. Det er med andre ord ikke hvilke innholdselementer som er avgjørende for klyngedannelsen, men derimot antallet innholdselementer lærerne krysser av for.

Det er videre gjennomført separate klyngeanalyser for lærere i grunnskolen og lærer i videregående skole. Klyngeanalysen blant lærere i grunnskolen viser tilsvarende resultater som den overordnede klyngeanalysen. Det utkrystalliserer seg to klynger av relativt dårlig kvalitet (0,3). Analysen blant lærere i videregående skole identifiserer 2 klynger med en noe bedre kvalitet (0,5), men antallet respondenter er relativt lavt og den ene klyngen får kun 8 respondenter. Samlet sett indikerer dette at det ikke er grunnlag for å si at det eksisterer ulike «typer» veiledning, verken i grunnskolen eller i videregående skole.

Ut over dette er det gjennomført klyngeanalyser som inkluderer variabler ut over innholdselementene, for å undersøke ytterligere hvorvidt det finnes mønstre i lærernes besvarelser. Variablene «hvordan veiledningen foregår», «hvem som tok initiativ til veiledningen» og hvorvidt det er «satt av tid til veiledning» er da inkludert. Resultatene av analysene er - tilsvarende de øvrige analysene - klynger av relativt dårlig kvalitet. Det eksisterer med andre ord ingen naturlige klynger i besvarelsene til lærerne.

4.6.2 Skoleledere

Klyngeanalysen av skoleledernes beskrivelser av innholdselementene i veiledningen fører i likhet med de andre klyngeanalysene frem til 2 klynger av relativt dårlig kvalitet (0,2). Det er innholdselementene «skolens organisering», «ordensreglementet», «skolens ledelse», «ukeplaner/arbeidsplaner» og «inspeksjon o.a. praktiske oppgaver» som i størst grad skiller de to klyng-

ene som dannes. I likhet med resultatene i de øvrige klyngeanalysene har antallet innholdselementer respondentene krysser av for, stor betydning for dannelsen av de to klyngene. Dette indikerer at det i liten grad er grunnlag for å si at det eksisterer noen «typer» veiledning, ut over at en gruppe skoleledere krysser av for mange elementer og en gruppe krysser av for relativt få elementer.

Blant skolelederne er det også gjennomført separate analyser i grunnskolen og i videregående skole. Disse klyngeanalysene viser tilsvarende 2 klynger med relativt dårlig kvalitet (0,2). Videre er det gjennomført klyngeanalyser som inkluderer «hvordan veiledningen foregår», «hvem som tok initiativ til veiledningen» og hvorvidt det er «satt av tid til veiledning». Samtlige analyser gir klynger av relativt dårlig kvalitet (vurdert til 0,2). Det er med andre ord ikke grunnlag for å si at det eksisterer noen typer veiledning i skolesektoren.

4.7 Oppfatninger om veiledningsordningen i skolesektoren

Kartleggingen viser at alle gruppene, det vil si både lærerne, skolelederne og skoleeiere, har en majoritet et «ganske godt» eller «meget godt inntrykk» av veilederordningen. Både for skoleledere og for skoleeiere har andelen som oppgir dette økt, sammenlignet med 2012 og 2010. Økningen fra 2010 til 2014 er statistisk signifikant hvis en ser utviklingen samlet sett. Dette indikerer at tilfredsheten med ordningen øker over tid. For lærerne er tallene fra 2010, 2012 og 2014 mer stabile, men som for alle tre gruppene er det også for lærerne en mindre andel som har et «ganske dårlig inntrykk» av ordningen i 2012 enn i 2014. Endringene over tid blant lærerne er imidlertid ikke statistisk signifikant og det er ikke grunnlag for å si at lærerne er mer eller mindre tilfredse med ordningen i 2014 enn de andre årene.

Samlet sett viser dette at skoleledere og skoleeiere blir mer positive til ordningen over tid. Lærerne, som derimot kun inngår i veiledningen ett år av gangen, er tilnærmet like positive til ordningen på alle de tre kartleggingspunktene. Skoleeierne, skolelederne og lærerne har også et ulikt erfaringsgrunnlag og har ulik vektlegging av organisering og innhold i veiledningen. Skoleeierne og skolelederne kan dermed se ut til å bli mer positive til ordningen over tid, noe som kanskje har sammenheng med at disse har et overordnet ansvar for innføringen av ordningen og opplever en forbedring av ordningen. Lærerne har på sin side kun erfaring med veiledningen de selv har deltatt i og kjenner ikke til hvilke forbedringer som eventuelt er gjort.

Fordelingen på geografi viser at det er skoleeierne, skolelederne og lærerne i Oslo/Akershus som har best inntrykk av veilederordningen, mens de er minst fornøyde med ordningen i Trøndelag/Nord-Norge.

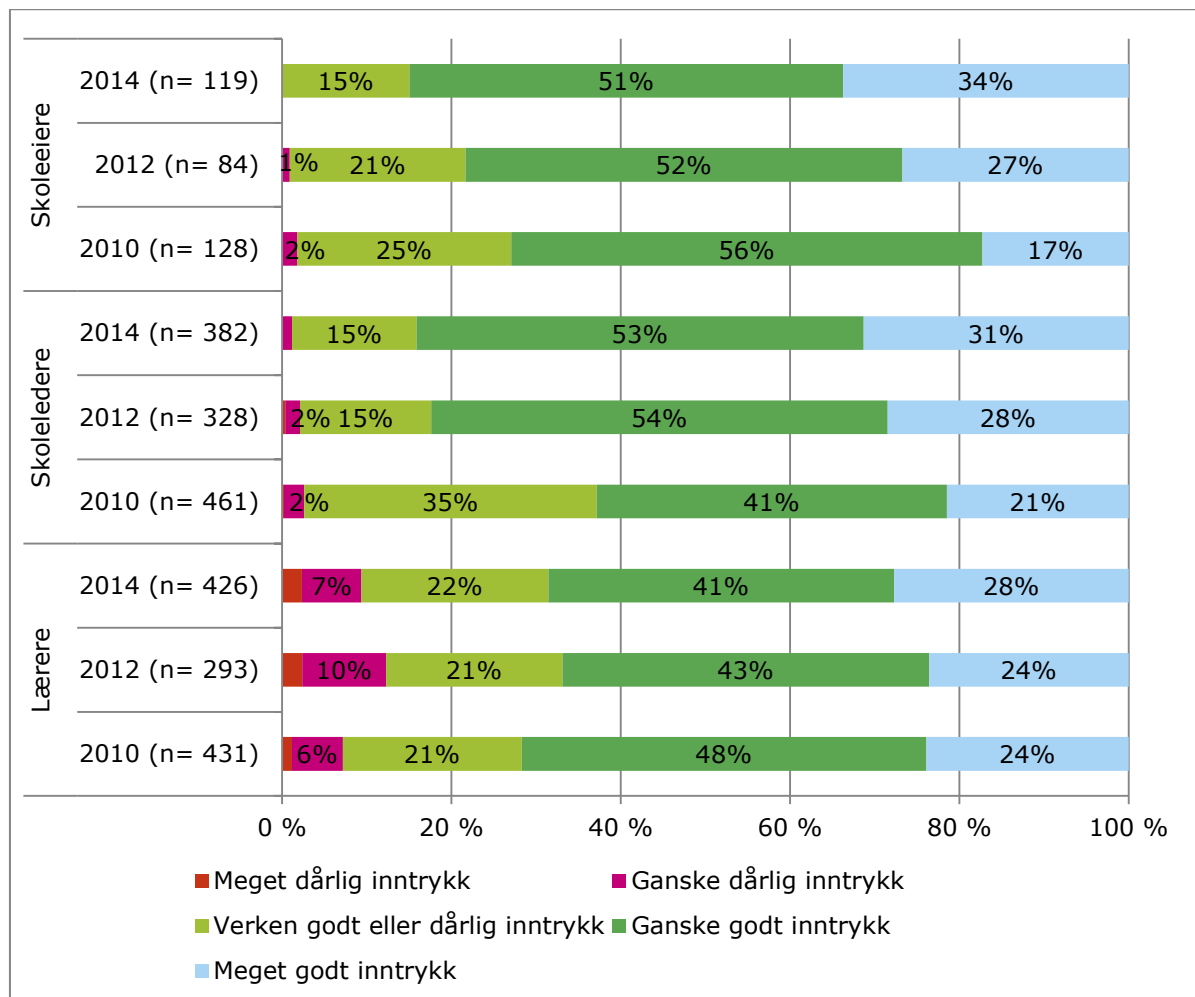
Kartleggingen viser også at de ansatte på ungdomsskoler i mindre grad enn de ansatte ved andre skoletyper er «ganske godt» eller «meget godt» fornøyd med ordningen. For skolelederne oppgir til sammen 78 prosent at de er ganske og meget godt fornøyd, mens skolelederne på barneskoler er de mest fornøyde med til sammen 88 prosent. Blant lærere oppgir tilsammen 61 prosent av

ungdomsskolelærerne at de er ganske eller godt fornøyd, mens 74 prosent av lærerne på videregående skoler oppgir det samme.

En fordeling på organisering og tilfredshet kan indikere at lærere som deltar i veiledning som foregår som faste 1-1 møter er noe mer fornøyde med ordningen, enn lærere som har samlinger utenfor arbeidsplassen. 41 prosent av lærere som har faste 1-1 møter og 24 prosent av lærerne som har en veiledningsordning som foregår som samlinger utenfor arbeidsplassen oppgir at de har et meget godt inntrykk av ordningen¹². Tilsvarende fordeling blant skoleledere viser at skoleledere som oppgir at veiledningen foregår som løpende veiledning i undervisningstiden er noe mindre tilfredse med ordningen enn de øvrige skolelederne. Dette tilsvarer funnene blant barnehagestyrerne i barnehagesektoren.

Figur 4-21 viser hvor godt inntrykk skoleledere, skoleeiere og lærere har av veiledningsordningen ved sin skole.

Figur 4-21: Tatt i betraktning både de erfaringene dere har gjort så langt, og de planer som er lagt for veiledningsordningen videre: Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av veiledningsordningen ved skolen?

¹² Ettersom kategoriene ikke er selvstendig utelukkende kan det være tilfelle at det er lærere som både har faste 1-1 møter og samlinger utenfor arbeidsplassen.

5. SAMMENLIGNING AV BARNEHAGE- OG SKOLESEKTOREN

Kartleggingene i barnehagesektoren og skolesektoren har i stor grad benyttet de samme spørsmålene. Dette gjør det til en viss grad mulig å sammenligne resultatene mellom de to sektorene. Fremfor et oppsummerende kapittel som tar for seg de to sektorene hver for seg, vil vi i det følgende trekke frem noen utvalgte resultater fra de to sektorene og se disse i sammenheng¹³.

5.1 Veiledningsordningen er mer utbredt i skolesektoren enn i barnehagesektoren

Kartleggingen viser at veiledningsordningen er mer utbredt i skolesektoren enn i barnehagesektoren. I barnehagesektoren oppgir omtrent 60 prosent av barnehageeierne, barnehagestyrerne og barnehagelærerne at de har en veiledningsordning, mens tilsvarende andeler blant skoleeiere, skoleleder og lærere i skolesektoren ligger på litt over 70 prosent. Flytter man seg fra utbredelse til utvikling er resultatet et annet. I barnehagesektoren er det en økning i andelen eiere og styrelser som oppgir at de har et opplegg for veiledningen, sammenlignet med kartleggingen i 2012. I skolesektoren er økningen fra 2012 til 2014 noe mindre.

Økningen i barnehagesektoren reflekterer til en viss grad økningen som fant sted for skolesektoren i 2010-2012. Det at økningen i barnehagesektoren fra 2012 til 2014 er noe mindre enn økningen som fant sted i skolesektoren fra 2010 til 2012, kan ha sammenheng med eierstrukturen i barnehagesektoren. Barnehagesektoren har en kompleks eierstruktur, bestående av svært mange eiere (særlig ikke-kommunale eiere) sammenlignet med skolesektoren. Det store mangfoldet og antallet eiere kan tenkes å ha betydning for hvor fort veiledningsordningen sprer seg, da det krever at flere aktører gjør endringer i sin virksomhet.

Både for de nyutdannede barnehagelærerne og de nyutdannede skolelærerne var det en økning i andelen som rapporterte at de hadde mottatt skriftlig informasjon om veilederordningen fra studiestedet. For barnehagelærerne var det en økning på 9 prosentpoeng sammenlignet med i 2012, og for skolelærerne var den tilsvarende økningen på 17 prosentpoeng.

5.2 Engasjement og dedikert tid er sentralt for å få på plass en veiledningsordning

Kartleggingen viser at respondentene i barnehage- og skolesektoren i stor grad trekker frem de samme elementene når de blir bedt om å vurdere hva som har vært / er viktig for å få på plass en veiledningsordning. Barnehageeierne og skoleeierne oppgir begge at «engasjement fra barnehagestyrere/skoleledere» er viktig for å få på plass en veiledningsordning. Barnehagestyrerne og skolelederne oppgir derimot at «tid avsatt i veileders og lærers arbeidsplan» er det viktigste for å få på plass en ordning.

¹³ Leseren gjøres imidlertid oppmerksom på at distribusjonsmetodene i de to sektorene er noe forskjellig og at dette kan bidra til skjevheter i resultatene. Rambøll mener likevel det kan være meningsfylt å se resultatene fra de to sektorene i sammenheng, selv om noe av variasjonen kan ha sammenheng med eventuelle skjevheter i rekrutteringen.

5.3 Hvem er veilederne?

I skolesektoren oppgir et flertall at alle veilederne er ansatt ved skolen (77 prosent). I barnehagesektoren finnes det imidlertid ikke et like tydelig mønster. 38 prosent oppgir av barnehagestyrerne oppgir at ingen av veilederne er ansatt ved barnehagen, mens 35 prosent oppgir at alle veilederne er ansatt ved barnehagen. Andelene veiledere som har videreutdanning innen veiledning ligger på omtrent samme nivå i begge sektorer hvor i overkant av 1 av 3 rapporterer at *alle* veilederne har videreutdanning. Videre viser kartleggingen at veilederne gjerne har andre ansvarsoppgaver, enten i form av en lederrolle (skoleleder/barnehagestyrer). I skolen er det vanligste imidlertid at veilederen har kontaktlæreransvar i tillegg til veiledningsrollen.

5.4 Hvordan organiseres veiledningen?

Veilederne i barnehage og skolesektoren er ofte fast ansatte ved barnehagen og skolen, og har ofte andre ansvarsområder i skolen/barnehagen. Kartleggingen i 2014 viser at den vanligste måten å organisere veiledningen på er ved at veiledningen skjer ved den enkelte skole (73 prosent) eller barnehage (68 prosent). Selve gjennomføringen skjer på flere forskjellige måter i både skole- og barnehagesektoren. Kartleggingen viser imidlertid at det er vanligere at barnehagelærere oppgir at de får veiledning på «samlinger for nyutdannede utenfor arbeidsplassen» enn det skolelærere gjør. 44 prosent av barnehagelærerne og 31 prosent av skolelærerne oppgir at veiledningen skjer ved samlinger utenfor arbeidsplassen. Barnehagestyrere og skoleledere som oppgir at veiledningen foregår løpende i arbeidssituasjonen oppgir i noe mindre grad å være tilfredse med ordningen, sammenlignet med barnehagestyrere og skoleledere som organiserer veiledningen på andre måter.

5.5 Innholdet i veiledningen

Når det gjelder innholdet i veiledningen har ikke spørreskjemaene i skole- og barnehagesektoren vært utformet likt. En direkte sammenligning er derfor ikke mulig. Samtidig omhandler de vanligste innholdselementene i både skole- og barnehagesektoren «ledelse». For veiledningen i barnehagen er det vanligste innholdselementet «Pedagogisk ledelse», mens det vanligste innholdselementet i skolen er «klasseledelse». Klyngeanalysene viser at det verken i skole- eller barnehagesektoren har utviklet seg noen spesifikke «typer» veiledning. I analysene var *antallet* innholdselementer det var krysset av for avgjørende for klyngedannelsene, fremfor *hvilke* innholdselementer som inngår i veiledningen.

5.6 Veiledningsordningen er godt mottatt i både skole- og barnehagesektoren

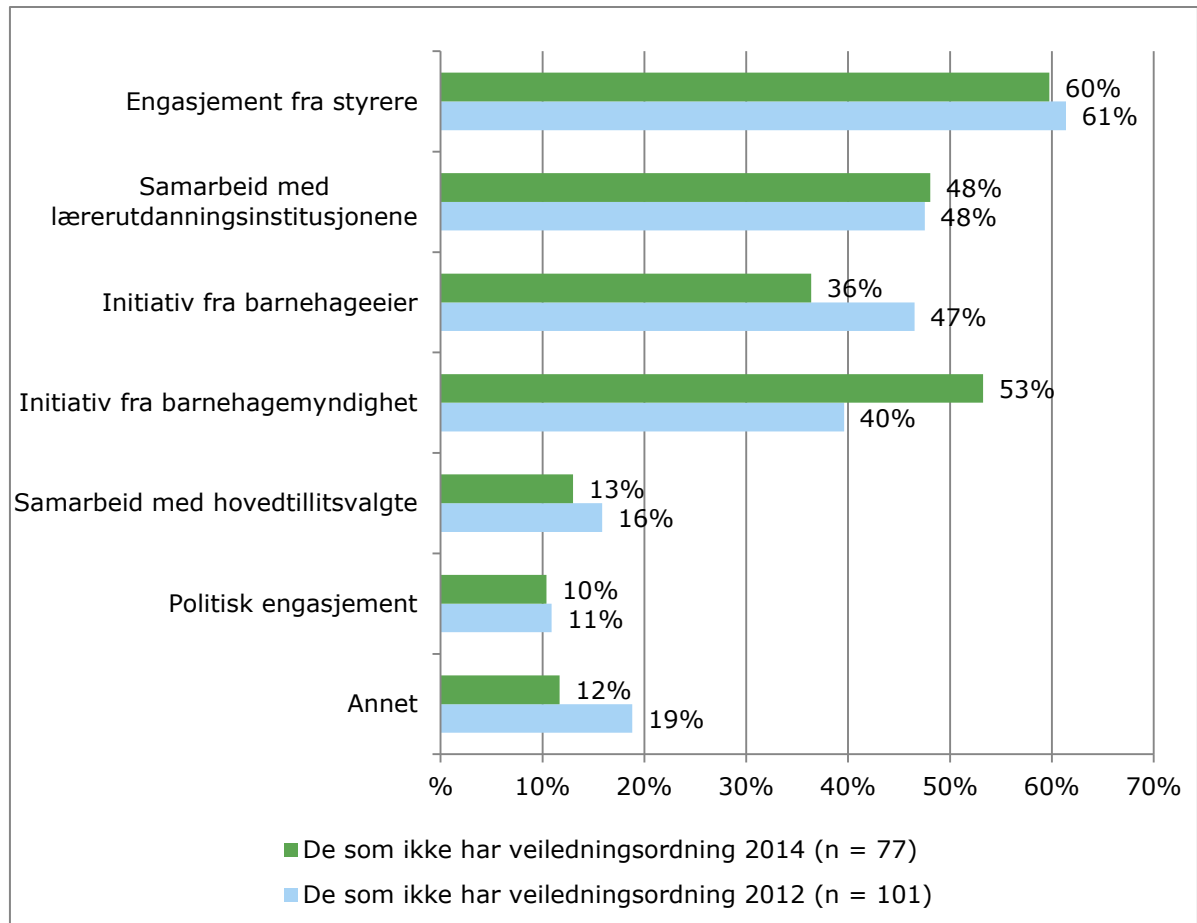
Kartleggingen indikerer at veiledningsordningen er godt mottatt i både skole- og barnehagesektoren. Alle grupper som har inngått i kartleggingen har generelt et godt inntrykk av veiledningen. Det er imidlertid en noe større andel av barnehagelærerne (81 prosent) som har et ganske godt eller meget godt inntrykk av veiledningen sammenlignet med lærerne (69 prosent). Ser man på respondentgruppene barnehagestyrere og skoleledere er denne trenden motsatt. 79 prosent av barnehagestyrerne har et ganske godt eller meget godt inntrykk, tilsvarende tall for skoleledere er 84 prosent. I både skolesektoren og barnehagesektoren er det eierne som har det beste inn-

trykket av veiledningen. 85 prosent av skoleeierne har et ganske godt eller meget godt inntrykk av veiledningen, mens tilsvarende tall for barnehageeiere er 88 prosent.

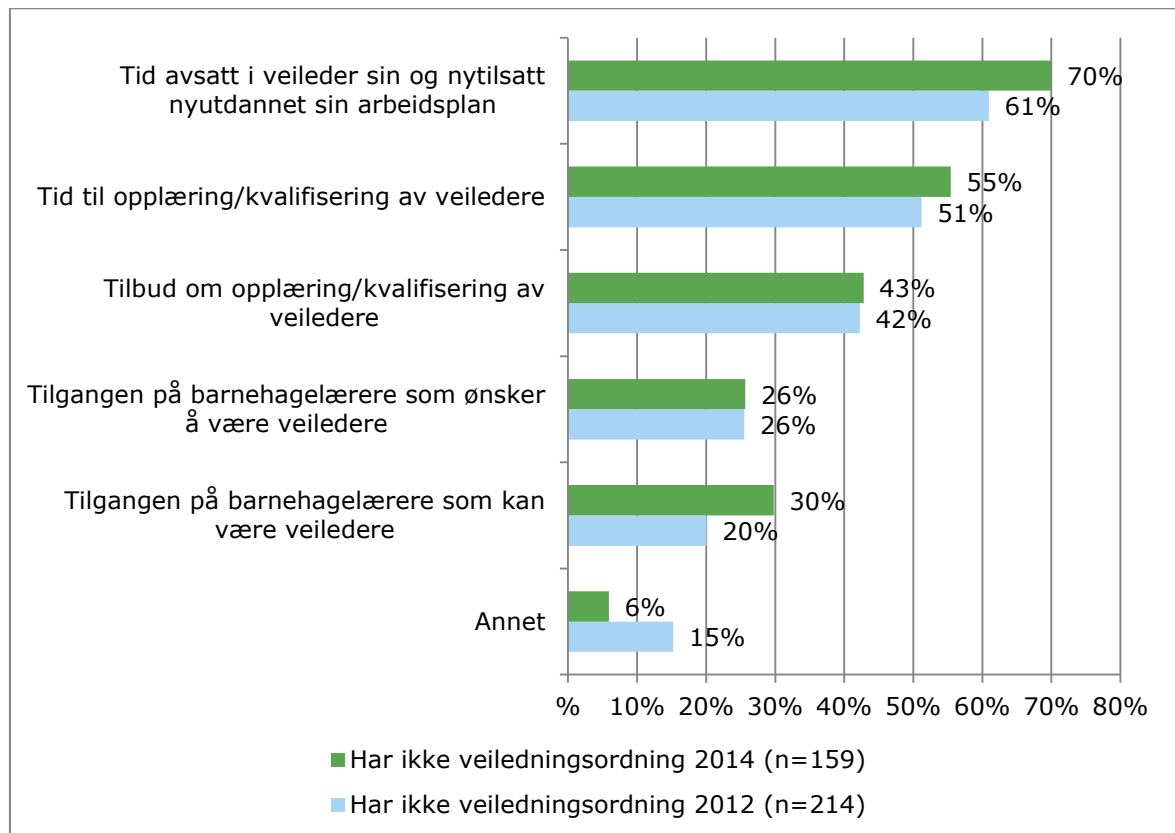
VEDLEGG 1

EKSTRA FIGURER

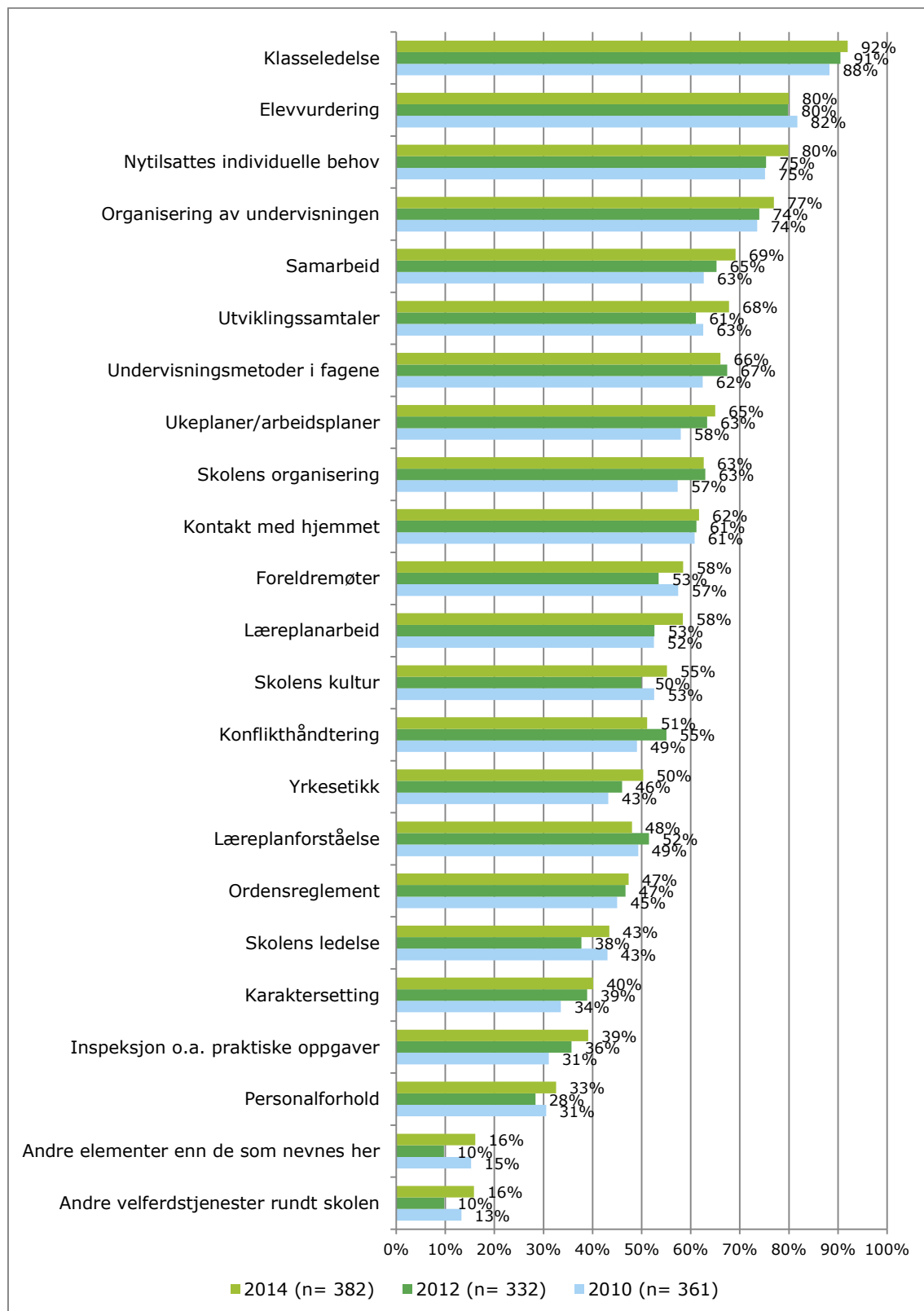
Figur 1: Barnehageeiere som ikke har en veiledningsordning: Hva er viktigst for å få på plass en veiledningsordning? Flere svar mulig

Figur 2: Barnehagestyrere som ikke har en veiledningsordning: Hva er viktigst for å få på plass en veiledningsordning? Flere svar mulig

Figur 3: Skoleledere: Innholdselementer i veiledningen over tid

Figur 4: Lærere: Innholdselementer i veiledningen over tid

